

Klimahandleplan 2025-2026

 Tiltag og mål for klimaneutralitet og klimarobusthed
Januar 2025

Gentofte
Kommune

Indholdsfortegnelse

Indledning	5
Grøn energi	6
Grøn varme	7
Tiltag #1 Fortsat udbygning af fjernvarmen	8
Tiltag #2 Optimering af fjernvarmeforsyningen	8
Tiltag #3 Udfasning af al fossil spids- og reservelastproduktion i fjernvarmen	8
Energibesparelser	9
Tiltag #4 Energivejledning og kampagner	10
Tiltag #5 Energispring Gentofte	10
Tiltag #6 Helhedsplan for reduktion af energi- og vandforbrug i Kildeskovshallen	11
Tiltag #7 Optimering af energidata	12
CO2-fangst	13
Tiltag #8 Ansøgning om CO2-fangst på Vestforbrænding	14
Overblik over tiltag om Grøn energi	14
Bæredygtig mobilitet	15
Omstilling af kollektiv transport	16
Tiltag #9 Omlægning af busser fra fossilt brændstof til fossilfri eller eldrevne busser	17
Frem elbilisme	18
Tiltag #10 Etablering af ladestandere på offentligt vejareal med dedikerede elbilpladser	18
Styrk cyklisme	20
Tiltag #11 Cykelfremmende adfærdsdesign	21
Tiltag #12 Cykelfremmende infrastruktur	21
Understøt deling	22
Tiltag #13 Trafikknudepunkter	23
Omstilling af kommunal kørsel	24
Tiltag #14 Omstilling og nedskalering af bilflåden	25
Tiltag #15 Ladeinfrastruktur til kommunens bilflåde	25
Overblik over tiltag om Bæredygtig mobilitet	26
Cirkulær økonomi	27

Klimaansvarlig adfærd	28
Tiltag #16 Kampagne om bæredygtigt forbrug af indbo, tekstiler og elektronik	28
Tiltag #17 Kampagne om bæredygtigt forbrug af fødevarer og mindre madspild.....	29
Tiltag #18 Model for overblik og afvejninger af økonomisk, socialt og miljømæssig bæredygtighed i budgetprocessen	30
Tiltag #19 Fra engangs- til flergangsudstyr på social- og sundhedsområdet	31
Tiltag #20 Klimavenlig mad og måltider på social- og sundhedsområdet	31
Grøn erhvervsudvikling	33
Tiltag #21 Affaldstilsyn og affaldsvejledning på virksomheder	34
Tiltag #22 Virksomhedsnetværk i Tuborg Havn	34
Affald som ressource	35
Tiltag #23 Øget genanvendelse af borgernes affald	36
Tiltag #24 Dele- og bytteinitiativer blandt borgerne	36
Tiltag #25 Genbrugspark Gentofte 2050.....	36
Tiltag #26 Bedre affaldssortering i medicinrum i plejeboliger og på botilbud	37
Tiltag #27 Genbrug af inventar internt i Gentofte Kommune	37
Bæredygtighed i byggeri og bygninger	39
Tiltag #28 Udvikling af bæredygtig ejendomsstrategi	39
Tiltag #29 Bæredygtige bygge- og renoveringsprojekter - Bæredygtighedsskabelon.....	40
Tiltag #30 Bæredygtig drift af Gentofte Kommunes ejendomme	40
Indkøb med bæredygtig balance	42
Tiltag #31 Cirkulær og miljøbevidst fokus i udbudsprocesser.....	43
Tiltag #32 Forstærket bæredygtighed i indkøb gennem aftaleudnyttelse	43
Tiltag #33 Reducere forbrug og køb af nye produkter/varer på eksisterende aftaler	43
Overblik over tiltag om Cirkulær økonomi.....	45
Bæredygtig dannelse.....	46
Børn og skole	47
Tiltag #34 Affaldssortering i den pædagogiske praksis.....	48
Tiltag #35 Udbredelse af sunde og klimavenlige madvarer	48
Kultur, unge og fritid.....	49
Tiltag #36 Ungeklimanetværk	50
Tiltag #37 Ung i Byens Hus: Aktiviteter for og med unge, der skaber refleksion, debat og handlekraft ift. klimaforandringerne og den grønne omstilling.....	51
Tiltag #38 Refleksion, debat og handlekraft ift. klimaforandringerne og den grønne omstilling gennem litteratur og kulturformidlende aktiviteter og materiale udlånt på bibliotekerne.....	52
Tiltag #39 Klimasamarbejde med idræts- og spejderforeninger.....	52
Tiltag #40 Bæredygtigt foreningsliv i Gentofte	53
Tiltag #41 Bæredygtige puljer på kultur, - unge- og fritidsområdet.....	54
Tiltag #42 Anbefalinger til bæredygtig eventafvikling	55
Ledelse og data.....	55
Tiltag #43 Klimadata på gentofte.dk.....	56

Tiltag #44 Klimadashboard til lokale ledere	57
Tiltag #45 Recertificering af Klimaplan 2050.....	58
Vi skaber sammen	58
Tiltag #46 Opgaveudvalg om bæredygtigt forbrug.....	59
Tiltag #47 Klimahandledag	59
Tiltag #48 Klimapartnerskabsaftale med bydele	60
Tiltag #49 Boligforeningsnetværk.....	60
Tiltag #50 Naturlige forældre	62
Overblik over tiltag om Bæredygtig dannelse	63
Klimatilpasning og natur	64
Regnvand og skybrud.....	65
Tiltag #51 Planlægning af separat afløbssystem	66
Tiltag #52 Beredskabsplan for skybrud opdateres	67
Tiltag #53 Svanemøllens Skybrudstunnel	67
Tiltag #54 Reduktion af miljøpåvirkning ved overløb	68
Tiltag #55 Overvågning af det terrænnære grundvand	68
Tiltag #56 Klimatilpasningsplan med underliggende delplaner	69
Havvand og stormflod.....	71
Tiltag #57 Løbende tilpasning af den nuværende kystbeskyttelse	72
Tiltag #58 Langsigtet plan for kystbeskyttelse	72
Natur og biodiversitet.....	74
Tiltag #59 Styrkelse af naturkvaliteten	75
Tiltag #60 Genåbning af rørlagte vandløb som blå korridorer i kommunen.....	76
Tiltag #61 Vild med Vilje og vilde haver	76
Tiltag #62 Etablering af stenrev	77
Tiltag #63 Ny kvalitetshåndbog for drift af Gentofte Kommunes grønne arealer	78
Overblik over tiltag om Klimatilpasning og natur	79
Klimahandleplanens langsigtede effekter og merværdier	80

Indledning

Klimahandleplan 2025-2026 er en plan for hvordan Gentofte Kommunes klimainsats skal bidrage til at realisere kommunens mål om klimaneutralitet og klimarobusthed.

Fem temaer

Klimahandleplan 2025-2026 har fem temaer, der i Klimaplan 2050 blev udpeget som de centrale klimaudfordringer i Gentofte Kommune; Grøn energi, Bæredygtig mobilitet, Cirkulær Økonomi, Bæredygtig dannelse og Klimatilpasning og natur.

63 klimatiltag

Klimahandleplanen indeholder i alt 63 klimatiltag, hvoraf 10 er en del af kommunens budgetaftale 2025-2026. Af disse 10 klimatiltag er de 5 i tråd med anbefalinger fra Gentoftes klimaborgersamling, som fandt sted i efteråret 2023. Dertil kommer en række andre anbefalinger fra klimaborgersamlingen, der er reflekteret ind i 14 tiltag i klimahandleplanen. Anbefalingerne fra klimaborgersamlingen vil ikke nødvendigvis afspejles 1:1 i Klimahandleplanens tiltag, men skal forstås således, at klimaborgersamlingen har haft indflydelse på indholdet i samlet set 19 af de 63 tiltag i klimahandleplanen.

Af klimahandleplanens 63 tiltag er 34 helt nye, mens 29 er tiltag, der videreføres fra klimahandleplanen for 2022-2024. Handleplanen er ikke et udtryk for kommunens samlede klima- og bæredygtighedsindsats, men indeholder de klimatiltag, der både direkte og indirekte vurderes væsentligst at igangsætte og følge for at nå kommunens klimamål. Klimatiltagene går på tværs af hele kommunens organisation og rummer både tiltag, der rækker ud til og involverer borgere, virksomheder og foreninger (37 tiltag vedrører Gentofte Kommune som et geografisk område) og tiltag, der er målrettet kommunens egen organisation (26 tiltag vedrører Gentofte Kommunes organisation).

Udviklingen af klimatiltagene er sket gennem samarbejde og koordinering på tværs af afdelinger samt med involvering af eksterne interessenter.

Metode

Forandringsteori

Som noget nyt er klimahandleplanens tiltag udviklet på baggrund af en metode, der baserer sig på forandringsteori. Metoden strukturerer sammenhængen mellem de handlinger, vi igangsætter, og de forandringer og mål, vi ønsker at opnå. Tilgangen anvendes for at skabe en tydelig og logisk kobling mellem tiltag, forandring og langsigtede virkninger. Metoden giver mulighed for at opstille klare målbare indikatorer for de ønskede forandringer, og identificere de nødvendige skridt for at nå dem. Det gør det lettere at evaluere, om klimatiltagene reelt skaber den ønskede effekt. Samtidig sikrer metoden en systematisk og objektiv opfølgning, hvilket styrker vores evne til at tilpasse handleplanen undervejs og sikre, at vi kontinuerligt arbejder hen imod klimamålene.

Merværdier

Klimahandleplanens fem temaer indeholder en række indsatsområder, der hver især rummer en række tiltag. På hvert indsatsområde er de samlede merværdier af indsatsområdets tiltag blevet vurderet. Disse vurderinger skal læses som refleksioner, der primært er baseret på generel viden og ikke dybdegående analyser. Merværdier med forventet høj virkning er uddybet i teksten.

Finansiering

Klimahandleplanen er fuldt finansieret således, at de enkelte klimatiltag finansieres via budget 2025-2026 eller via tidligere budgetaftaler eller indgår i den ordinære drift.

Recertificering i 2026

Klimahandleplanen afsluttes i 2026, og afrunder dermed de første fire år med Klimaplan 2050, som kommunalbestyrelsen vedtog i oktober 2022. I 2026 recertificeres 2050-planen og der bliver mulighed for at bygge videre på baggrund af erfaringer fra de foregående fire år.

Grøn energi

CO₂-udledning fra elforbrug og opvarmning udgør 62% af den samlede udledning i Gentofte Kommune, viser seneste CO₂-regnskab fra 2022.

Omstilling til grøn energi, hvor særligt fjernvarme spiller en hovedrolle, er derfor helt central for at nå Gentoftes klimamål om 90% reduktion af CO₂-udledningen i 2030.

Temaet består af tre indsatsområder og otte tiltag:

Grøn varme

- #1 Fortsat udbygning af fjernvarmen (geografien)
- #2 Optimering af fjernvarmeforsyningen (geografien)
- #3 Udfasning af al fossil spids- og reservelastproduktion i fjernvarmen (geografien)

Energibesparelser

- #4 Energivejledning og kampagner (geografien)
- #5 Energispring Gentofte (geografien)
- #6 Helhedsplan for reduktion af energi- og vandforbrug i Kildeskovshallen (kommunen)
- #7 Optimering af energidata (kommunen)

CO₂-fangst

- #8 Ansøgning om CO₂-fangst på Vestforbrænding (geografien)

Grøn varme

Fjernvarmen er en kollektiv løsning af en væsentlig samfundsopgave. En høj tilslutning er vigtig, fordi den både reducerer CO₂-udledningen og prisen på fjernvarme. Seneste tal fra 2022 viser, at opvarmning udgør 41% af kommunens samlede CO₂-udledning. Det er derfor afgørende, at fjernvarmenettet udbygges, at muligheden for at tilslutte sig fjernvarme formidles tydeligt og at fjernvarmen løbende optimeres. Grøn varme dækker over tiltag, som skal mindske CO₂-udledningen ved at flytte forbruget fra delvis fossile brændsler til 100% CO₂-neutrale varmekilder.

Vision: Omstilling til grøn energi, hvor særligt fjernvarme spiller en hovedrolle, er helt central for at nå Gentoftes mål om klimaneutralitet. Gentoftes vision er at udbrede CO₂-neutral fjernvarme til borgerne i kommunen, som i dag opvarmer deres boliger med fossile varmekilder.

Udfordring: I sidste handleplansperiode (2022-2024) blev der arbejdet med mange energitiltag for at nedbringe CO₂-udledningen. De seneste år har vist, at det er en kompleks øvelse at overgå til CO₂-neutral varme. Udfordringen er bl.a. forsinkelse på fjernvarmeudrulningen og at CTR's mål om at varmeforsyningen er CO₂-neutral i 2025 er blevet udskudt.

Grøn varme bidrager til følgende mål:

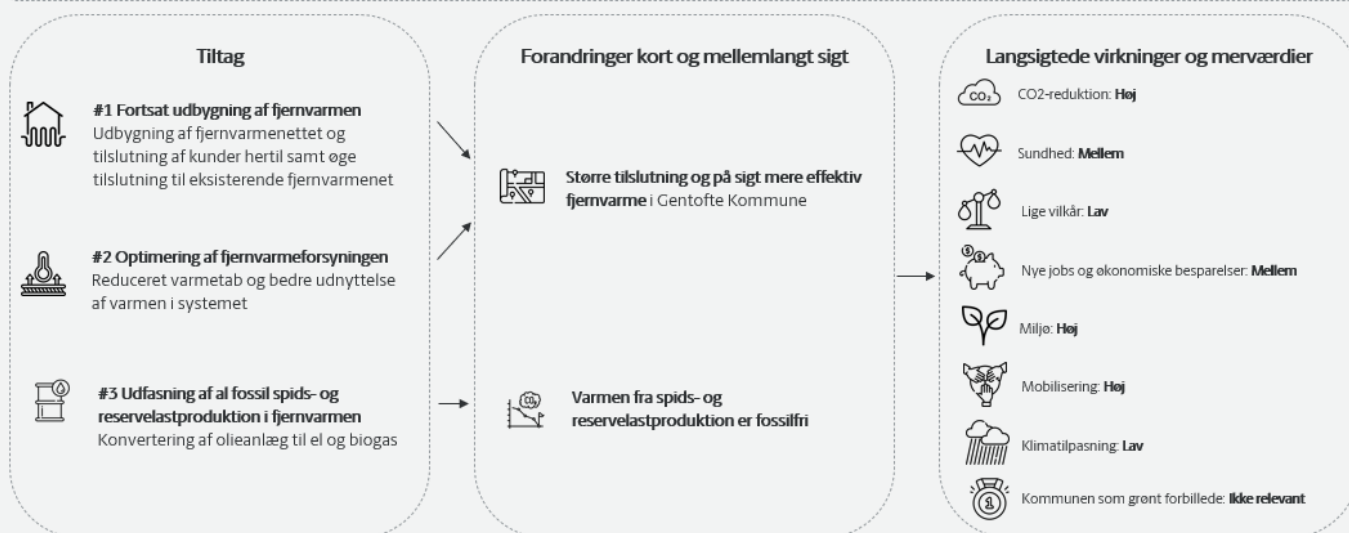
Mål 1: 90% af alle ejendomme i den igangværende fjernvarmeudbygning i Gentofte er tilsluttet fjernvarme i 2027 (geografien).

Mål 2: Varmetabet i fjernvarmenettet er reduceret fra 9% i 2021 til 8% i 2030 (geografien).

Mål 3: Varmeforsyningen er CO₂-neutral i 2025 (geografien).

Forandringsmodel for indsatsområdet Grøn varme

Målgruppe: Geografien

Mekanismer - Hvorfor fører tiltagene til den ønskede forandring?

#1 og #2 Den fortsatte udbygning af fjernvarmenettet muliggør, at flere ejendomme kan tilsluttes fjernvarmen. Det er forventningen, at muligheden for at tilslutte sig fjernvarmen – understøttet af formidlingen heraf – vil medvirke til, at de fleste ejendomssejere vælger at skifte til fjernvarme. Når fjernvarmeudbygningen er gennemført forventes at varmetabet vil kunne nedbringes og varmen kan blive udnyttet bedre i systemet.

#3 Ved at konvertere olieanlæg til el og biogas gøres spids- og reservelastproduktionen uafhængig af fossile energikilder.

Tiltag #1

Fortsat udbygning af fjernvarmen

Gentofte Fjernvarme udbygger fjernvarmenettet og tilslutter kunder hertil såvel som til eksisterende fjernvarmenet, så flest muligt borgere og virksomheder i kommunen får fjernvarme. Dette arbejde omfatter:

- Gentofte Fjernvarme styrer udførsel af anlægsarbejder, tilslutter nye fjernvarmekunder og forestår dialog med borgere, entreprenører, myndigheder og andre interessenter.
- Gentofte Fjernvarme gennemfører informationskampagner og -arrangementer mhp. at opnå den højst mulige tilslutning i udbygningsområder, før anlægsarbejdet går i gang.
- Gentofte Fjernvarme gennemfører eftertilslutningskampagner for at øge tilslutningen i allerede udbyggede områder.
- Gentofte Kommune tilslutter kommunale ejendomme med naturgas- og oliefyr til fjernvarmen i takt med, at udbygningen af fjernvarmenettet muliggør tilslutning.

Tiltag #2

Optimering af fjernvarmeforsyningen

Gentofte Fjernvarme arbejder for at reducere varmetab i fjernvarmenettet og øge udnyttelsen af varme i systemet for at sikre forsyning til et stadigt voksende antal fjernvarmekunder: Det betyder, at Gentofte Fjernvarme:

- kontakter og vejleder kunder, hvor der er registreret høj returtemperatur, og udbedrer fejl hos kunder med abonnement eller serviceaftale.
- undersøger muligheder for sektionering af ledningsnet for at sikre stabilt tryk til fjernvarmekundernes installationer og understøtte etablering af lavtemperatur.
- forbereder dele af fjernvarmenettet til lavere fremløbstemperatur ved at etablere shuntløsninger i både eksisterende og kommende fjernvarmeområder, betinget af områdernes egnethed.
- fortsætter deltagelsen i Interreg-projekt Grøn omstilling i etageboliger for bl.a. at høste viden og erfaringer til at forberede etageboliger til lavtemperaturfjernvarme.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: Større tilslutning og mere effektiv fjernvarme

Målt ved:

- Antal nye kunder fordelt på henholdsvis udbygningsområder og eksisterende fjernvarmeområder (mål 1)
- Årlig opgørelse af varmetab i distributionsnettet (mål 2)
- Årlig opgørelse af fremløbstemperatur
- Årlig opgørelse af returtemperatur

Tiltag #3

Udfasning af al fossil spids- og reservelastproduktion i fjernvarmen

En mindre del af CTR's produktion af fjernvarme anvendes til såkaldt spids- og reservelast. Det vil sige den del af fjernvarmen, der anvendes, når der er stor efterspørgsel på fjernvarmen (primært stort behov om morgenen) eller hvis en fjernvarmenhed sætter ud. En del af produktionen af spids- og reservelast foregår i dag på en række olie- og gasanlæg samt 120 MW elkedler. CTR har et mål om at udfase al fossil spids- og reservelastproduktion. Derfor har CTR fokus på fuld udfasning af olieanlæggene, ligesom ledningsgassen frem mod 2029 vil overgå til bionaturgas.

CTR forventer at konvertere 130 MW oliespidslast til el og 170 MW oliekedler til biogas samt nedlægge ca. 70 MW oliespidslast. Derudover vil CTR undersøge muligheder for at foretage immaterielle investeringer i biogasanlæg.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: Varmen fra spids- og reservelastproduktion er fossilfri

Målt ved:

- Reduktion i fossilandelen i reserve- og spidslastproduktionen (mål 3)

Langsigtede virkninger og merværdier for tiltagene

CO2-reduktion: Høj

Den omfattende udbygning af fjernvarmenettet understøtter konvertering af individuelle olie- og naturgasfyr til fjernvarme og bidrager derigennem til en markant reduktion af CO2-udledning fra varmforsyningen. Samtidig bidrager udfasningen af fossil spids- og reservelastproduktion i fjernvarmen også til at nedbringe CO2-udledningen.

Miljø: Høj

Fjernvarme er generelt en energieffektiv, klimavenlig, fleksibel og støjfri kollektiv løsning, der understøtter en optimeret ressourceudnyttelse, og som kan bidrage væsentligt til udnyttelsen af en række vedvarende energikilder.

Mobilisering: Høj

Udbygning af fjernvarmenettet understøtter en mobilisering af borgerne til aktivt at vælge fjernvarmen og dermed bidrage til en udfasning af olie- og naturgasfyr.

Energibesparelser

Hovedstadsområdet fjernvarmeforsyning (CTR), som Gentofte Kommune er en del af, er i gang med at omstille til grøn energi. Selvom energien bliver grøn, er der ikke uanede mængder af den, og energibesparelser er derfor en væsentlig brik i den grønne omstilling. Energirenovering af boliger effektiviserer varmeforbruget, reducerer CO2-udledningen, styrker komfort og et sundt indeklima og reducerer de samfundsmæssige omkostninger forbundet med omstilling til vedvarende energi.

Vision: Energiforbruget i både kommunale og privatejede bygninger skal effektiviseres, og borgerne i Gentofte skal have let adgang og hjælp til at vurdere, hvilke muligheder de har for at opnå energibesparelser i deres ejendom.

For at realisere visionen fortsætter indsatsen med at få borgerne til at reducere deres energiforbrug med særligt fokus på private boligejere og etageboliger.

Udfordring: Energiforbrug fra el og opvarmning udgør 62% af CO2-udledningen (41% opvarmning og 21% elforbrug) i kommunen. Elforbruget forventes at stige de kommende år grundet den omfattende elektrificering af samfundet. Derfor skal ressourcerne bruges klogt og energien brugt til både opvarmning og elektricitet skal nedbringes. Varmeforbruget skyldes bl.a., at størstedelen af bygningsmassen i Gentofte stammer fra før 1960, og at 55% af de opvarmede kvadratmeter ligger i bygninger opført før 1939, og dermed før bygningsreglementet for alvor stillede krav til bygningernes energiforbrug.

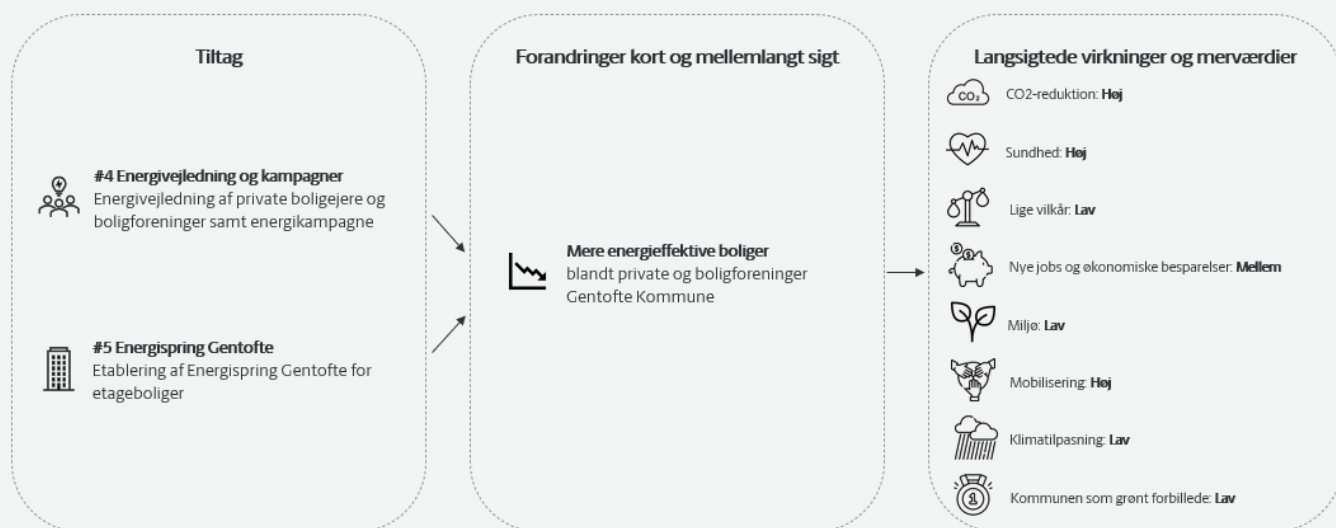
Energibesparelser bidrager til følgende mål:

Mål 4: Varmeforbruget i private bygninger er reduceret 10% fra 2019 til 2030 (geografien).

Mål 5: Energiforbruget i kommunale bygninger er reduceret med 6% fra 2022 til 2025 (kommunen).

Forandringsmodel for indsatsområdet Energibesparelser

Målgruppe: Geografien

Mekanismer - Hvorfor fører tiltagene til den ønskede forandring?

#4 og #5 Energivejledningen bidrager til at borgere bliver inspireret til og gennemfører energirenovering af egen bolig både i forbindelse med en boligrenovering og i det hele taget. Energispring Gentofte kan være med til at forandre og understøtte måden hvorpå bestyrelser og beboere træffer beslutninger ift. energimæssige investeringer i ejendommen, bl.a. via et benchmarkværktøj, der viser eget og andre etageboligers energiforbrug.

Tiltag #4

Energivejledning og kampagner

Hvis man som borger skal bygge om eller renovere egen bolig, og har behov for en byggetilladelse, kan man få information og specifik vejledning om, hvordan energioptimering kan tænkes ind i projektet. Som borger kan man også få generel information om energirenoveringsmuligheder fx inden for solceller, belysning, ventilation, korrekt nedtagning og aftapning af varmepumper, varmesystemer, pumpedrift, isolering af klimaskærm m.m. samt information om statslige tilskudsmuligheder. Desuden tilbyder kommunens energivejleder at holde informationsmøder om energirelaterede emner for fx grundejerforeninger og boligforeninger. Parallelt med vejledningsindsatsen gennemføres kampagner om energirenovering.

Tiltag #5

Energispring Gentofte

Som led i kommunens deltagelse i EU-projektet Grøn omstilling af etageboliger etableres et Energispring Gentofte for etageboligforeninger. Energispring Gentofte organiseres som et partnerskab for medlemmer af kommunens boligforeningsnetværk samt andre interesserede boligforeninger. Der udarbejdes en partnerskabsaftale samt formidlingsmateriale til rekruttering af etageboligforeninger. Partnerskabet giver etageboligforeninger adgang til værktøjer, der understøtter varme-, el- og vandbesparelser og hjælper beboerne med at beslutte og realisere energibesparelsetiltag og dermed opnå de reduktionsmål for etageejendommen, der er aftalt i partnerskabsaftalen. Der oprettes et netværksforum for partnerskabets medlemmer mhp. vidensdeling og sparring.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: mere energieffektive boliger i Gentofte

Målt ved:

- Udvikling i varmekonsumet i private boliger (mål 4)
- Udvikling i varmekonsumet i etageboliger
- Borgernes tilfredshed med energivejledningen

Langsigtede virkninger og merværdier for tiltagene

CO2-reduktion: Høj

Energibesparelser i boliger har stor effekt på varmekonsumet i boligen og dermed på CO2-reduktionen fra boligens varmekilde. Med tilstrækkelig isolering falder boligens opvarmningsbehov.

Sundhed: Mellem

Energibesparelser kan have en positiv effekt på sundheden. Forbedret isolering og ventilation skaber et bedre indeklima, hvilket kan reducere problemer som skimmelsvamp og dårlig luftkvalitet, som ellers kan føre til luftvejslidelser og allergier. Det skaber også et mere stabilt og behageligt temperaturmiljø, hvilket kan være gavnligt for både fysisk og mental sundhed.

Mobilisering: Høj

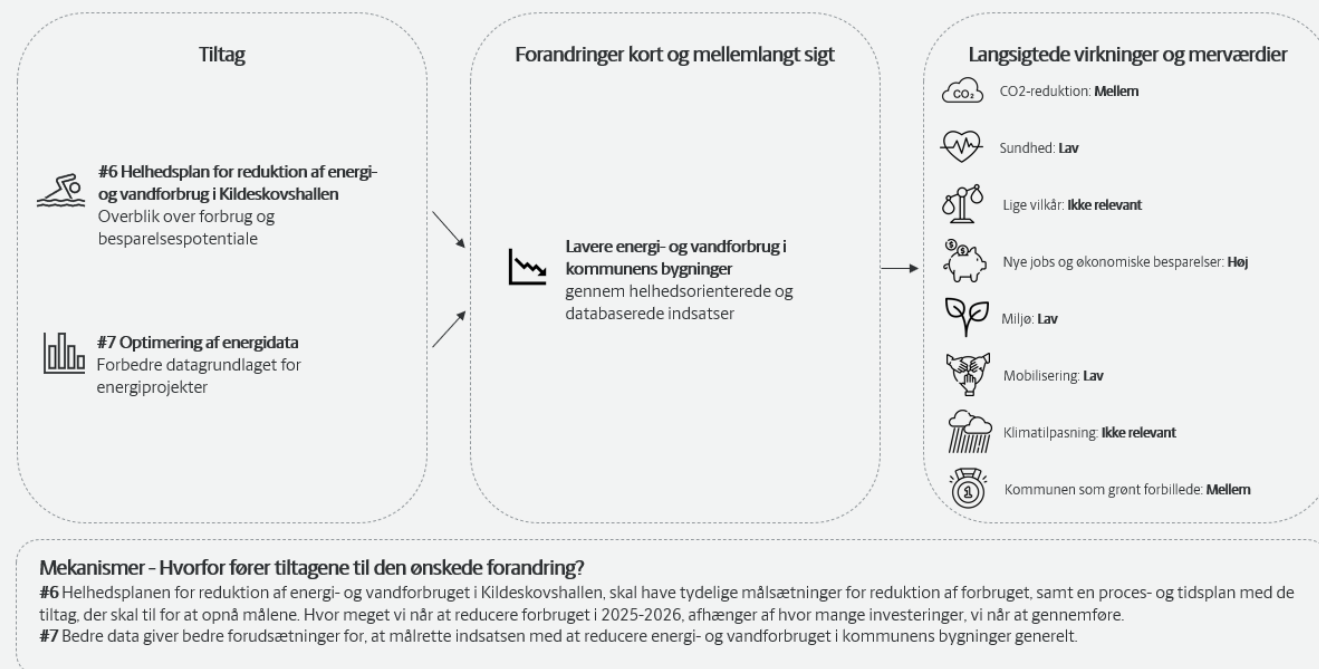
Partnerskaber og energibesparelser i boliger kan gøre både enkeltpersoner og boligforeninger til grønne forbilleder. Når borgerne reducerer deres energiforbrug, kan det inspirere andre til det samme og øge bevidstheden om bæredygtige løsninger i nabolaget og samfundet.

Energibesparelser i kommunen

Visionen er, at også kommunale bygninger skal effektivisere deres energiforbrug. I Gentofte Kommunes Energiplan 2025-2030 er rammerne for energiaktiviteter vedr. kommunens ejendomme beskrevet. Der vil i 2025-2026 være særligt fokus på energibesparelser specifikt fra den største forbruger Kildeskovshallen – og generelt gennem forbedring af datagrundlag for energiprojekter.

Forandringsmodel for indsatsområdet Energibesparelser

Målgruppe: Kommunen

Tiltag #6

Helhedsplan for reduktion af energi- og vandforbrug i Kildeskovshallen

Kildeskovshallen og Gentofte Sportspark (Gentofte Kommunes Idrætsanlæg) er de kommunale ejendomme, der bruger mest el, vand og varme. Ca. 18 % af kommunens samlede energiforbrug anvendes disse steder, fordelt på 11 % i Kildeskovshallen og 7 % i Gentofte Sportspark. Det er derfor vigtigt at have fokus på

energiforbruget på de to ejendomme samt potentielle muligheder for at reducere det. Begge ejendomme er dog store og komplekse. Der vil i første omgang være fokus på Kildeskovshallen, som er den største forbruger.

Gentofte Kommunes Idrætsanlæg har selv et stort ønske om at bidrage til den bæredygtige udvikling, og ser også muligheder for at gøre en målbar forskel. Indsatsen med at reducere energiforbruget, er en del af Gentofte Kommunes Idrætsanlægs samlede arbejde med klima og bæredygtighed.

I perioden for Klimahandleplanen arbejdes med følgende:

- Målerdata og målerhieraki tydeliggøres, så der skabes et nemt overblik over forbrug, baseline samt effekter af indsatser. Evt. etableres bimålere for nuancering af forbrug.
- Helhedsplan, for tiltag der reducerer forbruget, udarbejdes, inkl. hvad det kræver af investeringer, og hvad de forventede reduktioner af forbruget bliver.
- Koordinering med andre vedligeholdelsesarbejder sikres, og proces- og tidsplan udarbejdes.
- I tråd med Gentofte Kommunes Idrætsanlægs fokus på adfærd og ejerskab, er det vigtigt, at formidlingen af helhedsplanen og de tiltag der skal gennemføres på baggrund af den, er tydelig og let forståelig for alle.

Tiltag #7

Optimering af energidata

For at målrette indsatsen med at identificere, gennemføre og følge op på energiprojekter, er det vigtigt med et godt og validt datagrundlag. Det er fundamentet for effektivt og struktureret, at arbejde ambitiøst med energieffektivisering.

For at sikre et bedre datagrundlag, vil vi i perioden arbejde med:

- Analyse af hvilke stamdata på tekniske anlæg, der er relevante at registrere til Dalux, gennemførelse af selve registreringen, samt plan for vedligeholdelse af data.
- Optimering af anvendelsen af EnergyKey og ENTO til analyse af forbrugsdata mht. alarmer for energi- og vandspild, samt afvigende forbrugsmønstre.
- Integrering af energiprojekter i Facility Management systemet fm3, som skal prioriteres når de kommende krav fra EU's Energieffektiviseringsdirektiv samt Bygningsdirektivet kendes i oktober 2025.
- Udarbejdelse af proces for hvordan systemet Energy Projects anvendes til at sikre overblik over samt opnå kravene.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: lavere energi- og vandforbrug i kommunens bygninger

Målt ved:

- Energiforbruget i kommunale bygninger (mål 5)
- Løbende evaluering af om tid bruges effektivt, og om rette værktøjer til at målrette indsatsen er til stede

Langsigtede virkninger og merværdier for tiltagene

CO2-reduktion: Mellem

Ved at energieffektivisere kommunens ejendomme og reducere energiforbruget i kommunens bygningsmasse, reduceres den samlede CO2-udledning. Kildeskovshallen er en af de største forbrugere af energi i kommunen, og en reduktion her vil have en betydelig indvirkning på den samlede CO2-udledning.

Nye jobs og økonomiske besparelser: Høj

En helhedsplan, der fokuserer på at reducere energiforbruget, vil ikke kun gavne miljøet, men også føre til reduktion af driftsomkostninger. Implementeringen af en helhedsplan kræver typisk arbejdsstyrke til både vurdering af nuværende forbrug, planlægning og installation af nye løsninger i takt med nye krav til bygninger fra EU og Bygningsdirektivet.

CO2-fangst

Fangst og lagring af CO2 eller Carbon Capture and Storage (CCS) virker ved at indfange og lagre CO2-udledninger fra fossil eller biogen afbrænding i affaldsforbrændingsanlæg, og deponere dem i undergrunden. CCS har et stort potentiale til at reducere de CO2-udledninger, der finder sted i forbindelse med afbrænding af affald på Vestforbrænding.

Vision: Restaffaldet håndteres bedst ved at blive energinyttiggjort til strøm og fjernvarme. Der er et stort potentiale i at reducere CO2-udledningen i forbindelse med afbrænding af affald på Vestforbrænding, ved at fange og lagre Vestforbrændings CO2-udledning. Vestforbrændings bestyrelse har vedtaget en 2030-strategi med et mål om at Vestforbrænding skal blive CO2-neutral inden 2030. Det er denne vision, som et CCS-anlæg skal realisere.

Udfordring: Vestforbrænding udleder årligt 500.000 tons CO2 pga. affaldsforbrændingen. Som aftager af fjernvarme tilskrives en andel af udledningerne til Gentofte Kommunes klimaregnskab. Selvom genbrug og genanvendelse stiger, er der stadig en stor og stigende mængde restaffald.

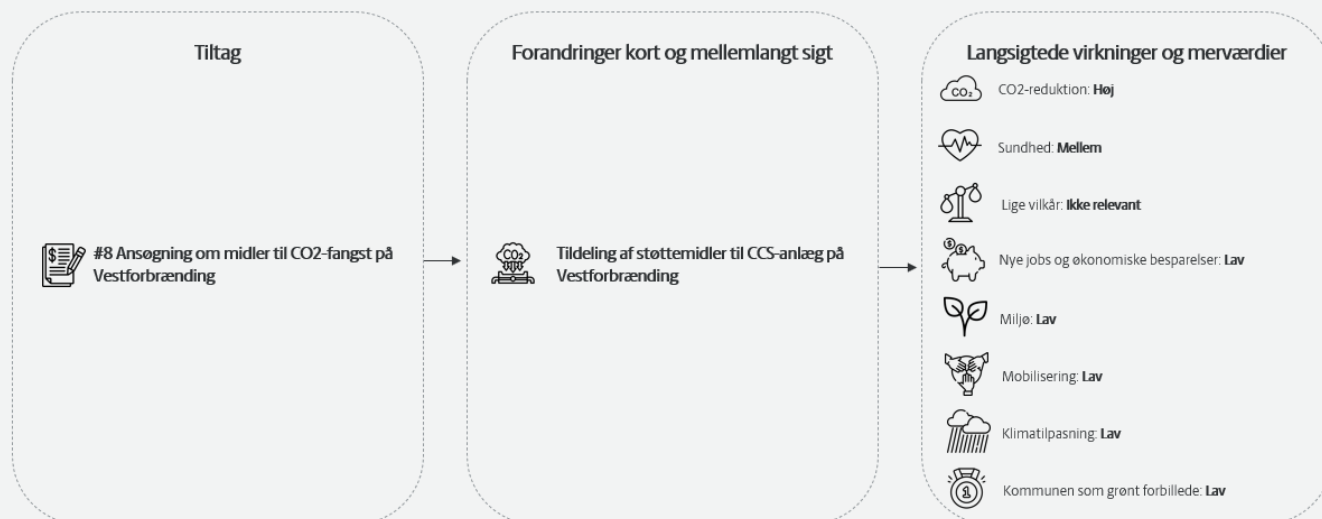
CO2-fangst bidrager til følgende mål:

Mål 6: CO2-fangst på 50% af affaldsforbrændingskapaciteten i 2030 (geografien).

Mål 7: Vestforbrænding er CO2 -neutral i 2030 (geografien).

Forandringsmodel for indsatsområdet CO2-fangst

Målgruppe: Geografien

Mekanismer - Hvorfor fører tiltagene til den ønskede forandring?

#8 CO2-fangst og lagring er en velprøvet teknologi, men den er stadig omkostningstung. Det er derfor nødvendigt med statstøtte til at drive udviklingen. Vestforbrændings projekt kan – i lighed med andre CO2-fangst projekt – ikke realiseres uden statsstøtte.

Tiltag #8

Ansøgning om CO2-fangst på Vestforbrænding

Vestforbrænding og Copenhagen Infrastructure Partners stifter selskabet CaptureCo i 2024-2025 for at sikre værdikæden for CO2-fangst og ansøge statens CCS-pulje. Annoncering af vinder af puljen sker i 2026. Hvis CaptureCo vinder, vil arbejdet med at etablere CO2-fangst påbegyndes.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: Tildeling af støtte midler til etablering af CCS-anlæg

Målt ved:

- Om Vestforbrændings ansøgning til statens CCS-pulje bliver godkendt (mål 6 og mål 7)

Langsigtede virkninger og merværdier for tiltaget

CO2-reduktion: Høj

Ved at etablere CO2-fangst forventer Vestforbrænding at fange 500.000 tons CO2 årligt.

Overblik over tiltag om Grøn energi

Tiltag i geografien

Indsatsområde	Titel	Videreført fra 2022-2024	Projektleder og projektdeltagere
Grøn varme	#1 Fortsat udbygning af fjernvarmen	Ja	Gentofte Fjernvarme (PL), Klimaenheden og Gentofte Ejendomme (PD)
	#2 Optimering af fjernvarmeforsyningen	Ja	Gentofte Fjernvarme (PL), Klimaenheden og Gentofte Ejendomme (PD)
	#3 Udfasning af al fossil spids- og reservelastproduktion i fjernvarmen	Nyt tiltag	CTR
Energibesparelser	#4 Energivejledning og kampagner	Ja	Klimaenheden (PL, energivejledning) og Kommunikation (PL, energikampagne)
	#5 Energispring Gentofte	Nyt tiltag	Klimaenheden (PL), Gentofte Ejendomme og Gentofte Fjernvarme (PD)
CO2-fangst	#8 Ansøgning om midler til CO2-fangst på Vestforbrænding	Ja	Vestforbrænding

Tiltag i organisationen

Indsatsområde	Titel	Videreført fra '22-24	Projektleder og projektdeltagere
Energibesparelser	#6 Helhedsplan for reduktion af energi- og vandforbrug i Kildeskovshallen	Nyt tiltag	Gentofte Ejendomme (PL) og GE, KMT, BSKUF, Gentofte Kommunes Idrætsanlæg (PD)
	#7 Optimering af energidata	Nyt tiltag	Gentofte Ejendomme (projektleder- og deltager)

Bæredygtig mobilitet

Valg af transportform sker i et komplekst samspil mellem vores vaner og opfattelse af pris, rejsetid og bekvemmelighed. Opfattelsen af bekvemmelighed relaterer sig til, om transportformen er pålidelig, tilgængelig, fleksibel og komfortabel. Transportsektoren er ansvarlig for 28% af Gentofte Kommunes CO₂-udledning. Den store effekt og udfordring ligger i omstilling af privatbilismen og styrkelse af cykelkulturen. Samtidig skal de fossile brændstoffer omstilles til el og andre CO₂-neutrale drivmidler, så den kollektive trafik og den kommunale bilpark bliver emissionsfri.

Temaet består af fem indsatsområder og syv tiltag:

Omstilling af kollektiv transport

#9 Omlægning af busser fra fossilt brændstof til fossilfri eller eldrevne busser (geografien)

Frem elbilisme

#10 Etablering af ladestandere på offentligt vejareal med dedikerede elbilpladser (geografien)

Styrk cyklisme

#11 Cykelfremmende adfærdsdesign (geografien)

#12 Cykelfremmende infrastruktur (geografien)

Understøt deling

#13 Trafikknudepunkter (geografien)

Omstilling af kommunal flåde

#14 Omstilling og nedskalering af flåden (kommunen)

#15 Ladeinfrastruktur til kommunens bilflåde (kommunen)

Omstilling af kollektiv transport

Omstilling af kollektiv transport handler om omstilling af busdriften i Gentofte Kommune. Den kollektive trafik består af 14 rutebuslinjer, 2 regionale buslinjer, 8 S-togsstationer, regionaltog fra Hellerup Station og en lokalbane fra Jægersborg til Nærum. Her er det samarbejdet med Movia og en fælles målsætning om, at busser er fossilfri i 2030, som driver udviklingen. Indsatsområdet handler om at omlægge busserne fra fossile brændstoffer til el.

Vision: Busdriften i Gentofte Kommune skal gøres CO2-neutral. Derudover skal den kollektive trafik opleves som nem, bekvem og pålidelig, så flere vælger kollektiv transport frem for bilen.

Udfordring: CO2-udledningen fra de lokale diseldrevne busser forurener lokalmiljøet.

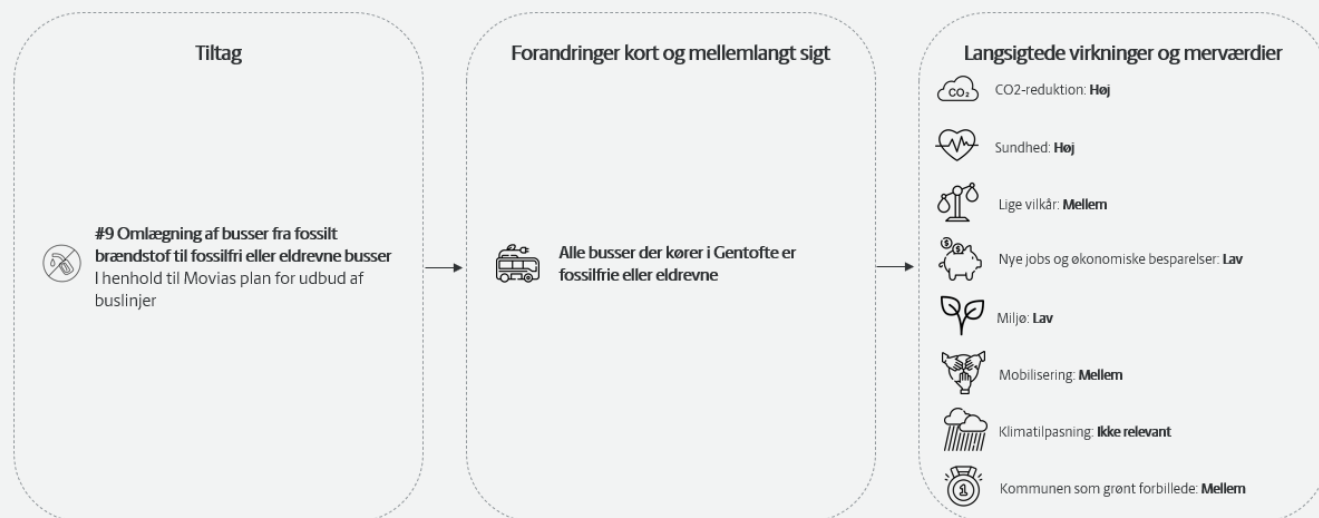
Omstilling af kollektiv transport bidrager til følgende mål:

Mål 8: Movias busser er fossilfri heraf er mindst halvdelen elbusser i 2030 (geografien).

Mål 9: 5% stigning i brugen af kollektive transportmidler til/fra arbejde og uddannelse if. 2022 (geografien).

Forandringsmodel for indsatsområdet Omstilling af kollektiv transport

Målgruppe: Geografien

Mekanismer - Hvorfor fører tiltagene til den ønskede forandring?

#9 Omstilling fra fossile brændstoffer til fossilfri eller eldrevne busser betyder, at efterhånden som kontrakterne på de enkelte buslinjer udløber, vil Movia udbyde linjerne med det krav, at der skal omlægges til fossilfri brændstof eller el.

Tiltag #9

Omlægning af busser fra fossilt brændstof til fossilfri eller eldrevne busser

Gentofte Kommune ønsker at omlægge til fossilfri eller eldrevne busser og har valgt at følge Movias plan for udbud, der sikrer, at buslinjer med fossilt brændstof løbende bliver udfaset.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: alle busser, der kører i Gentofte, er fossilfri eller eldrevne

Målt ved:

- Antal busser fossilfrie og eldrevne busser, der kører i Gentofte Kommune (mål 8)

Langsigtede virkninger og merværdier

CO₂-reduktion: Høj

Ved at omstille til fossilfri eller eldrevne busser reduceres CO₂-udledningen fra brugen af busserne.

Sundhed: Høj

Skadelige partikler fra benzin- og dieseldrevne busser, som normalt spredes i lokalområdet via trafikken, fjernes, når de offentlige busser omstilles til fossilfri eller eldrevne drivmidler.

Frem elbilisme

Udledning fra transportområdet kræver et langt sejt træk at reducere, og i fremskrivningerne af CO₂ -udledning i Gentofte forventes, trods en lang række tiltag, stadig at være en mindre udledning fra transportsektoren i 2050 (som dog opvejes af CO₂ -fangst og lagring). Transportsektoren står for 26% af den samlede CO₂-udledning i Gentofte, hvor 2/3 kommer fra personbiler. At fremme elbilisme handler om lokalt at understøtte udrulning af ladestandere og omstille egen flåde.

Vision: Omstillingen til elbiler er afgørende for at reducere klimaaftrykket fra transport i Gentofte Kommune. Det skal være let for bilister at omstille fra fossile biler til elbiler og let for elbilister at finde parkering med dedikerede parkeringspladser med lademuligheder.

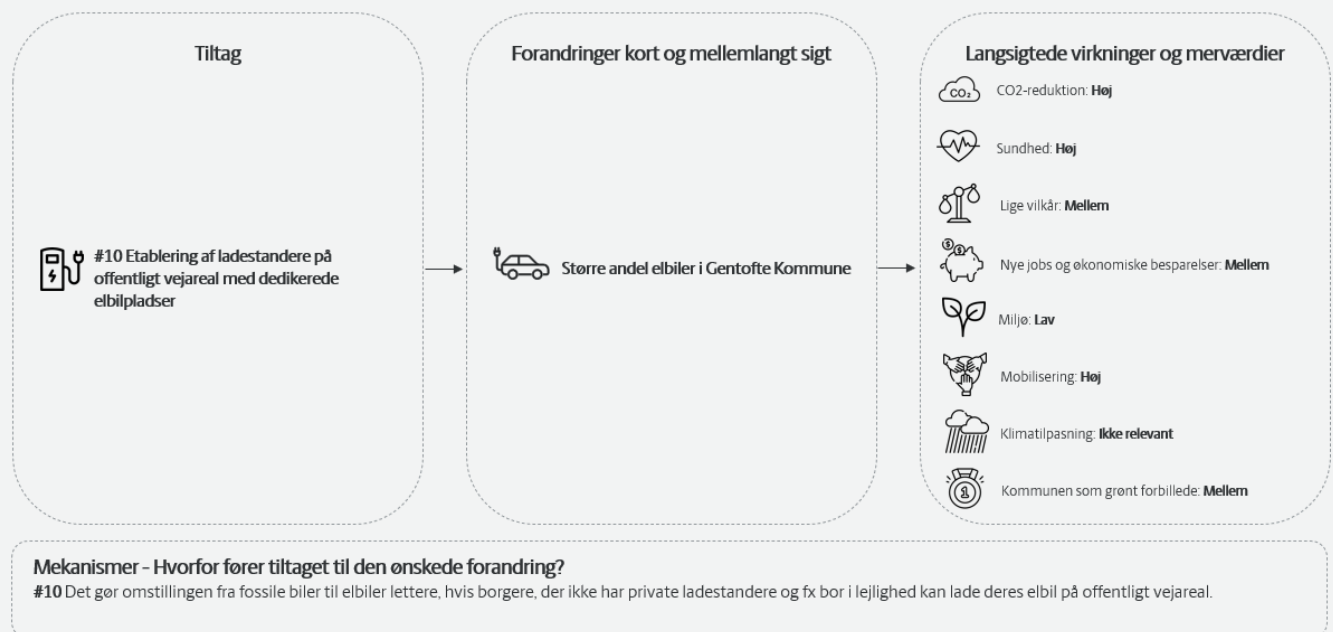
Udfordring: Der er meget gennemkørende trafik i Gentofte Kommune. Antallet af biler på indfaldsvejene stiger, og det samme gør den støj og CO₂-udledning, der følger med. Samtidig forventes 15% mere trafik på vejene i Danmark i 2030 end i dag.

Frem elbilisme bidrager til følgende mål:

Mål 10: 40% af de private biler er eldrevne i 2030 (geografien).

Forandringsmodel for indsatsområdet Frem elbilisme

Målgruppe: Geografien

Tiltag #10

Etablering af ladestandere på offentligt vejareal med dedikerede elbilpladser

For at være på forkant med efterspørgslen på lademuligheder på offentlig vej opsætter Gentofte Kommune ladestandere i overensstemmelse med kommunes ladestanderstrategi. Samtidig er der givet mulighed for, at borgere, der ikke kan parkere på egen grund, kan søge om tilladelse til etablering af opladningskabel hen over fortov i en kabelskinne. Udpegning af lokationer til opsætning af ladestandere i kommunen sker på baggrund af efterspørgsel og disse sendes løbende i udbud.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: større andel elbiler i Gentofte Kommune

Målt ved:

- Andel af private biler i Gentofte Kommune, der er elbiler (mål 10)

Langsigtede virkninger og merværdier

CO2-reduktion: Høj

Opsætning af flere offentligt tilgængelige ladestandere skaber mulighed for at borgere, uden adgang til private ladestandere, udskifter fossile biler med elbiler. Med elnettets stigende andel grøn strøm skabes yderligere CO2-reduktion.

Mobilisering: Høj

Ved at understøtte opladningsmuligheder i lokalsamfundet gives der mulighed for, at flere kan oplade og benytte elbiler i hverdagen. Offentlige ladestandere er derfor med til at mobilisere borgerne til at omstille til elbiler.

Sundhed: Høj

Skadelige partikler fra benzin- og dieseldrevne biler, som normalt spredes i lokalområdet via trafikken, fjernes, når bilerne omstilles til fossilfri eller eldrevne drivmidler.

Styrk cyklisme

Det er vigtigt at flere vælger at bruge cyklen, når de transporterer sig rundt i Gentofte Kommune. Det er et vigtigt element i CO2-reduktionen og er et grønnere, sundere og billigt alternativ til bilen. Indsatsområdet 'Styrk cyklisme' handler både om at få flere borgere, herunder særligt børn og unge til at cykle gennem et samarbejde med skolerne, og om at understøtte cykling bredt med cykelfremmende infrastruktur.

Vision: Gentofte Kommunes bylandskab, hvor der, udover en veludbygget cykelinfrastruktur, er kort afstand mellem destinationerne og lokale samlingssteder for kultur og handel i bydelscentrene, skaber et godt udgangspunkt for at vælge cyklen, og der er stort potentiale for at få endnu flere til at cykle til arbejde, uddannelse og i fritiden.

Udfordring: Bilen er i dag det foretrukne transportmiddel for mange mennesker i Gentofte Kommune. Det skaber trængsel og besværliggør og forøger rejsetiden til gene for både borgere og erhvervsdrivende. Ikke mindst i myldretiden til og fra arbejde eller uddannelse, hvor der gennemsnitligt sidder 1,1 person i hver bil.

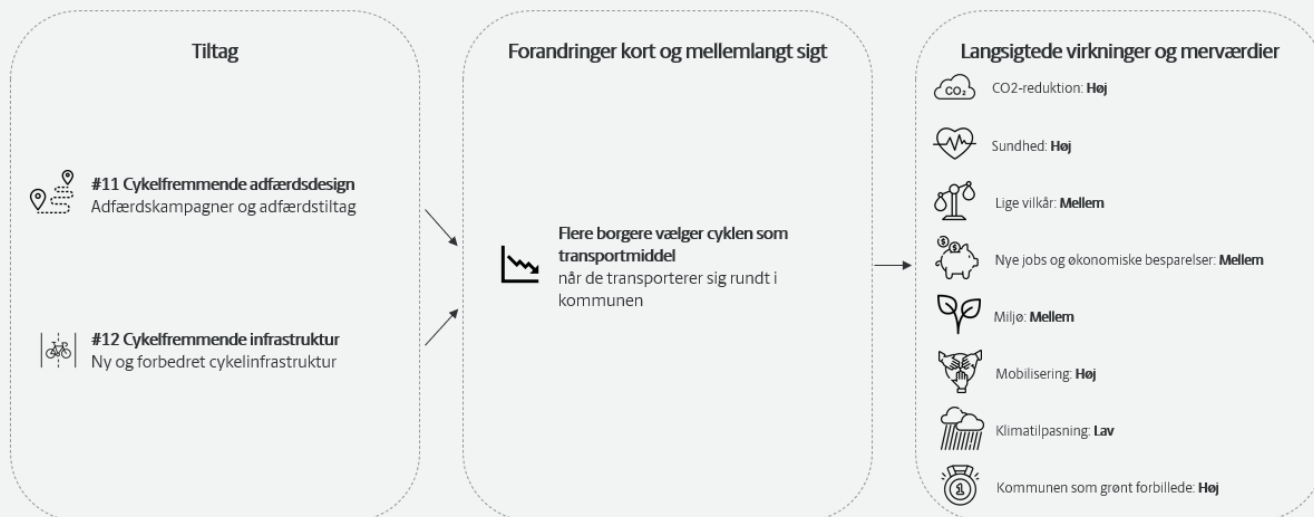
Styrk cyklisme bidrager til følgende mål:

Mål 11: Andelen af cyklister, der benytter cyklen til transport mellem hjem og arbejde eller uddannelse indenfor Gentofte Kommune er øget til 50% i 2030 ift. 2020 (geografien).

Mål 12: 90% af Gentofte Kommunes borgere er i 2025 tilfredse med at være cyklist i kommunen (geografien).

Forandringsmodel for indsatsområdet Styrk cyklisme

Målgruppe: Geografien

Mekanismer - Hvorfor fører tiltagene til den ønskede forandring?

#11 og #12 Undersøgelser viser, at et sammenhængende cykelstinet, fremkommelighed og trafikssikkerhed er vigtige parametre for at vælge cyklen som transportmiddel. Tiltagene medvirker til, at flere borgere vælger cyklen som transportmiddel, fordi der er skabt gode rammer, der gør det trygt og sikkert at tage cyklen. Det bliver nemmere at være cyklist, og cyklister føler sig prioriteret.

Tiltag #11

Cykelfremmende adfærdsdesign

Dette tiltag har fokus på den adfærdsmæssige del. Her er tale om cykelfremmende tiltag i form af adfærdskampagner og adfærdstiltag for eksempel i skoleregi og på cykelstierne generelt.

- Forsøg med tryghedszoner/bilfri zoner ved 1-2 skoler. Udvælgelsen sker i samarbejde med skolebestyrelsen og på baggrund af dialog om fordele og ulemper ved deltagelsen i forsøget.
- Flere cykelfremmende adfærdstiltag for alle borgere: mere cykelparkering, højresving tilladt for rødt, fodhvilere, cykelpumper, vandpost, cykelbarometer, cykelnedtællingssignaler, udlån af elcykler, forbedret afmærkning.
- En borgerdreven proces, hvor borgerne skal bidrage i arbejdet med, hvordan kommunen på nye måder kan styrke cyklisme i højere grad end i dag.

Tiltag #12

Cykelfremmende infrastruktur

Etablering af ny og forbedret cykelinfrastruktur, herunder:

- Renovering af eksisterende cykelstier.
- Nye cykelstier for at skabe et sammenhængende og attraktivt cykelstinet. Udvælgelsen bliver på baggrund af, hvor der er 'missing links' i cykelstinet.
- Supercykelstier, hvor der etableres bredere cykelstier på overordnede veje, hvor der er mange pendlere. Udvælgelsen sker på baggrund af Vision 2024 for Supercykelstier.
- Krydsombygninger til forbedring af trafikikkerheden for cyklister. Udvælgelsen sker på baggrund af uheldsdata, borgerhenvendelser og observationer.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: flere borgere vælger cyklen som transportmiddel

Målt ved:

- Flere børn cykler til- og fra skole, som måles i Gentoftes Kommunerapport fra DTU's transportvaneundersøgelse og Transport -og Tryghedsundersøgelsen udført af Transportlab (mål 11).
- Flere tilfredse cyklister, som måles i Den Nationale cykelundersøgelse (mål 12).
- Flere cyklister på udvalgte strækninger, hvor der foretages cykeltællinger.

Langsigtede virkninger og merværdier for tiltagene

CO2-reduktion: Høj

Ved at forbedre cykelinfrastrukturen i kommunen øges sandsynligheden for at borgerne vælger cyklen i stedet for bilen, hvormed CO2-udledningen reduceres.

Sundhed: Høj

Motion og frisk luft er sundt året rundt og selv korte ture gør en forskel. Skabes de gode cykelvaner, kan det løfte sundheden og trivlsen blandt borgerne i kommunen.

Mobilisering: Høj

Ved bedre forhold skabes bedre og attraktive muligheder for at vælge cyklen frem for bilen. Bedre cykelstier og cykelfaciliteter understøtter det sunde, grønne miljøvenlige valg.

Kommunen som grønt forbillede: Høj

Kommunen er med sine mange initiativer for at få flere til at cykle et grønt forbillede.

Understøt deling

Gentofte Kommune ønsker at understøtte deleulturen ved at gøre det nemt og attraktivt for borgere at benytte delebiler og samkørsel. Indsatsområdet handler om at gennemføre tiltag, som trafikknudepunkter med samkørselsbænke og parkeringspladser dedikeret til delebiler.

Vision: Borgerne skal kende fordelene ved deleordninger og samkørsel, og det skal være nemt og attraktivt for borgere at benytte delebiler og samkørsel.

Udfordring: Bilen er i dag det foretrukne transportmiddel for mange mennesker i Gentofte Kommune. Det skaber trængsel og besværliggør og forøger rejs tiden til gene for både borgere og erhvervsdrivende. Ikke mindst i myldretiden til og fra arbejde eller uddannelse, hvor der gennemsnitligt sidder 1,1 person i hver bil.

Understøt deling bidrager til følgende mål:

Mål 13: 75% af Gentofte Kommunes borgere er i 2025 tilfredse med muligheden for kombination af cykel og offentlig transport (geografien).

Mål 14: I 2025 er der dedikerede parkeringspladser med opladningsmulighed til elbiler ved alle større trafikknudepunkter (geografien).

Forandringsmodel for Understøt deling

Målgruppe: Geografien

Mekanismer - Hvorfor fører tiltagene til den ønskede forandring?

#13 Det gøres nemt og attraktivt for borgere at benytte delebiler og samkørsel.

Tiltag #13

Trafikknudepunkter

- Parkeringspladser ved trafikknudepunkter indrettes med dedikerede pladser til delebiler og samkørsel for at prioritere disse.
- Der opsættes samkørselsbænke og trafikknudepunktservicetavle ved trafikknudepunkterne

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: Flere borgere benytter delebiler og samkørsel og dermed reduceres mængden af biler på vejene.

Måles ved:

- Data fra operatører (hvis muligt) om, hvor meget delebiler generelt bliver brugt i Gentofte Kommune

Langsigtede virkninger og merværdier for tiltaget

CO₂-reduktion: Høj

Ved at flere borgere benytter delebiler og samkørsel reduceres antallet af biler på vejene, hvilket er med til at reducere CO₂-udledninger fra transport.

Omstilling af kommunal kørsel

Gentofte Kommunes vil omstille kommunens egne biler til el-biler, undersøge mulighederne for at optimere udnyttelsen af bilparken og se på muligheder for eldrevne køretøjer for eksempel varebiler og flere eldrevne skraldebiler. Fremtidige udbud af personbefordring skal så vidt muligt indeholde krav om emissionsfrie drivmidler og taxakørsel foregå i elbiler.

Vision: Kommunens flåde er et af de helt oplagte og håndgribelige steder, hvor kommunen skal vise, at den arbejder ambitiøst med klimadagsordenen i egen organisation. Kommunen går foran og viser ved eksemplets magt, hvordan CO₂-udledning i praksis kan reduceres ved at omstille den kommunale kørsel til nulemissions drivmidler. Et led i omstillingen af den kommunale kørsel er etablering af ladeinfrastruktur og øget kapacitet i elnettet. Endelig så er omstillingen af kommunal kørsel væsentlig for at være en troværdig facilitator af klimaindsatsen og sikre folkelig opbakning til Klimaplan 2050.

Udfordring: 12% af CO₂-udledningen fra kommunen som virksomhed kommer fra kommunal kørsel med fossile drivmidler. Derudover har kommunen mange serviceydelser og varer, der kræver transport med tunge køretøjer. Denne kørsel hører under scope 3 og medregnes på nuværende tidspunkt ikke i CO₂-regnskabet for kommunen som virksomhed.

Et led i omstillingen af den kommunale kørsel er etablering af ladeinfrastruktur og øget kapacitet i elnettet. Endelig så er omstillingen af kommunal kørsel væsentlig for at være en troværdig facilitator af klimaindsatsen og sikre folkelig opbakning til Klimaplan 2050. Kommunens flåde er et af de helt oplagte og håndgribelige steder, hvor kommunen skal vise, at den arbejder ambitiøst med klimadagsordenen i egen organisation.

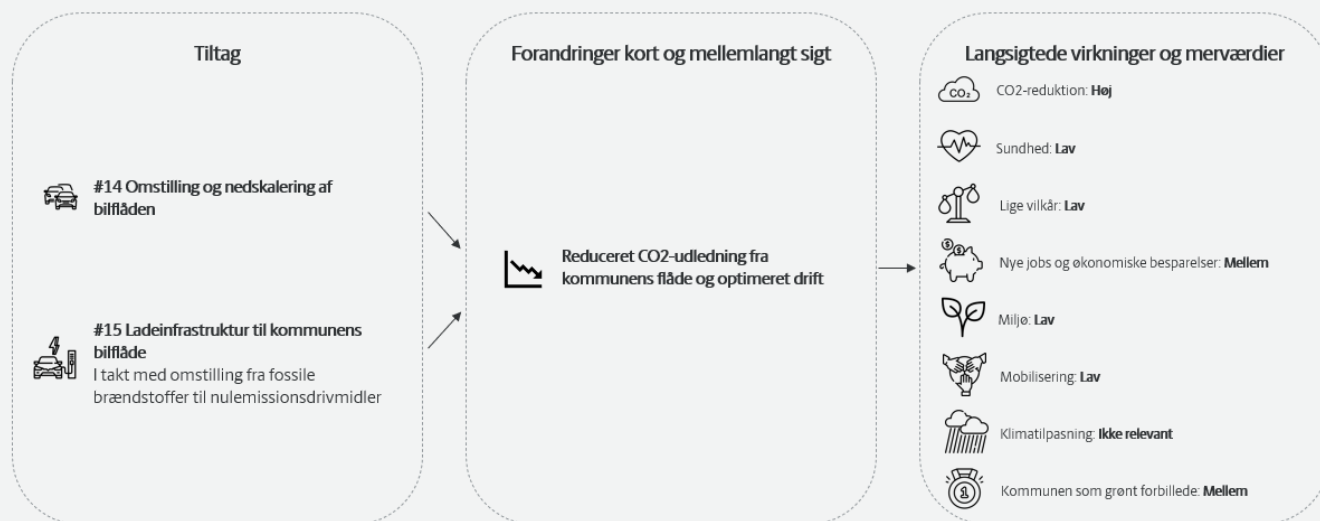
Omstilling af kommunal kørsel bidrager til følgende mål:

Mål 15: Ny-leasing og nyindkøb af kommunale personbiler er nulemission fra 2021 (kommunen).

Mål 16: Minimum 75% af ny-leasede og ny-indkøbte kommunale vejgående køretøjer skal anvende et CO₂-neutralt drivmiddel eller være nulemission i 2025 (kommunen).

Forandringsmodel for omstilling af kommunal kørsel

Målgruppe: Kommunen

Mekanismer - Hvorfor fører tiltagene til den ønskede forandring?

#14 og #15 Tiltagene reducerer CO₂-udledningen fra kommunal kørsel ved både at nedskalere og skifte flåden til nulemissionskøretøjer. Ved at opsætte ladestander til kommunens flåden, etableres den nødvendige ladeinfrastruktur, der muliggør den grønne omstilling af flåden.

Tiltag #14

Omstilling og nedskalering af bilflåden

Øget opmærksomhed på omstilling og nedskalering af flåden, i form af kommunikation og sparring mellem de opgaveområder der har leasingkontrakter, samt ejer køretøjer som indgår i den kommunale flåde.

Tiltag #15

Ladeinfrastruktur til kommunens bilflåde

Tiltaget etablering af den nødvendige ladeinfrastruktur til kommunens bilflåde, når der omstilles fra fossile brændstoffer til nulemissionsdrivmidler.

Etablering af ladeinfrastruktur inkluderer også at øge kapaciteten i elnettet på relevante ejendomme, for at understøtte den øgede belastning fra opladning af el-køretøjer. Ladeinfrastrukturen til kommunale køretøjer omfatter også et managementsystem til drift, vedligeholdelse og rapportering af elforbruget til bilflåden.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: reduceret CO2-udledning fra kommunens flåde og optimeret drift

Målt ved:

- Ved halvårslige monitorering af den samlede flådeoversigt herunder andel af fossile køretøjer. (mål 15 og 16)
- CO2-udledning fra kommunens flåde

Langsigtede virkninger og merværdier for tiltagene

CO2-reduktion: Høj

En omstilling fra fossile køretøjer til 75% nul-emissions køretøjer reducerer CO2-udledningen fra den daglige drift af bilflåden.

Nye jobs og økonomiske besparelser: Mellem

Der forventes en økonomisk besparelse pga. reducerede udgifter til fossilt brændstof samt færre leasede biler.

Kommunen som grønt forbillede: Mellem

Ved at omstille egen bilflåde går kommunen foran som det gode eksempel. Erfaringer fra omstillingen kan også påvirke andre kommuner eller virksomheder til at gøre det samme.

Overblik over tiltag om Bæredygtig mobilitet

Tiltag i geografien

Indsatsområde	Titel	Videreført fra 2022-2024	Projektleder og projektdeltagere
Omstilling af kollektiv transport	#9 Omlægning af busser fra fossilt brændstof til fossilfri eller eldrevne busser	Ja	Park og Vej
Frem elbilisme	#10 Etablering af ladestandere på offentligt vejareal med dedikerede elbilpladser	Ja	
Styrk cyklisme	#11 Cykelfremmende adfærdsdesign	Ja, suppleret med nye aktiviteter	
	#12 Cykelfremmende infrastruktur	Ja, suppleret med nye aktiviteter	
Understøt deling	#13 Trafikknudepunkter	Ja	

Tiltag i organisationen

Indsatsområde	Titel	Videreført fra 2022-2024	Projektleder og projektdeltagere
Omstilling af kommunal flåde	#14 Omstilling og nedskalering af bilflåden	Ja	Park og Vej
	#15 Ladeinfrastruktur til kommunens bilflåde	Ja	Gentofte Ejendomme

Cirkulær økonomi

Med klimadagsordenen står vi både overfor lokale og globale udfordringer, som kræver, at vi i højere grad end tidligere forholder os til ressourcer som mere og andet end økonomi. Ikke kun økonomiske, men også naturressourcer og menneskelige ressourcer er begrænsede. Det kræver, at vi forbruger med omtanke og ansvarlighed. Derfor skal vi forbruge anderledes, forebygge affald og betragte det, der til sidst bliver til affald, som en ressource. Vi skal arbejde med bæredygtighed i bygninger, byggeri og indkøb og styrke dialog med det lokale erhvervsliv om grøn omstilling.

Temaet består af fem indsatsområder og 18 tiltag:

Klimaansvarlig adfærd

- #16 Kampagne om bæredygtigt forbrug af indbo, tekstiler og elektronik (geografien)
- #17 Kampagne om bæredygtigt forbrug af fødevarer og mindre madspild (geografien)
- #18 Model for overblik og afvejninger af økonomisk, socialt og miljømæssig bæredygtighed i budgetprocessen (kommunen)
- #19 Fra engangs- til flergangsudstyr på social- og sundhedsområdet (kommunen)
- #20 Klimavenlig mad og måltider på social- og sundhedsområdet (kommunen)

Grøn erhvervsudvikling

- #21 Affaldstilsyn og affaldsvejledning på virksomheder (geografien)
- #22 Virksomhedsnetværk i Tuborg Havn (geografien)

Affald som ressource

- #23 Øget genanvendelse af borgernes affald (geografien)
- #24 Dele- og bytteinitiativer blandt borgerne (geografien)
- #25 Genbrugspark Gentofte 2050 (geografien)
- #26 Bedre affaldssortering i medicinrum i plejeboliger og på botilbud (kommunen)
- #27 Genbrug af inventar internt i Gentofte Kommune (kommunen)

Bæredygtighed i bygninger og byggeri

- #28 Udvikling af bæredygtig ejendomsstrategi (kommunen)
- #29 Bæredygtige bygge- og renoveringsprojekter – Bæredygtighedsskabelon (kommunen)
- #30 Bæredygtig drift af Gentofte Kommunes ejendomme (kommunen)

Indkøb med bæredygtig balance

- #31 Cirkulær og miljøbevidst fokus i udbudsprocesser (kommunen)
- #32 Forstærket bæredygtighed i indkøb gennem aftaleudnyttelse (kommunen)
- #33 Reducere forbrug og køb af nye produkter/varer på eksisterende aftaler (kommunen)

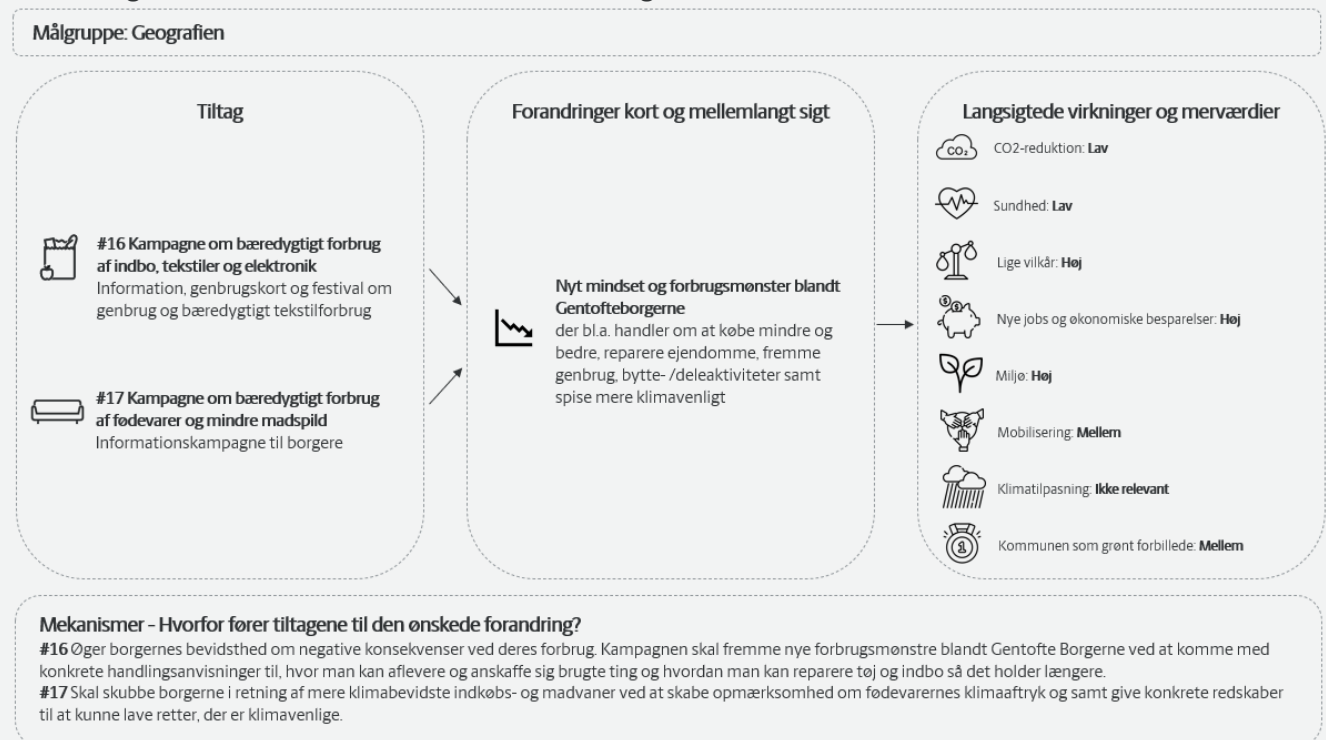
Klimaansvarlig adfærd

Klimaansvarlig adfærd handler om at sætte fokus på det bæredygtige forbrug. Det handler om at købe mindre og bedre, fremme genbrug og den gode adfærd omkring forbrug både for borgere og i regi af kommunens indkøb.

Vision: Gentoftes borgere, den kommunale organisation og grundejer- og boligforeningerne har samlet set et meget stort potentiale for at reducere klimabelastningen via deres daglige adfærd og handlinger. For at indfri dette potentiale er det nødvendigt at inddrage disse aktører og give dem den nødvendige viden og hjælp til at handle klimaansvarligt.

Udfordring: Ifølge tænketanken Concito har Danmark et af verdens højeste klimaaftryk. Hver dansker udleder i gennemsnit 13 tons CO₂ i 2023, når man modtager danskernes forbrug af varer og tjenester som er produceret udenfor Danmarks grænser. Det er mere end dobbelt så meget som den gennemsnitlige verdensborger. For at overholde Parisaftalens mål om at begrænse temperaturstigningen til 1,5 grad skal udledningerne per verdensborger ned på 3 ton CO₂ i 2030, og under 1 ton CO₂ i 2050.

Forandringsmodel for indsatsområdet Klimaansvarlig adfærd

Tiltag #16

Kampagne om bæredygtigt forbrug af indbo, tekstiler og elektronik

- Information om genbrug og bæredygtigt forbrug vil løbene blive delt i artikler i Gentofte lige nu, i Facebookopslag, på gentofte.dk og genbrugsstationens digitale infoskærme. Vi vil med affaldsmængder og data om bl.a. CO₂-udledning, beskrive og oplyse om de negative konsekvenser ved vores forbrug af indbo, tøj og elektronik.
- Det skal være nemt at sende gode ting, møbler og tøj videre til nye hjem, hvilket skal fremgå på Genbrugskortet på gentofte.dk, der løbende opdateres. Historier om byttebørser, delekoncepter i boligforeninger, reparationer m.m. skal deles med resten af kommunen ad nævnte kanaler.
- I foråret 2025 afholdes en festival om genbrug og bæredygtigt forbrug af tøj og tekstiler, der skal oplyse og inspirere til, at tage ansvar for sit tøj og boligtekstiler i både købs-, brugs- og afskaffelsesfasen.

Tiltag #17

Kampagne om bæredygtigt forbrug af fødevarer og mindre madspild

Med en informationskampagne vil vi oplyse om, hvad klimavenlig mad er, og hvordan det kan tilberedes, og hvorfor det er vigtigt at reducere sit madspild og dele forslag til, hvordan man bærer sig ad med det.

Kampagnen skal både give baggrundsviden i form af data om den klima- og miljømæssige påvirkning og effekter samt affaldsmængder i Gentofte, men også inspirere til en hverdag med færre animalske fødevarer og mindre madspild. Kampagnen gennemføres i efteråret 2025 ad forskellige kommunikationskanaler, herunder Facebook, Gentofte lige nu og workshops/foredrag.

Borgerne skal inspireres med videoer, der viser forskellige medvirkende, fx lokale madskribenter, madmødre fra kommunens institutioner, skoleelever og deres madkundskabslærere, som laver mad af madrester og grøntsager - bælgfrugter og lign. frem for kød. Fx kan der deles opskrifter på forskellige frikadeller – dem med mindre kød i, dem af rester, dem uden kød osv. Der kan på baggrund af de forskellige videoer laves en lille kogebog, der samler de forskellige opskrifter til uddeling på fx biblioteker.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: nyt mindset og forbrugsmønster blandt Gentofteborgerne

Målt ved:

- Udvikling i affaldsmængderne til genbrug på genbrugsstationen
- Brug af byttebørserne
- Antal deltagere og interesse for Tekstifestivallen
- Søgehistorik på gentofte.dk/genbrug

Langsigtede virkninger og merværdier for tiltagene

Nye jobs og økonomiske besparelser: Høj

Tiltagene har høj påvirkning på nye jobs og økonomiske besparelser, da genbrug kræver flere hænder og er en billigere og mere klimavenlig løsning sammenlignet med nyindkøb. Kampagnerne har potentiale til at påvirke borgernes indkøbs- og forbrugsadfærd.

Miljø: Høj

Ved øget genbrug og reduceret forbrug af varer og fødevarer skånes miljøet for både affald og transport.

Lige vilkår: Høj

Øget genbrug af indbo, tekstiler og elektronik giver mulighed for at gode ting får nyt liv i nye hjem. Flere får mulighed for at få gavn af brugbare produkter.

Forandringsmodel for indsatsområdet Klimaansvarlig adfærd

Målgruppe: Kommunen

Mekanismer - Hvorfor fører tiltagene til den ønskede forandring?

#18 Traditionelt har budgetprocesser og indkøbspolitikken haft fokus på at optimere på de økonomiske ressourcer, og ikke nødvendigvis taget højde for det miljø- og klimaaftryk beslutningerne medfører. Det kræver oplysning og viden at kunne handle ansvarligt. Redskaber, der kan bidrage til at skaffe overblik og vurdere konsekvenser, kan bidrage til at sikre den brede bæredygtighed.

#19 Første skridt mod forandringen er at undersøge, om der er et potentiale for, at man kan implementere forslag fra Bæredygtige Hospitalers bæredygtighedskataloget vedr. engangsudstyr på Social og Sundheds område uden, at kommunen går på kompromis med hygiejnehensyn, behandlingskvalitet, patientsikkerhed og arbejdsmiljøhensyn. Såfremt der er potentiale er næste skridt er, at anbefaler alternativer til de nuværende produkter i [TrueTrade](#)

#20 Hvis kommunen skal sikre mindre udledning af Co2 i forbindelse med de måltider, der dagligt serveres for borgerne på social- og sundhedsområdet, skal klima- og bæredygtighedshensyn indtænkes i de krav, som kommunen stiller til leverandørerne af mad.

Tiltag #18

Model for overblik og afvejninger af økonomisk, socialt og miljømæssig bæredygtighed i budgetprocessen

Der skal udvikles en beslutningsstøttemodel der skal understøtte arbejdet med den tredobbelte bundlinje i budgetprocessen. Der tages udgangspunkt i "Doughnutøkonomi"-modellen, som kobler det 'miljømæssige loft' i form af de planetære grænser for miljøpåvirkninger med det 'sociale fundament' i form af de 17 verdensmål. Et par pilot-prøvehandling skal anskueliggøre, hvordan modellen kan spille sammen med og integrere øvrige tiltag og ambitioner i kommunen, der skal belyse økonomiske, sociale og miljømæssige aspekter, fx New European Bauhaus.

Efter at have udført pilot-prøvehandling, skal modellen benyttes i budgetprocessen 2026 på udvalgte forslag og videreudvikles til budgetprocessen 2027. Det er ambitionen, at modellen suppleres med kapacitet til at udarbejde scenarier, hvor ændringer i påvirkninger på miljø og klima samt sociale hensyn kan anskueliggøres i forhold til økonomiske hensyn. Dette foregår parallelt med udvikling af den overordnede beslutningsmodel, og baseres på videnuudveksling og samarbejde mellem fagområderne i Gentofte Kommune og andre aktører f.eks. KL, andre kommuner, regioner samt vidensinstitutioner. Samtidig øges indsatsen for at indhente relevant, detaljeret datagrundlag i og om kommunen, der kan arbejdes ud fra. De nye redskaber og analyser vil kunne inddrages og styrke det underliggende grundlag for vurderinger i beslutningsmodellen fremover.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: Inddragelse af den tredobbelte bundlinje er tydeligt afspejlet i budgetproces-beskrivelser fx "Proces for udarbejdelse af Gentofte-Plan 202X og Økonomisk Politik". Den tredobbelte bundlinje anvendes i konkrete budgetforslag i fremtidige budgetprocesser.

Målt ved:

- Bedre forståelse for betydningen af de afvejninger af økonomisk, socialt og miljømæssig bæredygtighed, der foretages i en beslutningsfase.

Tiltag #19

Fra engangs- til flergangsudstyr på social- og sundhedsområdet

På social- og sundhedsområdet anvendes hver dag en række forskellige engangsprodukter som f.eks. plastikglas til medicin, engangshandsker og lejepapir i forbindelse med pleje af borgere både på f.eks. plejehjem, i hjemmeplejen og på botilbud.

Center for Bæredygtige Hospitaler i Region Midtjylland arbejder for at fremme den bæredygtige omstilling af sundhedsvæsenet. De har udgivet et bæredygtighedskatalog, som kommer med en række forslag til, hvordan man i arbejdet med pleje af syge borgere kan udskifte engangsudstyr med flergangsudstyr der, hvor det er muligt, eller erstatter engangsstyre med mere bæredygtige alternativer.

Forslagene i kataloget er blevet kvalificeret i regionen af hygiejnesygeplejersker, Koncern HR Fysisk Arbejds miljø, Sterilcentralernes driftsråd, Gruppen for Patientsikkerhed, ERFA-netværket inden for Service og Rengøring i Region Midtjylland og Hospitalsapoteket, hvor det har været relevant.

Social og Sundhed vil i handleplansperioden 2025 til 2026 i første omgang undersøge, om der er et potentiale for, at forslagene fra bæredygtighedskataloget vedr. engangsudstyr kan implementeres på Social og Sundheds område uden, at kommunen går på kompromis med hygiejne hensyn, behandlingskvalitet, patientsikkerhed og arbejdsmiljøhensyn.

Er der et potentiale, vil Social og Sundhed anbefale alternativer til de nuværende produkter i TrueTrade.

I handleplansperioden 2025 til 2026 gennemføres følgende handlinger:

- Med udgangspunkt Region Midtjyllands bæredygtighedskatalog vil Social og Sundhed undersøge, om nogle af de foreslåede flergangsprodukter/bæredygtige alternativer kan erstatte nuværende produkter på plejeområdet uden at gå på kompromis med hygiejne hensyn, behandlingskvalitet, patientsikkerhed og arbejdsmiljøhensyn.
- Viser der sig et potentiale, vil Social og Sundhed anbefale en række nye produkter og gøre dem tilgængelige for indkøb på TrueTrade

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: At der anvendes mere bæredygtigt og klimavenligt udstyr i plejen af borgerne i Gentofte Kommune. At indkøbere i kommunen får øjnene op for bæredygtige alternativer til de ting, som indkøbes i dag.

Målt ved:

- Der anvendes mere bæredygtigt og klimavenligt udstyr i plejen af borgerne i Gentofte Kommune og indkøbere i kommunen får øjnene op for bæredygtige alternativer til de ting, som indkøbes i dag.

Tiltag #20

Klimavenlig mad og måltider på social- og sundhedsområdet

En stor del af produktionen af måltider på Social og Sundheds tilbud og institutioner er i dag udliciteret til eksterne leverandører.

Hvis kommunen skal sikre mindre udledning af Co2 i forbindelse med de måltider, der dagligt serveres for borgerne på social- og sundhedsområdet, skal klima- og bæredygtighedshensyn indtænkes i de krav, som kommunen stiller til leverandørerne af mad. Det kan f.eks. være krav om grønne og klimavenlige måltider, minimering af madspild, klimavenlig eller mindre kørsel, klimavenlig emballage mv.

Kravene skal stilles i det omfang, det er muligt, og under hensyntagen til andre vigtige hensyn i udbudsprocessen som f.eks. kvalitet, serviceniveau, arbejdsmiljøhensyn og økonomi mv.

Gentofte Kommunes mad- og måltidspolitik skal styrke en sund mad- og måltidskultur og danner grundlag for arbejdet med mad og måltider i kommunens institutioner, skoler, tilbud og hos borgere, der modtager madservice i eget hjem samt på arbejdspladserne.

Mad- og Måltidspolitikken har bl.a. fokus på årstidens råvarer, økologiske produkter, plantebaserede proteinkilder og de mindst klimabelastende animalske fødevarer, som fx fjerkræ og fisk. Politikken har

desuden en målsætning om, at der inden for Social og Sundheds område anvendes minimum 30 % økologi inden 2023 og minimum 60 % inden 2027.

I handleplansperioden 2025-2026 igangsættes en proces med et nyt madudbud på Social og Sundheds område, da det nuværende udbud gælder senest til og med hele 2026.

I handleplansperioden 2025 til 2026 gennemføres følgende handlinger:

- Klima og bæredygtighedshensyn indtænkes i det omfang, det er muligt, i de madudbud, som i handleplansperioden kommer til at køre på Social og Sundheds område.
- Det sikres, at kravene til leverandørerne i udbudsmaterialet, lever op til kommunens mad- og måltidspolitik.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: Reduktion af CO2-udslip i forbindelse med madproduktion på Social og Sundheds område.

Målt ved:

- Reduktion af CO2-udslip i forbindelse med madproduktion på Social og Sundheds område.

Langsigtede virkninger og merværdier for tiltagene

CO2-reduktion: Mellem

Bedre forståelse for og afvejninger af økonomisk, socialt og miljømæssig bæredygtighed ift. en beslutningsfase har potentiale for at påvirke CO2-udledninger på tværs af organisationens tiltag. Ved at anvendes mere bæredygtigt og klimavenligt udstyr i plejen af borgerne i Gentofte Kommune og indkøbere i kommunen får øjnene op for bæredygtige alternativer til de ting, som indkøbes i dag, kan der skabes en forbrugsreduktion som reducerer CO2-udledning fra indkøb.

Nye jobs og økonomiske besparelser: Høj

Bæredygtigt indkøb foreskriver nye muligheder og åbner op for andre udbydere. Ved at vælge produkter der fx kan genbruges flere gange kan der opnås økonomiske besparelser på den lange bane.

Sundhed: Høj

Klimavenlig mad består ofte af flere grønne muligheder, mere økologi og mindre rødt kød, hvilket følger kostråd og skaber højere sundhed.

Miljø: Høj

Med mere økologi og en prioritering af de mindst klimabelastende animalske fødevarer understøtter et mindre intensivt landbrug med færre kemikalier og pesticider, hvilket betyder mindre forurening af jord og vand.

Grøn erhvervsudvikling

Små og mellemstore virksomheder mangler ofte tid og ekspertise til at engagere sig i den grønne omstilling. For at skabe genvej til den grønne omstilling vil vi styrke vores affaldsvejledning og undersøge muligheder for at lokale virksomheder kan indgå i udviklingsprojekter med fx Gate 21 om energibesparelser, cirkulær økonomi, grønne indkøb, bæredygtig transport, øget biodiversitet eller klimasikring. Herudover ønsker vi at inddrage nogle af kommunens største arbejdspladser i forskellige typer klimasamarbejder.

Vision: Virksomhederne inspireres til at handle klimaansvarligt og det er nemt for dem, at iværksætte grønne indsatser. Små- og mellemstore virksomheder skal kunne tage genveje til den grønne omstilling, fx ved at indgå i udviklingsprojekter. Flere af de største arbejdspladser i kommunen er inddraget i forskellige typer af klimasamarbejder. Det lokale erhvervslivs konkurrencekraft er blevet styrket af den grønne erhvervsudvikling.

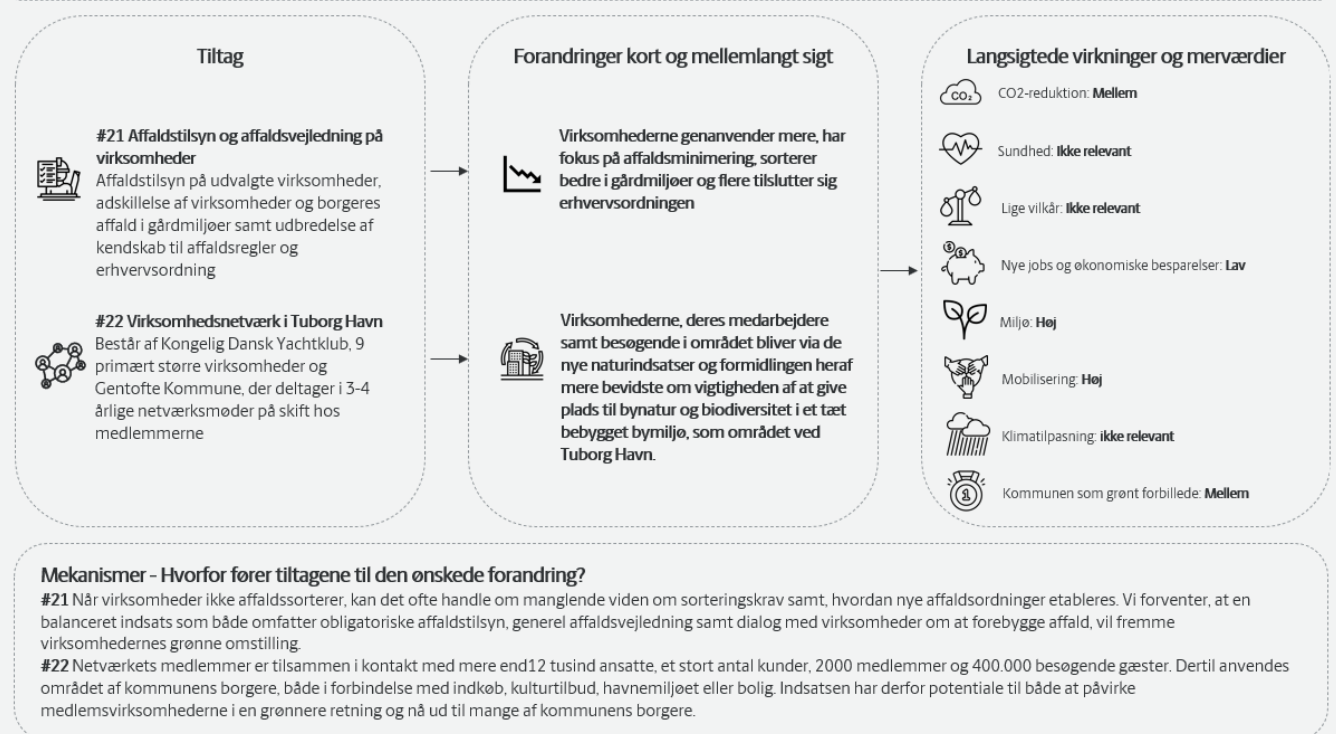
Udfordring: Små og mellemstore virksomheder mangler ofte tid og ekspertise til at engagere sig i den grønne omstilling.

Grøn erhvervsudvikling bidrager til følgende mål:

Mål 17: Gentofte Kommune har i 2025 været i dialog med 100 lokale virksomheder om grøn omstilling (geografien).

Forandringsmodel for indsatsområdet Grøn erhvervsudvikling

Målgruppe: Geografien

Tiltag #21

Affaldstilsyn og affaldsvejledning på virksomheder

Fra januar 2025 skal Gentofte ligesom landets øvrige kommuner udføre obligatoriske og fysiske affaldstilsyn på udvalgte virksomheder. I Gentofte skal vi fra 2025 lave ca. 75 årlige affaldstilsyn, som vil stige til ca. 375 årlige affaldstilsyn i 2027, hvis Folketinget beslutter det. Tilsynet skal sikre, at virksomhederne kildesorterer deres affald, og at genanvendeligt affald ikke sendes til forbrænding.

Sideløbende med udførelse af de fysiske affaldstilsyn vil vi gennemføre særlige indsatser for at:

- udbrede virksomhedernes generelle kendskab til de nye regler og krav på affaldsområdet.
- adskille virksomhedernes og borgernes affald i gårdmiljøer med mange virksomheder.
- øge virksomhedernes kendskab til erhvervsordningen for affald via opsøgende dialog.

I den proces vil vi også vejlede virksomhederne til god affaldssortering samt, hvor det vurderes relevant, mulighederne for at reducere deres affaldsmængder.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: virksomheder genanvender mere, har fokus på affaldsminimering, sorterer bedre i gårdmiljøer og flere tilslutter sig erhvervsordningen

Målt ved:

- Antal virksomheder kommunen har været i dialog med (mål 17)
- Antal obligatoriske affaldstilsyn
- Antal virksomheder der deltager i erhvervsordningen
- Restaffaldsmængder i gårdmiljøer med mange virksomheder

Tiltag #22

Virksomhedsnetværk i Tuborg Havn

Virksomhedsnetværket i området ved Tuborg Havn blev etableret i 2022 og består af Kongelig Dansk Yachtklub, en række større virksomheder og Gentofte Kommune, der deltager i 3-4 årlige netværksmøder på skift hos medlemmerne. Formålet med netværket er at inspirere til mere klimahandling i området ved Tuborg Havn og hos netværksmedlemmerne. Netværket vil i 2025 fortsat have særligt fokus på biodiversitet og mere bynatur. Der er i 2024 indgået partnerskabsaftaler om mere bynatur mellem 4 virksomheder og kommunen for at etablere mere bynatur i området ved Tuborg Havn, hvor langt de fleste steder fremstår belagt med asfalt og fliser.

Hvilke handlinger gennemføres i handleplansperioden 2025-2026?

- Implementering af Partnerskab om mere bynatur
- Identificering og implementering af yderligere klimahandlinger
- Mobilisering af flere virksomheder i området
- 3-4 årlige netværksmøder

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: Virksomhederne, deres medarbejdere samt besøgende i området bliver via de nye naturindsatser og formidlingen heraf mere bevidste om vigtigheden af at give plads til bynatur og biodiversitet i et tæt bebygget bymiljø, som området ved Tuborg Havn.

Målt ved:

- Tiltagene for mere bynatur vedligeholdes og udvikles
- De nye klimahandlinger implementeres af de fleste netværksmedlemmer

Langsigtede virkninger og merværdier for tiltagene

Mobilisering: Høj

Øget genanvendelse hos virksomheder involverer rigtig mange mennesker på alle niveauer i den bæredygtige omstilling.

Miljø: Høj

Genanvendelse sparer jomfruelige ressourcer, som er ansvarlig for 90 % af klodens tab af biodiversitet.

Affald som ressource

Produktion af tøj, elektronik, byggematerialer, boliginventar og fødevarer mv. udgør et stort træk på jordens naturressourcer og har en markant CO2-udledning. Forlængelse af levetiden for vores ejendele ved genbrug, vedligeholdelse, reparation og forebyggelse af affald skal derfor i fokus. Formålet er at stille konkrete ordninger og tilbud til rådighed for borgerne, som gør det lettere at komme i gang med den grønne omstilling.

Vision: Forlængelse af levetiden for vores ejendele ved genbrug, vedligeholdelse, reparation og forebyggelse af affald skal være i fokus. Der skal være konkrete ordninger og tilbud til rådighed for borgerne, som gør det lettere at komme i gang med den grønne omstilling.

Udfordring: Produktion af tøj, elektronik, byggematerialer, boliginventar og fødevarer mv. udgør et stort træk på jordens naturressourcer og har en markant CO2-udledning.

Affald som ressource bidrager til følgende mål:

Mål 18: I 2022 er der etableret affaldsordninger i 10 fraktioner på de kommunale institutioner (kommunen).

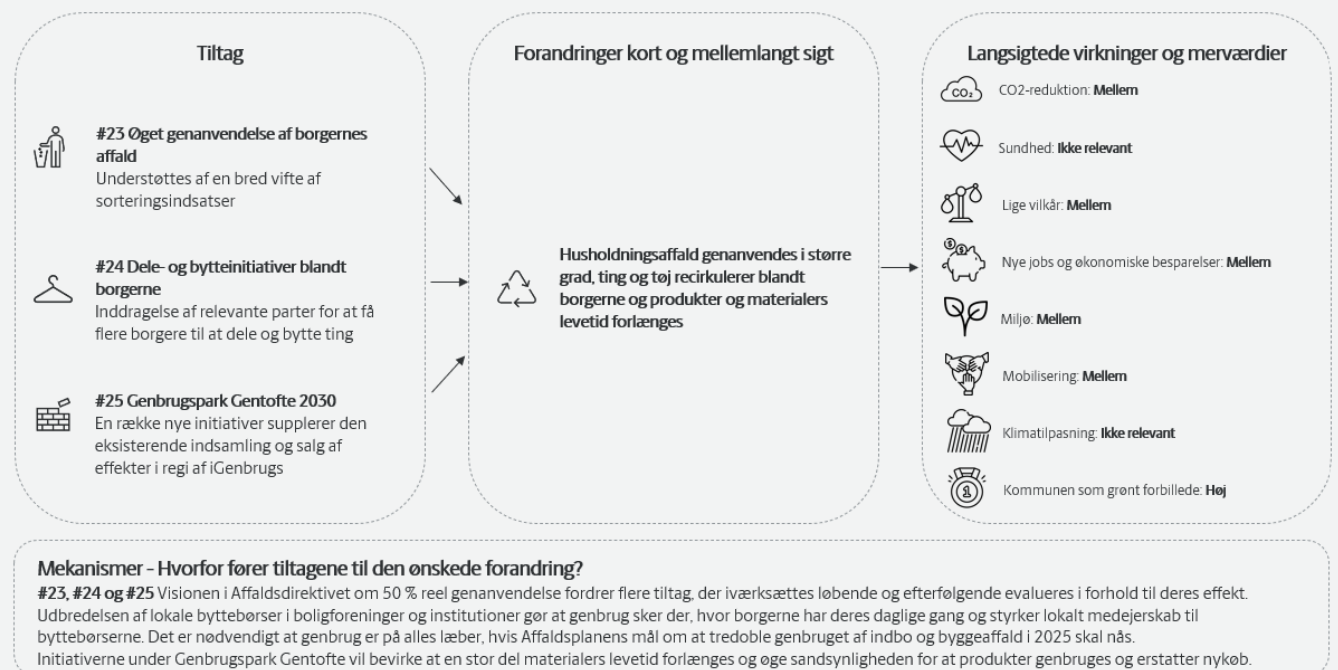
Mål 19: I 2025 er genbrug af indbo og byggeaffald i kommunens ordninger 3-doblet i forhold til 2022 (geografien).

Mål 20: I 2025 er der opnået 50% reel genanvendelse af det indsamlede husholdningsaffald (geografien).

Mål 21: i 2030 udsorteres 80% plast fra forbrænding (geografien).

Forandringsmodel for indsatsområdet Affald som ressource

Målgruppe: Geografien

Tiltag #23

Øget genanvendelse af borgernes affald

- Fuld implementering af sorteringsordningerne på de adresser, der hidtil har været fritaget for sortering på grund af de fysiske adgangsforhold.
- Et øget antal tilsyn på etageejendomme for optimering af bestykning, nudging samt læring.
- Adskille virksomhedernes og borgernes affald i etageejendomme. Da mange mindre virksomheder erfaringsmæssigt endnu ikke sorterer lige så godt som borgerne, forventes det, at en adskillelse vil øge borgernes genanvendelse.
- Gennemførelse af borgerrettede kampagner, herunder en madaffaldskampagne i 2025.

Tiltag #24

Dele- og bytteinitiativer blandt borgerne

I gennem inddragelse af relevante parter i Gentofte vil vi sikre, at mere tøj og flere ting bliver delt og byttet mellem borgere i Gentofte.

- Vi ønsker at undersøge grundlaget for at lave partnerskaber med borgere, der vil være med til at sætte fokus på og løfte affald til genbrug i Gentofte. Det kan fx være et nyt Gentofte Tingbibliotek samt byttestationer i boligforeninger, daginstitutioner og på skoler.

Tiltag #25

Genbrugspark Gentofte 2050

Under navnet 'Genbrugspark Gentofte' skal genbrugsstationen i 2030 primært være omdrejningspunkt for genbrug. Den indsamling af affald til genanvendelse, der fortsat vil finde sted, skal foregå så det sikres, at affaldet reelt kan genanvendes og samtidig ikke indeholder skadelige stoffer. Indsamling og salg af effekter i regi af iGenbrug suppleres af 6 tiltag:

- Indsamling af møbler, stort indbo og øvrige effekter samt fælles afsætning i Vestforbrænding.
- Indsamling af genbrugseget byggeaffald samt fælles afsætning i Vestforbrænding.
- Indsamling og genbrug af funktionsduelig elektronik og el-produkter.
- Udvikling af metode til måling af direkte genbrug.
- Optimering af pladsens kommunikation, adfærdsstyring og trafikafvikling, så mest muligt genbrugseget affald havner til genbrug og ikke i containerne.
- Undersøgelse af og forsøg med mulighederne for reparation af effekter inden afsætning til genbrug, herunder om der kan tages reservedele fra med henblik på genbrug

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: husholdningsaffald genanvendes i større grad, ting og tøj recirkulerer blandt borgerne, og produkter og materialers levetid forlænges

Målt ved:

- Data om mængder af materialer, der er kørt til genbrug (mål 19)
- Procentdel reel genanvendt husholdningsaffald (mål 20)
- Stor tilfredshed i de boligforeninger, daginstitutioner og skoler, hvor der er opsat byttebørser
- Ved kvantitative mængde-stikprøver lokalt, kan vi ved at veje indkomne mængder estimere at det direkte genbrug er øget lokalt

Langsigtede virkninger og merværdier for tiltagene

Kommunen som grønt forbillede: Høj

Med tiltaget viser kommunen overfor borgerne, hvordan mulighederne for og i genbrug kommer borgerne til gode. Ved at forsøge at 'gøre det rigtige' bliver de besøgende på genbrugsstationen lige så stille mere bevidste om at genbruge og måske at undlade/udsætte nyindkøb. Optimistisk set kan det over tid være med til at ændre sociale normer om brug og smid væk og shopping som underholdning

Forandringsmodel for indsatsområdet Affald som ressource

Målgruppe: Kommunen

Mekanismer - Hvorfor fører tiltagene til den ønskede forandring?

#26 og #27 I dag er det kun nogle medicinrum i plejeboliger og på botilbud, som har kildesortering. Der forventes derfor at være et potentiale for øget sortering, som kan indfries ved at finde særskilte løsninger for affaldssortering i medicinrum, som ikke har affaldssortering i dag. Ved at forlænge levetiden af det inventar der allerede er produceret og findes i kommunens institutioner, sikrer vi ikke bare en miljøgevinst, men også en bæredygtig dannelse af medarbejderstaben i kommunen i forhold til, at det der ikke længere skal bruges af den ene, kan være brugbart for andre.

Tiltag #26

Bedre affaldssortering i medicinrum i plejeboliger og på botilbud

Jo mere, der genanvendes, jo mindre forbruges. Gentofte Kommune har implementeret kildesortering på Social og Sundheds område, men der er mangler særskilte løsninger for affaldssortering i medicinrum i plejeboliger og på botilbud, hvorfor der forventes at være et potentiale for bedre sortering på det område.

I handleplansperioden 2025-2026 gennemføres følgende:

- Der iværksættes et projekt, som har til formål at implementere affaldssorteringsløsninger i medicinrum i plejeboliger og på botilbud, som i dag ikke har affaldssortering i rummene.

Tiltag #27

Genbrug af inventar internt i Gentofte Kommune

- Research i forhold til nuværende digitale og fysiske genbrugsordninger i Gentofte Kommunes egen organisation
- Baseline af hvor meget der genbruges pt. og budget til nyindkøb af inventar
- Research i forhold til genbrugsordninger i andre kommuner
- Kvalitativ interviewundersøgelse, der beskriver forskellige afdelingers interesse/behov i en kommende ordning
- Samarbejde på tværs af blandt andet indkøb og intern service i forhold til udvikling af pilotprojekt, der tester potentialet i mulige incitamentsordninger
- Udvikling af større projekt, der inddrager flere institutioner inkl. forsøg med reparation og upcycling af fx bordpladerne på borde.
- Beregninger af mængder af genbrug sammenholdes med baseline. Hvad den miljømæssige og økonomiske effekt er af genbrugsordningen, hvis det erstatter nyindkøb af tilsvarende inventar
- Kommunikation af ordningen til institutioner på tværs af kommunen

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: Øget genanvendelse og genbrug i kommunen med fokus på medicinaffald og inventar

Målt ved:

- At andelen af affald fra medicinrum, som ender i restaffald, reduceres.
- Opgørelse af, hvad og hvor meget inventar, der recirkuleres
- Stikprøver på om det genbrugte inventar erstatter nyindkøb.

Langsigtede virkninger og merværdier for tiltagene

Kommunen som grønt forbillede: Høj

Flere kommuner har ordninger, som denne, men vi vil være firstmovers og vise overfor borgerne i kommunen, at vi tager det alvorligt med direkte genbrug og grøn omstilling.

Mobilisering: Høj

Det vil kræve en massiv inddragelse for at lykkes med at få alle med i ordningen, dog vil tiltagene have stor effekt.

Bæredygtighed i byggeri og bygninger

Indsatsområdet handler om Gentofte Kommunes egne bygninger og om bæredygtighed ved nybyg og i renoveringsprojekter. Bæredygtigt byggeri forudsætter helhedstænkning i hele bygningens og materialernes levetid og kræver bl.a. værktøjer til at beregne levetider, CO₂-udledning og se på genanvendelsesmuligheder.

Udfordring: Nybyggeri og drift af bygninger står for en relativt stor del af Danmarks samlede CO₂-ækv. udledninger, ressourceforbrug, kemikalieforbrug mm. Dertil strammes Bygningsreglementet og i stigende grad også EU-lovgivningen på området. Vi har som kommune, bygherre og driftsansvarlige pligt til at arbejde med at gøre kommunens bygninger, byggerier og driften af ejendommene mere bæredygtige og derigennem påvirke samfundet i samme retning.

Vision: Visionen er at skabe mere bæredygtige rammer for Gentofte Kommunes borgere og de kommende generationer. Bæredygtighed i bygninger og byggeri skal vurderes med et helhedssyn og i et livscyklusperspektiv, som inkluderer alle de tre bundlinjer (miljø, økonomi og det sociale). Livscyklusvurderinger skal anvendes for at kunne træffe dokumenterede bæredygtige valg. Renoveringer og transformationsprojekter vil næsten altid være mere bæredygtige, end at bygge nyt: Derfor skal vi passe på og udnytte bygningernes eksisterende kvadratmeter klogt, så de kan anvendes til flere formål så borgernes behov kan imødekommes via kommunens bygninger. Der skal anvendes sunde materialer, der understøtter cirkulært byggeri.

Forandringsmodel for indsatsområdet Bæredygtighed i byggeri og bygninger

Målgruppe: Kommunen

Mekanismer - Hvorfor fører tiltagene til de ønskede forandringer?

#28, #29 og #30 Der er et behov for at arbejde med bæredygtighed i Gentofte Ejendomme hæves fra et operationelt et strategisk niveau, for at sikre enighed om retningen, få hele organisationen med samt at få et politisk mandat, så kommunens ejendomme forvaltes så bæredygtigt som muligt. En bæredygtig ejendomsstrategi skal være bindeleddet mellem visionen for "bæredygtigt byggeri og bygninger" og udviklingen af konkrete bæredygtighedstiltag. Bæredygtighedsskabelonen er med til at sikre, at vi arbejder holistisk med bæredygtighed indenfor bygge- og renoveringsprojekter, mens den bæredygtige drift skaber mere bæredygtige rammer for kommunens borgere.

Tiltag #28

Udvikling af bæredygtig ejendomsstrategi

I Gentofte Ejendomme vil vi udvikle en bæredygtig ejendomsstrategi. Den bæredygtige ejendomsstrategi skal indeholde alle de tre bundlinjer: miljø, økonomi og det sociale, og den skal omfatte drift, vedligehold, renovering og byggeri for kommunens ejendomme. Målet er, at få strategien politisk godkendt.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: Politisk besluttet bæredygtig ejendomsstrategi

Målt ved:

- Tidsplan for udviklingen af bæredygtighedsstrategien med definerede milepæle.

Tiltag #29

Bæredygtige bygge- og renoveringsprojekter - Bæredygtighedsskabelon

- Gentofte Ejendommens opgave er bl.a. at bygge og renovere kommunens bygninger.
- Gentofte Ejendomme har udviklet værktøjet "Bæredygtighedsskabelon" til at screene bygge- og renoveringsprojekter for bæredygtighedspotentialer. Bæredygtighedsskabelonen skal sikre en holistisk indsats, og inkluderer derfor elementer fra alle tre bundlinjer: det sociale, miljøet og det økonomiske.
- Aktuelle og kommende relevante visioner, mål og værktøjer som Klimaplanen, New European Bauhaus – Gentofte og Biodiversitetsstrategien mm. er indlejret i Bæredygtighedsskabelonen.

I handleplansperioden 2025-2026 gennemføres følgende handlinger:

- Bæredygtighedsskabelonen skal i løbet af 2025-2026 testes på 6 udvalgte projekter om året, så vi kan få reelle erfaringer med at arbejde med bæredygtighed i bygge- og renoveringsprojekter i en mere holistisk forstand, end vi hidtil har været vant til.
- Der skal udarbejdes en evaluering af omkostningerne ved at arbejde med bæredygtighed i bygge- og renoveringsprojekter. Omkostningerne skal undersøges både ift. projektomkostninger og ift. livscyklusomkostninger (LCC). Dvs. hvad omkostningerne er målt over en 50-årig periode.
- Årlig evaluering og evt. tilpasning af værktøjet. Dels skal det blive anvendeligt både for større og mindre projekter, dels sker der en del på området, så krav og ønsker kan ændre sig.

Tiltag #30

Bæredygtig drift af Gentofte Kommunes ejendomme

Gentofte Ejendommens opgave er bl.a. at sørge for den daglige drift af kommunens ejendomme. Vi vil derfor i Gentofte Ejendomme undersøge, hvordan man kan arbejde med at gøre kommunens ejendomsdrift mere bæredygtig (dog ikke for de almennyttige boliger). Med udgangspunkt i den undersøgelse og den eksisterende drift, skal de ting trækkes ud, der giver værdi for en eventuel porteføljestrategi.

I handleplansperioden 2025-2026 gennemføres følgende handlinger:

- Tranegårdsskolen bliver certificeret efter DGNB-Drift som en prøvehandling.
- Evt. certificeres et par bygninger mere, hvis der er behov for bredere viden.
- Andre tilgange end DGNB-Drift skal også undersøges.
- Der skal foretages en overvejelse af, hvilke elementer, det giver mening for Gentofte Kommune at arbejde videre med, og om de skal indgå i en porteføljestrategi. Der skal evt. laves en handlingsplan for at få implementeret porteføljestrategien.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: Erfaringer og indsigt i, hvordan bygge-, vedligehold- og driftsprojekter kan gøres bæredygtige, samt hvordan bæredygtighed integreres som en naturlig del af arbejdet med disse projekter

Målt ved:

- Bæredygtighedsskabelonen skal omfatte større og mindre projekter i udgangen af 2026.
- Evaluering af brugen af bæredygtighedsskabelonen og heraf følgende revideringer.
- Om muligt gemmes alle de bæredygtighedsskabeloner, der er blevet udfyldt på en sag, så man kan følge med i, hvor meget den bliver brugt.
- Der laves en portefølje eller oversigt over Gentofte Ejendommens tiltag ift. bæredygtig drift, som der skal følges op på og evalueres to gange pr. år.
- Løbende monitorering af energi- og vandforbrug samt affaldsmængder så forandringer i forbrug registreres og herunder økonomiske konsekvenser.

Langsigtede virkninger og merværdier for tiltagene

CO₂-reduktion: Høj

Ved at udvikle en bæredygtig ejendomsstrategi, bæredygtighedsskabelon og arbejde med bæredygtig drift kan potentialer for CO₂-reduktioner synliggøres med henblik på reduktioner.

Miljø: Høj

Ved at arbejde med bæredygtige bygge- og renoveringsprojekter sættes der fokus på minimalt ressourceforbrug, sunde materialer, biodiversitet mm.

Kommunen som grønt forbillede: Høj

Ved at implementere en bæredygtig ejendomsstrategi, hæver vi vores arbejde med bæredygtighed til et strategisk niveau som vil forstærke den kommunale ejendomsportefølje ift. bæredygtig drift m.m. og kommunen kan derigennem gå foran med bæredygtige tiltag og initiativer til inspiration til andre kommuner og bygningsejere.

Indkøb med bæredygtig balance

Indsatsen handler om at omstille den traditionelle indkøbsproces med primært økonomiske og praktiske overvejelser til en proces som tager højde for og prioritere flere bæredygtige kriterier. Her skal der findes en bæredygtig balance i indkøb.

Udfordring: Gentofte Kommune køber varer, tjenesteydelser, anlæg og byggeri for ca. 2 mia. kroner om året. Traditionelt har indkøbspolitikken haft fokus på at optimere på de økonomiske ressourcer, og ikke nødvendigvis taget højde for det miljø- og klimaaftryk indkøbet sætter.

Vision: Kommunens indkøb og udbud skal bidrage til både økonomisk, socialt og miljømæssig bæredygtighed. Gentofte Kommune har sammen med sine samarbejdspartnere et stort indkøbsvolumen og kan være med til at trække leverandørerne i en mere bæredygtig retning.

Indkøb med bæredygtig balance bidrager til følgende mål:

Mål 22: Årlig udpegning af 3-5 kommunale udbud med særligt potentiale for at fremme bæredygtig udvikling (kommunen).

Mål 23: Årlig opgørelse af klimaaftrykket på kommunens indkøb (kommunen).

Mål 24: Kørsel med vare- og tjenesteydelser foregår med CO₂ - neutrale drivmidler (kommunen).

Forandringsmodel for indsatsområdet Indkøb med bæredygtig balance

Målgruppe: Kommunen

Mekanismer - Hvorfor fører tiltagene til den ønskede forandring?

#31 Der tænkes traditionelt på funktion og økonomi, når der gennemføres udbud. En forbedret proces for inddragelse og balancering af bredere miljø- og klimahensyn i udbuddene, vil mindske Gentofte Kommunes forbrugsbaserede klima- og miljøaftryk.

#32 Gentofte Kommunes indkøb foretages primært i decentrale enheder, og det kan være svært for den enkelte indkøber at være informeret og have overblik over de klima- og miljømæssige konsekvenser af deres indkøbsvalg. Der skal derfor sættes fokus på at guide og påvirke indkøbene gennem indkøbssystemet, f.eks. ved tilpasninger af det sortiment, der kan vælges imellem eller gennem at tydeliggøre de grønne produktalternativer. Der vil ligeledes blive gennemført en kommunikationsindsats, hvor der løbende informeres om de grønne indkøbsmuligheder.

#33 Det skal være med til at øge fokus på den kritiske stillingtagen til, hvorvidt et indkøb reelt er nødvendigt eller om det kan undgås, fx gennem cirkulære tiltag, der sikrer længere levetid i allerede indkøbte produkter. Fx reparation, bedre udnyttelsesgrad, genbrug, mm.

Tiltag #31

Cirkulær og miljøbevidst fokus i udbudsprocesser

Gentofte Kommune gennemfører eller deltager i udbud af større aftaler om varer og tjenesteydelser. Muligheden for at begrænse miljø- og klimaaftryk for den udbudte vare eller ydelse bør altid undersøges i forbindelse med udbudsforberedelsen. Der skal derfor indarbejdes procedurer i Udbud og Kontrakt, der sikrer, at overvejelser om miljø og klima indgår i alle kommunens udbud af varer og tjenesteydelser. Sådanne overvejelser kan f.eks. omhandle udformning af krav og kriterier, som prioriterer cirkularitet, bæredygtige eller grønne løsninger. Det kan også være gennem fokus på krav til miljømærkning og -standarder, eller til at produkter kan repareres og/eller på anden vis levetidsforlænges. Overvejelserne vil også kunne dreje sig om at anvende prismodeller, som indtænker både økonomiske og miljømæssige forbrugsomkostninger og livscyklusomkostninger.

Gentofte Kommune skal på tilsvarende vis medvirke til at samme procedure og fokus er til stede ved udbud, der udarbejdes i fællesskab med andre, f.eks. indkøbsfællesskabet ICØ eller Statens og Kommunernes Indkøbsservice (SKI). På disse områder vil fokus ofte være på indgåelse af rammeaftaler, der gør det muligt og nemt at foretage de grønne valg for Gentofte Kommunes indkøbere.

I det netop implementerede indkøbsanalysesystem, Konsido, kan der laves en overordnet klimaopgørelse for Gentofte Kommunes egne indkøb. Baseret på dette udvikles en række værktøjer, der kan bruges til analyser af de miljø- og klimamæssige påvirkninger, diverse indkøb forårsager. Der arbejdes henimod at tage sådanne værktøjer i anvendelse. Dette vil fx muliggøre, at prisen for eventuelle klimagevinster i højere grad kan opgøres og vurderes. Gentofte Kommune skal følge udviklingen af disse værktøjer tæt, f.eks. gennem samarbejder og vidensdeling med andre offentlige indkøbsorganisationer i ind- og udland.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: En udbudsproces som sikrer, at cirkularitet-, miljø- og klimaaspekter indgår i nye aftaler.

Målt ved:

- Drejebogen for gennemførelse af udbud revideres, så processen tydeligt integrerer cirkulære og miljøbevidste forbedringer.

Tiltag #32

Forstærket bæredygtighed i indkøb gennem aftaleudnyttelse

Tiltaget skal fremme andelen af indkøb af de grønne varer (fx miljømærkede produkter) på de rammeaftaler, som Gentofte Kommune har indgået. Fokus vil rettes mod varekontrakter med stort indkøbsvolumen.

Gentofte Kommunes indkøb foretages primært i decentrale enheder, og det kan være svært for den enkelte indkøber at være informeret og have overblik over de klima- og miljømæssige konsekvenser af deres indkøbsvalg. Der skal derfor sættes fokus på at guide og påvirke indkøbene gennem indkøbssystemet, f.eks. ved tilpasninger af det sortiment, der kan vælges imellem eller gennem at tydeliggøre de grønne produktalternativer.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: Ved at gøre det mest bæredygtige valg lettere, forventes der en stigning i andelen af indkøb af miljømærkede produkter eller produkter med en tilsvarende grøn profil.

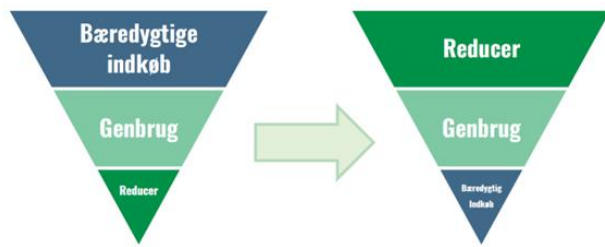
Målt ved:

- Opgøre andelen af indkøbte produkter der er miljømærket

Tiltag #33

Reducere forbrug og køb af nye produkter/varer på eksisterende aftaler

Nedenstående model inddrages i Udbud og Kontrakts samarbejde med fagområderne ved opfølgning på eksisterende forbrug. Modellen har til hensigt at øge fokus på at reducere forbruget, hvor det er muligt, da det mest bæredygtige indkøb, er det indkøb, der undgås.

Prioriteringerne i indkøbshierarkiet skal vendes rundt.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: En målbar reduktion i indkøb på varekontrakterne. Ud over at mindske ressourceforbrug til produktfremstilling, vil indsatsen også medføre færre leveringer, færre fakturahåndteringer, mindre spild og/eller varer som forgår, da de ikke når at blive brugt.

Målt ved:

- Forbrugsanalyse af kontrakterne, hvor der ikke alene ses på økonomien, men også på antallet af indkøbte enheder

Langsigtede virkninger og merværdier for tiltagene

CO2-reduktion: Mellem

Ved at reducere antal indkøb reduceres mængden af ressourcer og CO2-udledning forbundet med forbruget undgås. Ved at prisen for eventuelle klimagevinster i højere grad kan opgøres og vurderes i udbud sikres en højere CO2-reduktion.

Nye job og økonomiske besparelser: Høj

Ved at prioritere en reduktion af indkøb og mindske ressourceforbruget kan der opnås økonomiske besparelser. At sikre, at cirkularitet-, miljø- og klimaaspekter indgår i nye aftaler kan bidrage til at skabe nye jobmuligheder, da dette nye aspekt nu bliver efterspurgt fra leverandører.

Miljø: Høj

Overvejelser om miljø og klima bidrager til at opnå ressourcebesparelser – økonomisk og på materielle ressourcer. Miljømærkede produkter eller produkter med en grøn profil tilgodeser miljøet fx i produktionsfasen og i brugsfasen.

Overblik over tiltag om Cirkulær økonomi

Tiltag i geografien

Indsatsområde	Titel	Videreført fra 2022-2024	Projektleder og projektdeltagere
Klimaansvarlig adfærd	#16 Kampagne om bæredygtigt forbrug af indbo, tekstiler og elektronik	Ja	Affald og Genbrug
	#17 Kampagne om bæredygtigt forbrug af fødevarer og mindre madspild	Ja	Affald og Genbrug
	#18 Model for overblik og afvejninger af økonomisk, social og miljømæssig bæredygtighed i budgetprocessen	Nyt tiltag	Økonomi
	#19 Fra engangs- til flergangsudstyr på social- og sundhedsområdet	Nyt tiltag	Social og Sundhed
	#20 Klimavenlig mad og måltider på social- og sundhedsområdet	Ja	Social og Sundhed
Grøn erhvervsudvikling	#21 Affaldstilsyn og affaldsvejledning på virksomheder	Ja	Affald og Genbrug
	#22 Virksomhedsnetværk i Tuborg Havn	Ja	Klimaenheden (PL), Grøn Guide og KMT-afdelinger efter behov (PD)
Affald som ressource	#23 Øget genanvendelse i Gentofte Kommune	Ja	Affald og Genbrug
	#24 Dele- og bytteinitiativer blandt borgerne	Ja	Affald og Genbrug
	#25 Genbrugspark Gentofte 2050	Ja	Affald og Genbrug

Tiltag i organisationen

Indsatsområde	Titel	Videreført fra 2022-2024	Projektleder og projektdeltagere
Affald som ressource	#26 Bedre affaldssortering i medicinrum i plejeboliger og på botilbud	Nyt tiltag	Social og Sundhed
	#27 Genbrug af inventar internt i Gentofte Kommune	Ja	Affald og Genbrug
Bæredygtighed i bygninger og byggeri	#28 Udvikling af bæredygtig ejendomsstrategi	Nyt tiltag	Gentofte Ejendomme
	#29 Bæredygtige bygge- og renoveringsprojekter – Bæredygtighedsskabelon	Nyt tiltag	Gentofte Ejendomme
	#30 Bæredygtig drift af Gentofte Kommunes ejendomme	Nyt tiltag	Gentofte Ejendomme
Indkøb med bæredygtig balance	#31 Cirkulær og miljøbevidst fokus i udbudsprocesser	Nyt tiltag	Økonomi
	#32 Forstærket bæredygtighed i indkøb gennem aftaleudnyttelse	Nyt tiltag	Økonomi
	#33 Reducere forbrug og køb af nye produkter/varer på eksisterende aftaler	Nyt tiltag	Økonomi

Bæredygtig dannelse

Gentofte Kommune kan påvirke meget ved at skabe rammerne for klimaansvarlige valg ift. mobilitet, energiforsyning osv., men en stor del af CO₂-reduktionen er afhængig af, at borgere, foreninger og virksomheder engagerer sig i den grønne omstilling og vælger det klimaansvarlige til af egen kraft. Derfor er det nødvendigt med et solidt fokus på at opbygge både viden, refleksion og handlekompetence ift. klimaforandringer bredt i hele kommunen.

Temaet består af fire indsatsområder og 17 tiltag:

Børn og skole

- #34 Affaldssortering i den pædagogiske praksis (kommunen)
- #35 Udbredelse af sunde og klimavenlige madvare (geografien og kommunen)

Kultur, unge og fritid

- #36 Ungeklimanetværk (geografien)
- #37 Ung i Byens Hus: Aktiviteter for og med unge, der skaber refleksion, debat og handlekraft ift. klimaforandringerne og den grønne omstilling (geografien)
- #38 Refleksion, debat og handlekraft ift. klimaforandringerne og den grønne omstilling gennem litteratur og kulturformidlende aktiviteter og materiale udlånt på bibliotekerne (geografien)
- #39 Klimasamarbejde med idræts- og spejderforeninger (geografien)
- #40 Bæredygtigt foreningsliv i Gentofte (geografien)
- #41 Bæredygtige puljer på kultur-, unge- og fritidsområdet (geografien)
- #42 anbefalinger til bæredygtig eventafvikling (geografien og kommunen)

Ledelse og data

- #43 Klimadata på gentofte.dk (geografien)
- #44 Klimadashboard til lokale ledere (kommunen)
- #45 Recertificering af Klimaplan 2050 (kommunen)

Vi skaber sammen

- #46 Opgaveudvalg om bæredygtigt forbrug (geografien)
- #47 Klimahandledag (geografien)
- #48 Klimapartnerskabsaftaler med bydele (geografien)
- #49 Boligforeningsnetværk (geografien)
- #50 Naturlige forældre (kommunen)

Børn og skole

Indsatsområdet børn og skole handler om at skabe rammerne for klimaansvarlige valg i samarbejde med børn, elever, forældre og ansatte for at understøtte og integrere de klimaansvarlige valg som en del af hverdagslivet, de gode vaner og i børns bevidsthed. Det handler om bl.a. om affaldssortering, gensidig inspiration og inddragelse af elevernes perspektiver og ideer, netværk og klimavenlige økologiske madvare. Alt sammen med et fokus på bæredygtig dannelse.

Vision: Med et øget fokus på klimaansvarlighed og naturkendskab i dagtilbuddene er de helt små med, og kommer godt fra start mod at blive fremtidens klimaansvarlige forbrugere. Dette fokus fortsætter i skolen, så der opleves en stærk grøn tråd igennem hele børne- og ungdomslivet i Gentofte.

Udfordring: Målene i Klimaplan 2050 kan ikke indfries af kommunen alene. Det er en forudsætning, at kommunen samarbejder med borgerne om at skabe effektfulde løsninger og lokal klimahandling. I kraft af deres brede kontaktflade til borgerne har Børn- og Skoleområdet et ansvar for at bidrage til refleksion, oplysning og handlekraft ift. klimaforandringerne og den grønne omstilling.

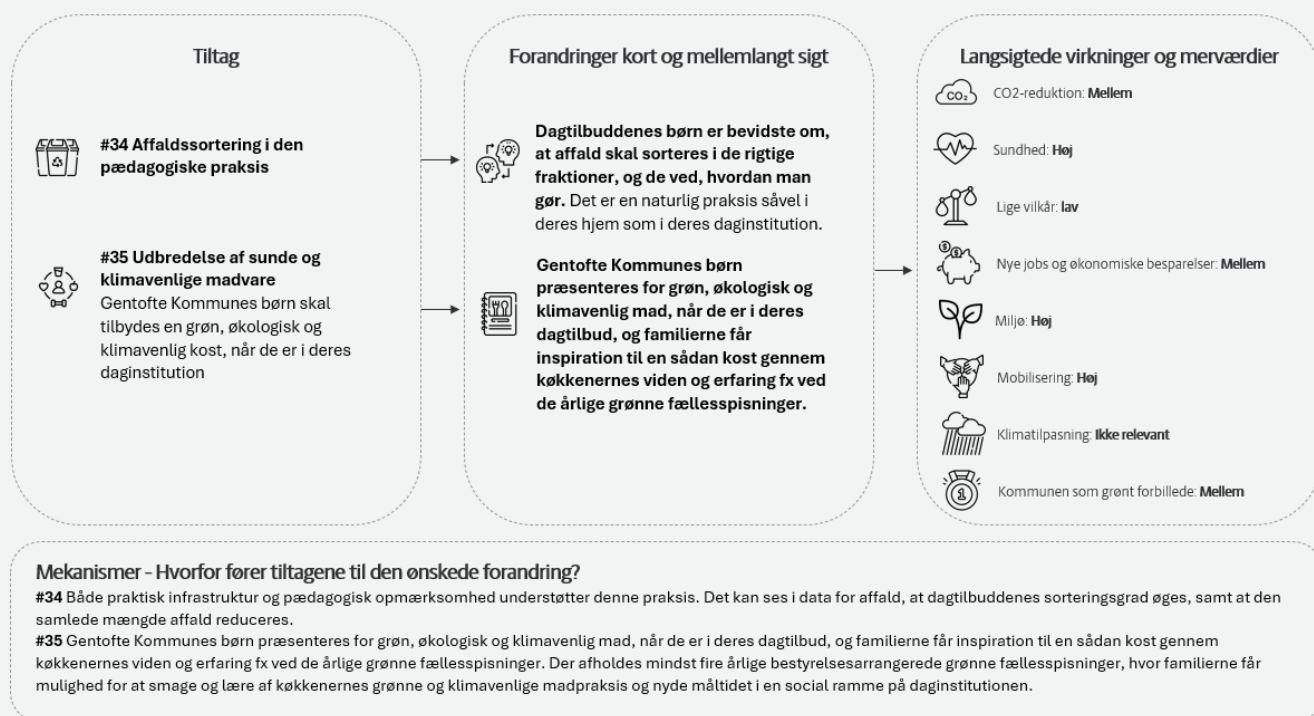
Børn og skole bidrager til følgende mål:

Mål 25: I 2025 lærer børn og unge om klima og bæredygtighed og deltager aktivt i klimaindsatsen (kommunen).

Mål 26: I 2025 oplever børn og unge en sammenhængende grøn tråd fra vuggestue til ungdomsliv og bygger løbende videre på den viden, de har med sig (kommunen).

Forandringsmodel for indsatsområdet Børn og skole

Målgruppe: Kommunen

Tiltag #34

Affaldssortering i den pædagogiske praksis

Dagtilbud vil understøtte, at affaldssortering bliver en naturlig og integreret del af hverdagslivet i institutionerne for både børn og voksne – helt ud på stuerne og i den pædagogiske praksis med børnene. I samarbejde med Affald og Genbrug får vi udfærdiget en kvalitativ adfærdsundersøgelse i udvalgte daginstitutioner, der bygger på små interviews og observationer. Formålet er at blive klogere på, hvad der motiverer og hæmmer børn og medarbejdere i affaldssorteringen. Dagtilbuddene inviteres herefter til at være medskabende ift. holdbare lokale løsninger med afsæt i undersøgelsens anbefalinger til, hvor man kan sætte ind i forhold til at højne sorteringen i de respektive institutioner.

Dagtilbuds ledelse har en forventning om, at lederne arbejder målrettet med affaldsdata mhp. at nedbringe affaldsmængder og at højne sorteringsgraden.

Som en del af den grønne tråd skal også gode vaner ift. affaldssortering være en naturlig del af børns hverdagspraksis i hjemmet, såvel som i dagtilbuddet. Fundamentet for klimaansvarlig adfærd etableres tidligt, og skal understøttes i dagtilbuddene

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: Dagtilbuddenes børn er bevidste om, at affald skal sorteres i de rigtige fraktioner, og de ved, hvordan man gør – det er en naturlig praksis såvel i deres hjem som i deres daginstitution. Både praktisk infrastruktur og pædagogisk opmærksomhed understøtter denne praksis.

Målt ved:

- Dagtilbud vil følge affaldsdata løbende.
- Dagtilbuds ledelse vil følge op på data for affaldsmængder og sorteringsgrad på det årlige dialogmøde med institutionerne samt som årligt punkt på fælles ledermøder.

Tiltag #35

Udbredelse af sunde og klimavenlige madvarer

Netværket af køkkenmedarbejdere i dagtilbud skal styrkes og være et endnu mere synligt forum for inspiration til bæredygtig maddannelse på tværs af institutionerne og ud til familierne. Der vil være en forventning fra Dagtilbud om, at netværket prioriteres på institutionerne, og at køkkenmedarbejderen deltager på netværksmøder.

Dagtilbud vil, i samarbejde med Klimaenheden, igangsætte kampagner for at tilskynde flere bestyrelser i dagtilbud til at afholde grønne fællesspisninger for børn og familier. Det sker i sammenhæng med den årlige Klimahandledag, som inspirerer til klimavenlige madvaner, nedbringelse af madspild samt fokus på fællesskaber omkring dagtilbuddenes køkkener og køkkenmedarbejdere.

I henhold til mad- og måltidspolitikens mål om økologiprocent arbejdes der målrettet på at hæve økologiprocenten i et tæt samarbejde mellem køkkennetværket, institutionslederne og Dagtilbud. Dette følges løbende ved brug af data for økologiandel i indkøbsordningerne.

Gentofte Kommunes børn skal tilbydes en grøn, økologisk og klimavenlig kost, når de er i deres daginstitution. Dagtilbud ønsker at styrke køkkenernes stemme og indflydelse ved at udbrede deres viden og erfaringer med maddannelse med fokus på sæsonens råvarer, anvendelse af de mindst klimabelastende animalske fødevarer og en højere andel af plantebaserede proteinkilder, høj økologiandel samt nedbringelse af madspild, som beskrevet i Mad- og Måltidspolitikken. Det gælder både erfaringsudveksling mellem dagtilbuddenes køkkener, men også videre ud i familierne som en del af den grønne tråd og som en naturlig del af børnenes hverdagsliv.

Fundamentet for en sund og klimaansvarlig livsstil etableres tidligt og understøttes af dagtilbuddenes køkkener.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: Gentofte Kommunes børn præsenteres for grøn, økologisk og klimavenlig mad, når de er i deres dagtilbud, og familierne får inspiration til en sådan kost gennem køkkenernes viden og erfaring fx ved de årlige grønne fællesspisninger.

Målt ved:

- Dagtilbud vil følge køkkennetværket i et tæt samarbejde med leder af netværket.
- Dagtilbuds ledelse vil følge op på data for økologiandel i indkøbsordningerne på det årlige dialogmøde med institutionerne samt som årligt punkt på fælles ledermøder.

- Der samarbejdes tæt med medarbejdere i klimaenheden mhp. at følge ansøgninger til Klima- og bæredygtighedspuljen og justere indsats / kampagner for at sikre tilslutning til de grønne fællesspisninger i forbindelse med Klimahandledagen.
- Andelen af køkkenmedarbejdere, der deltager i køkkennetværket, øges til min. 60 %, hvilket giver netværket en stærkere platform for at dele deres viden og erfaring med grøn, økologisk og klimavenlig mad.
- Der afholdes mindst fire årlige bestyrelsesarrangerede grønne fællesspisninger, hvor familierne får mulighed for at smage og lære af køkkenernes grønne og klimavenlige madpraksis og nyde måltidet i en social ramme på daginstitutionen.
- Alle kommunale institutioner samt institutioner, der administreres af Gentofte Kommune, lever op til Mad- og måltidspolitikens krav om, at der anvendes minimum 60 % økologi inden 2027 (målt på vægt). Ønsket er at hæve underlæggen. Få institutioner halter efter dette mål, selvom gennemsnittet for dagtilbudsområdet er langt højere.
- Inden 2027 ligger den gennemsnitlige økologiprocent på 85 % for de ovennævnte institutioner. Baseline for 2023 er et gennemsnit på 77%.

Langsigtede virkninger og merværdier for tiltagene

Sundhed: Høj

Tiltagene spiller i høj grad ind på sundhed for krop, velvære og mental tryghed, det handler både om grøn og klimavenlig økologisk mad og om inddragelse, netværk og samskabelse i den bæredygtige dannelse af børn til fremtidens voksne, hvilket er med til at understøtte individet og fællesskabet.

Mobilisering: Høj

Børn og forældre mobiliseres til ændring i madvaner via. inspiration og viden om grøn, økologisk og klimavenlig mad i dagtilbud.

Kultur, unge og fritid

Indsatsområdet Kultur, unge og fritid handler om at arbejde med bæredygtighed i foreninger og idrætslivet, tilskynde ansøgere til kommunale kulturmidler at have fokus på FN's verdensmål og skabe rum for refleksion og debat til kulturinstitutionernes arrangementer. Indsatsområdet er vigtigt, fordi kulturinstitutionerne og foreningslivet engagerer mange af borgerne i Gentofte og er derfor et oplagt sted at fremme klimadagsordenen.

Vision: Kulturinstitutionerne og foreningslivet engagerer mange af borgerne i Gentofte og er derfor et oplagt sted at fremme klimadagsordenen. Flere lokale foreninger har i de seneste år udvist interesse for at tage klimaansvarlige valg i deres aktiviteter, og der er potentiale for øget opmærksomhed på klima i flere foreninger. I fremtiden arbejder idrætsliv og foreninger endnu mere med bæredygtighed.

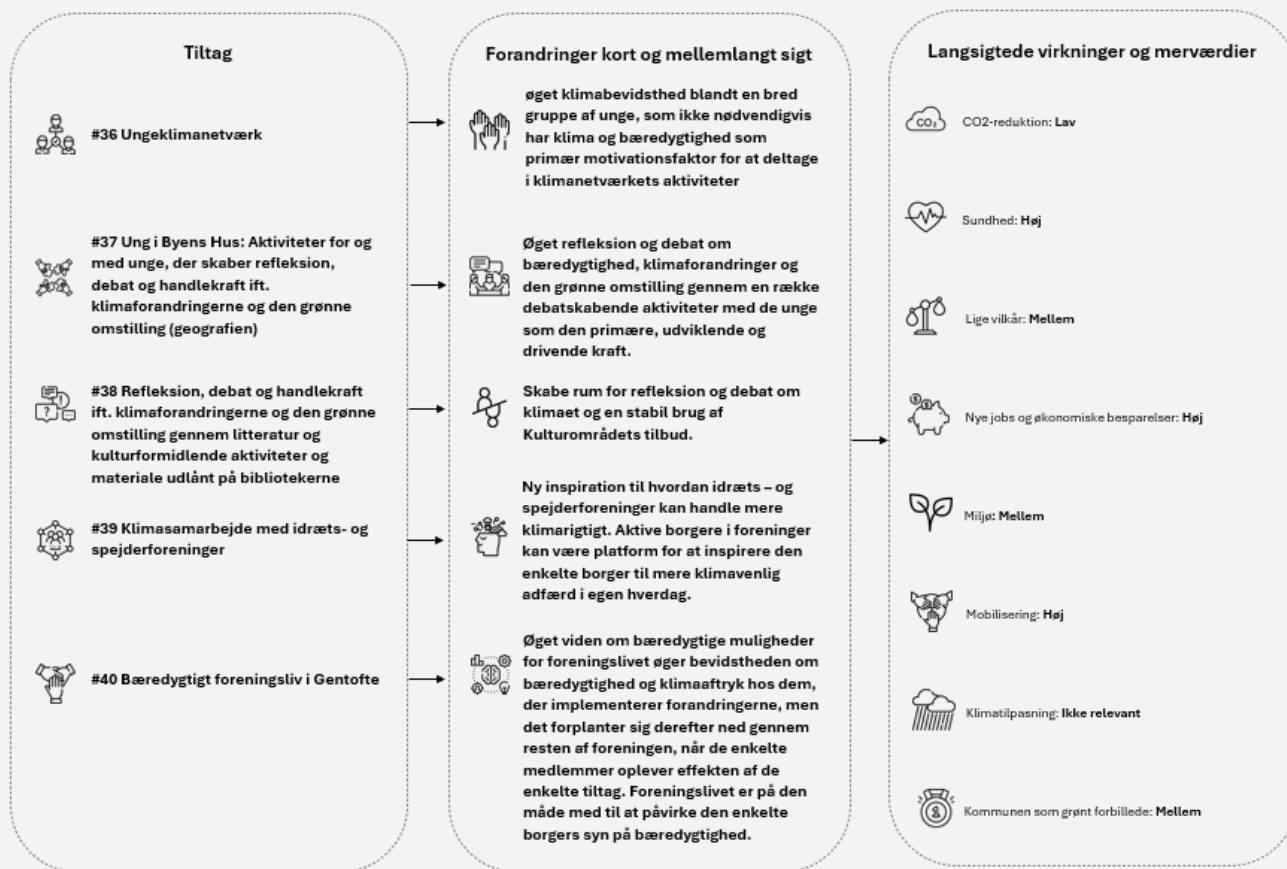
Udfordring: Målene i Klimaplan 2050 kan ikke indfries af kommunen alene. Det er en forudsætning at kommunen samarbejder med borgerne om at skabe effektfulde løsninger og lokal klimahandling. I kraft af deres brede kontaktflade til borgerne har Børn og Skoleområdet et ansvar for at bidrage til refleksion, oplysning og handlekraft ift. klimaforandringerne og den grønne omstilling.

Kultur, unge og fritid bidrager til følgende mål:

Mål 27: I 2025 bidrager kulturen og dens institutioner med sine særlige midler til at sætte fokus på, og skabe debat om, den grønne omstilling (kommunen).

Forandringsmodel for indsatsområdet Kultur, unge og fritid

Målgruppe: Geografien

Mekanismer - Hvorfor fører tiltagene til de ønskede forandringer?

#36 Ungeklimanetværket skal udvikles gennem et tæt samarbejde og koordinering med andre af kommunens aktører, herunder ungekonsulenter, der arbejder med demokratisk ungeinddragelse generelt samt indsatsen i Byens Hus, som retter sig mod unge. Dermed sikres en større klimabevidsthed ikke kun blandt en lille gruppe af unge interesserede, men også blandt en større gruppe af unge, som ikke nødvendigvis har en interesse for klima og bæredygtighed, som deres primære motivation for aktiv deltagelse.

#37 Aktiviteter i Ung i Byens Hus har til formål styrke den enkeltes engagement og handlekraft, samt styrke kollektivets fællesskab og tilhørsforhold. Vi vil derfor arbejde dels med debatskabende aktiviteter og dels med aktiviteter, hvor vores unge gennem konkrete handlinger skaber en forandring i deres lokalsamfund.

#38 Gennem den direkte kontakt til og borgerinvolverende aktiviteter for en meget stor del af kommunens borgere bidrager bibliotekerne og resten af kulturområdet til at løfte den brede samfundssamtale om klimaudfordringer og bæredygtighed lokalt.

#39 Klimasamarbejdet vil give ny inspiration til hvordan idræts- og spejderforeninger kan handle mere klimarigtigt.

#40 Gennem forskellige kommunikationskanaler får foreningerne viden om det bæredygtige mulighedsrum i foreningslivet. På den måde kan foreningerne blive påvirket til at tage flere bæredygtige valg. Kåringen af Gentofte Kommunes grønne forening skal fungere som en hyldest til de gode initiativer i klimaets navn og som inspirationskilde for andre foreninger.

Tiltag #36

Ungeklimanetværk

I november 2023 vedtog kommunalbestyrelsen at nedsætte et ungeklimanetværk for unge mellem 15 og 22 år. Formålet med ungeklimanetværket er at skabe rammerne for at unge med en fælles interesse for klima og bæredygtighed kan mødes og udveksle idéer, få ny viden og udvikle aktiviteter for og med andre unge i Gentofte Kommune. Derudover skal Ungeklimanetværket også være en platform for, at unge kan gøre deres stemme gældende og blive hørt i forhold til udvikling af politik vedrørende klima- og bæredygtighed i Gentofte Kommune.

- Der etableres et samarbejde med Byens Hus om at etablere og understøtte Ungeklimanetværket.
- I 2025-2026 bliver der afholdt arrangementer som Ungeklimanetværket står for at planlægge og afholde i samarbejde med kommunen.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: Øget klimabevidsthed blandt en bred gruppe af unge, som ikke nødvendigvis har klima og bæredygtighed som primær motivationsfaktor for at deltage i klimanetværkets aktiviteter

Målt ved:

- Medlemmerne af Ungeklimanetværket har taget ejerskab til netværket, ved at de prioriterer at deltage i netværkets arbejds møder og gør en indsats for at få flere unge til at blive en del af Ungeklimanetværket.
- Ungeklimanetværkets aktiviteter retter sig mod en bred målgruppe af unge, som går på forskellige ungdomsuddannelser og som ikke nødvendigvis tidligere har deltaget aktivt i klima – og bæredygtighedsaktiviteter.
- Ungeklimanetværkets medlemmer får en bred gruppe af unge til at deltage i netværkets arrangementer.

Tiltag #37

Ung i Byens Hus: Aktiviteter for og med unge, der skaber refleksion, debat og handlekraft ift. klimaforandringerne og den grønne omstilling

Den samskabende arbejdsform med vores unge gør, at vi endnu ikke har konkrete planer for 2025-2026. Omfanget er svært at spå om, da det afhænger af vores medskabere. Den klare forventning er dog, at der også i den periode vil være aktiviteter, som kredser om klima, biodiversitet og grøn omstilling.

Det er skrevet direkte ind i Byens Hus' kernefortælling at vores mission er "...at skabe kulturelle, kunstneriske, sociale, demokratiske og **bæredygtige** aktiviteter...". Derfor er det selvsagt en høj prioritet, at vi arbejder i det felt. I Byens Hus vil det derfor være en del af den kontinuerlige prioriteringsdialog, hvor vi sikrer os, at huset udvikler sig iht. kernefortællingen. Dette betyder også, at bæredygtighed vil være noget, som alle projekter i huset skal forholde sig til.

Desuden har vi en ansat i vores team, der har klima og bæredygtighed som et særligt fokusområde, og Grøn Guide Gentofte har en ugentlig arbejdsdag i Byens Hus, hvor vi kan få faglig sparring på aktiviteterne.

Metoden er todelt: Dels lytter vi til vores unges behov og understøtter deres handlekraft indenfor de områder af klima-dagsordenen, som er vigtige for dem. Vi oplever helt generelt et stort fokus på dette fra vores unge. Dels skaber vi aktiviteter, som unge kan medskabe og deltage i – historisk har det f.eks. været tøjbyttedag, hjemmelavet skincare, sanketure i naturen, m.m.

Skabe handlekraft/forandringer samt opmærksomhed og refleksion om bæredygtighed, klimaforandringer og den grønne omstilling gennem en række konkrete handlinger med de unge som den primære, udviklende og drivende kraft.

Som et ekstra led vil vi være særligt opmærksomme på at opsøge samarbejder/partnerskaber med allerede eksisterende ungenetværk indenfor klima. Det kunne være Flor, Den Grønne Ungdomsbevægelse eller lignende.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: Øget refleksion og debat om bæredygtighed, klimaforandringer og den grønne omstilling gennem en række debatskabende aktiviteter med de unge som den primære, udviklende og drivende kraft. Skabe handlekraft/forandringer samt opmærksomhed og refleksion om bæredygtighed, klimaforandringer og den grønne omstilling gennem en række konkrete handlinger med de unge som den primære, udviklende og drivende kraft.

Målt ved:

- Er der gennemført forskellige typer af debatskabende aktiviteter? Ligger aktiviteterne indenfor forskellige temaer/emner?
- Er der gennemført forskellige typer af handlingsskabende aktiviteter?
- Er der diversitet blandt deltagerne til aktiviteterne?
- Er det nemt at finde information om aktiviteterne?

Tiltag #38

Refleksion, debat og handlekraft ift. klimaforandringerne og den grønne omstilling gennem litteratur og kulturformidlende aktiviteter og materiale udlånt på bibliotekerne

Kultur og Bibliotek har gennem den daglige drift samt i borgernære aktiviteter løbende fokus på bæredygtighed.

Dette fokus udfoldes dels gennem inddragende kultur- og litteraturformidlende aktiviteter for alle aldersgrupper, herunder gennem Børnekulturpuljen og diverse samarbejder med eks. Grøn Guide, dels gennem den iboende bæredygtighed i bibliotekernes kerneopgave: udlån af materialer (genbrug og fælles eje).

Derudover vil vi fra 2025 indgå på lige fod med andre biblioteker i landet i UGE17 – såkaldt UGE17-bibliotek. UGE17 er som bekendt en landsdækkende temauge om FN's 17 verdensmål, som tager afsæt i en national og fælles kampagne med fokus på folkelig forankring, borgerinddragelse og oplysning om FN's verdensmål for bæredygtig udvikling.

Ligeledes understøtter bibliotekerne generelt arbejdet med trivsel og sundhed, der kan ses som en merværdi, og hvor læsning kan bidrage til et bæredygtigt sind gennem fordybelsesevne og refleksion.

I Kulturhuset Byens Hus vil der blive gennemført flere aktiviteter, der kan bistå den grønne omstilling både med debatter, kulturelle aktiviteter samt i læren om genanvendelse af materialer til eksempelvis kunstprojekter. I forbindelse med en større renovering af huset vil der være et stort fokus på biodiversitet og at skabe et grønt og regenerativt udeområde, og bæredygtighed er centralt i genbrug af byggematerialer og universal design, som kan holde i mange år.

Gennem den direkte kontakt til og borgernære og borgerinvolverende aktiviteter for en meget stor del af kommunens borgere bidrager bibliotekerne og resten af kulturområdet til at løfte den brede samfundssamtale om klimaudfordringer og bæredygtighed lokalt.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: Skabe rum for refleksion og debat om klimaet og en stabil brug af Kulturområdets tilbud.

Målt ved:

- Ligger de gennemførte aktiviteter indenfor forskellige temaer/emner og involverer de forskellige målgrupper? (og evt. antal?)
- Er der diversitet blandt deltagerne til aktiviteterne?
- Er det nemt at finde information om aktiviteterne?
- Har vi fastholdt udviklingen i udlån af fysiske og digitale materialer, herunder sparometre på bibliotekerne?

Tiltag #39

Klimasamarbejde med idræts- og spejderforeninger

Etablering af et forpligtende klimasamarbejde med udvalgte idræts- og spejderforeninger i kommunen gennemføres som en prøvehandling. Formålet er at skabe en større bevidsthed, nysgerrighed og incitament i foreningerne til at lave konkrete klimainsatser. Det kan fx handle om affaldshåndtering ved kommunens idrætsfaciliteter, etablering af byttestationer for udstyr, bæredygtige løsninger i forhold til events eller øget brug af samkørselsordninger.

Klimasamarbejdet skal ske på foreningernes præmisser og med hensyn til deres ressourcer. Kommunen sørger for at støtte med sparring, idéudvikling til indsatser og information om støttemuligheder. Klimasamarbejdet evalueres efter to år, hvor det overvejes hvordan erfaringerne kan skaleres til kommunens øvrige idræts- og spejderforeninger samt foreninger i øvrigt.

Klimasamarbejdet skal ske i et tæt samspil med Kultur og Fritid, og deres viden og kendskab til foreningerne. Derudover skal Kultur og Fritids klima- og bæredygtighedsindsatser tænkes sammen med klimasamarbejdet med foreningerne, herunder inspirationsoplægsaftener, den grønne foreningspris samt ønsket om flere klimakriterierne i deres pulje.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: Klimasamarbejdet vil give ny inspiration til hvordan idræts – og spejderforeninger kan handle mere klimarigtigt.

Målt ved:

- De udvalgte Idræts- og spejderforeninger ved hvilke klimaindsatser, der er relevante og realistiske for lige netop deres forening at gennemføre.
- Idræts- og spejderforeninger, der deltager i klimasamarbejder, ved hvilke klimaindsatser, der er relevante og realistiske for lige netop deres forening at gennemføre.
- Foreningerne arbejder kontinuerligt med klima og bæredygtighed i deres daglige virke og indtænker det i deres generelle aktiviteter.
- Flere foreninger har ladet sig inspirere til at lave lignende klimatiltag, som resultat af en kommunikationskampagne baseret på casehistorier.

Tiltag #40

Bæredygtigt foreningsliv i Gentofte

Fritid vil sætte fokus på bæredygtighed for kommunens foreninger gennem forskellig formidling af bæredygtighed i løbet af 2025 og 2026. Formidlingen skal bestå af workshops, oplæg fra fagpersoner, vidensdeling på tværs og skriftligt materiale, der sendes ud via Fritids forskellige kommunikationsplatforme. Sideløbende vil Fritid igangsætte en konkurrence, der vil kåre Gentofte Kommunes grønneste forening.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: Øget viden om bæredygtige muligheder for foreningslivet øger bevidstheden om bæredygtighed og klimaaftryk hos det enkelte foreningsmenneske. Det øger først og fremmest bevidstheden hos dem, der implementerer forandringerne, men det forplanter sig derefter ned gennem resten af foreningen, når de enkelte medlemmer oplever effekten af de enkelte tiltag. Foreningslivet er på den måde med til at påvirke den enkelte borgers syn på bæredygtighed.

Målt ved:

- Hvor mange klikker ind på artiklerne om bæredygtighed i nyhedsbrevene?
- Hvor mange deltager i hhv. temamøde og workshop?
 - Er der stor diversitet i foreningerne, der deltager? (Store/små foreninger, indendørs/udendørs idrætter, grønne/blå foreninger, individuel/holdidrætter)
- Hvor mange deltager i konkurrencen om at blive Gentoftes grønneste forening?
 - Er der stor diversitet i foreningerne, der deltager? (Store/små foreninger, indendørs/udendørs idrætter, grønne/blå foreninger, individuel/holdidrætter)
- Tager foreningslivet positivt imod øget fokus på bæredygtighed? Får vi positiv feedback/opbakning?

Langsigtede virkninger og merværdier for tiltagene

Sundhed: Høj

Med en styrket klimabevidsthed og Klimasamarbejde med ny inspiration til hvordan foreninger kan handle mere klimarigtigt. Kan der fx sættes fokus på sunde og klimavenlige madvaner.

Nye jobs og økonomiske besparelser: Høj

En større klimabevidsthed kan lede til reduceret forbrug og revurdering af behov og ønsker ved arrangementer, hvilket kan give økonomiske besparelser for foreninger. Øget refleksion og debat om bæredygtighed, klimaforandringer og den grønne omstilling blandt unge, kan også være med til at omforme behov og forbrugsmønstre.

Mobilisering: Høj

Foreninger, medlemmer og unge mobiliseres via. ungeklimanetværket, demokratisk unge-inddragelse og klimasamarbejde. Dette øger først og fremmest bevidstheden hos dem, der implementerer forandringerne, men det forplanter sig derefter ned gennem resten af foreningen, når de enkelte medlemmer oplever effekten af de enkelte tiltag. Refleksion og debat om klimaet m.m. er også med til at øge bevidstheden og mobilisere omgangskredse.

Forandringsmodel for indsatsområdet Kultur, unge og fritid

Målgruppe: Kommunen

Mekanismer - Hvorfor fører tiltagene til den ønskede forandring?

#41 Ved at stille krav til opmærksomhed på klimaaftryk og bæredygtighed kan vi påvirke kulturaktørernes projektafvikling samt foreningernes indkøb af fysiske rammer i mere bæredygtig retning. Bæredygtige puljer kan være med til at øge synet på bæredygtighed i projekter og indkøbsmuligheder hos projektjere og foreninger såvel som hos den enkelte.

#42 Tiltaget skal inspirere kulturinstitutioner og foreningsliv såvel som medarbejdere til øget bæredygtighed ved at synliggøre, at Gentofte Kommune anbefaler bæredygtighed i ethvert valg inden for eventafvikling.

Tiltag #41

Bæredygtige puljer på kultur, - unge- og fritidsområdet

Kriterier eller procedurer for behandling af ansøgninger justeres for at fremme bæredygtighed i støttede projekter.

- Fritids opstillede kriterier for at få støtte fra hhv. klubrumspuljen og spejderrumspuljen omformuleres, så der indgår et krav om bæredygtighed ved indkøb. Vi kan kræve, at foreningerne skal redegøre for bæredygtige indkøb/overvejelser for at få støtte.

For Kulturpuljen, Børnekulturpuljen og Ungepuljen justeres kriterierne ikke, men ansøgningsproceduren udvides, så projekters bæredygtighed vurderes, og ansøgere rådgives, til hvordan projekters klimaaftryk kan mindskes, og bæredygtighed kan udvikles. Folder om bæredygtig eventafvikling sendes sammen med bevillingsbreve, ligesom der i bevillingsbreve opfordres til at indtænke bæredygtig afvikling af de støttede projekter, jf. tiltaget "Anbefalinger til bæredygtig eventafvikling".

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: Udover den direkte effekt på klimaet bæredygtig projektafvikling eller indkøb har i modsætning til et ikke-bæredygtig projektafvikling eller indkøb, vil et krav om bæredygtig stillingtagen være med til at øge bevidstheden for bæredygtighed hos de enkelte ansøgere. Det kan være med til at øge synet på bæredygtighed i projekter og indkøbsmuligheder hos projektjere og foreninger såvel som hos den enkelte.

Målt ved:

- Er der inkorporeret formaliserede procedurer i ansøgnings- og evalueringsprocedurer for at understøtte bæredygtighed?
- Bliver de støttede events afviklet bæredygtigt?
- Er der i Klubrumspuljen og Spejderrumspuljen redegjort for et bæredygtigt valg?
- Kan vi se en forandring i Klubrumspuljens og Spejderrumspuljens støttede projekter/produkter?

Tiltag #42

Anbefalinger til bæredygtig eventafvikling

I Gentofte Kommune gennemføres hvert år en lang række events. Nogle arrangeres og afvikles af Gentofte Kommune, andre af borgere eller andre eksterne aktører, men med støtte fra kommunens puljer. I Børn og Skole, Kultur, Unge og Fritid er kommunens eventafdeling placeret, og denne kan spille en rolle i forhold til at understøtte en udvikling, så events bliver mere bæredygtige.

I handleplansperioden stiller eventafdelingen sig derfor til rådighed med viden og rådgivning om bæredygtig eventafvikling. Herudover udarbejdes der en guide til bæredygtig eventafvikling, som kan benyttes i forbindelse med både interne/kommunale og eksterne events. Eventafdelingen har ansvar for at udarbejde guiden i samarbejde med Klima, Miljø og Teknik.

Tiltaget skal inspirere kulturinstitutioner og foreningsliv såvel som medarbejdere til øget bæredygtighed ved at synliggøre, at Gentofte Kommune anbefaler bæredygtighed i ethvert valg inden for eventafvikling.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: Give eventafviklere rådgivning med henblik på at øge bæredygtigheden af events i Gentofte Kommune.

Målt ved:

- Har eventafdelingens rådgivning i bæredygtig eventafvikling ifm. den generelle understøttelse af events i Gentofte Kommune ført til konkrete bæredygtige tiltag i afviklingen af events?
- Har eventafdelingen i samarbejde med Klima, Miljø og Teknik udarbejdet en guide til bæredygtig eventafvikling?
- Er guiden i bæredygtig eventafvikling spredt ifm. både interne og eksterne events – ved at blive delt på kommunens intranet og udsendt i forbindelse med kommunale bevillinger fra Kultur-, Unge- og Fritids puljer til events?

Langsigtede virkninger og merværdier for tiltagene

Lige vilkår: Mellem

Via udvikling af ansøgningsproceduren for Kulturpuljen, Børnekulturpuljen og Ungepuljen og rådgivning af ansøgere, til hvordan projekters klimaaftryk kan mindskes, og bæredygtighed kan udvikles, kan der åbnes op for at flere får muligheden for at afprøve nye handlinger til fordel for klimaet og deres målgruppe.

Nye jobs og økonomiske besparelser: Mellem

Ved at stille krav om øget bæredygtighed ifm. puljer, indkøb og arrangementer kan markedet påvirkes til at levere. Dette kan skabe nye behov og nye jobmuligheder for leverandører.

Ledelse og data

Indsatsområdet adresserer behovet for ny viden, færdigheder og tænkning, når klima og bæredygtighed skal være rammen for vores arbejde på tværs af kommunens fagområder. Kompetenceudviklingen har et gennemgående fokus på, hvordan grøn omstilling kan oversættes konkret ind i den faglige praksis i den enkelte afdeling.

Vision: Gentofte Kommune skaber ikke alene rammerne for grøn omstilling i lokalsamfundet, men går som organisation foran og synliggør, hvordan kommunen kan tage klimaansvar med konkrete og lokale bæredygtige handlinger. Gentofte Kommunes ledere og medarbejdere har kompetence i at oversætte den grønne omstilling ind i den faglige praksis.

Udfordring: Der er brug for ny viden, nye færdigheder samt nye måder at lede og anvende data på, når klima og bæredygtighed skal være en ramme for arbejdet på tværs af kommunens fagområder.

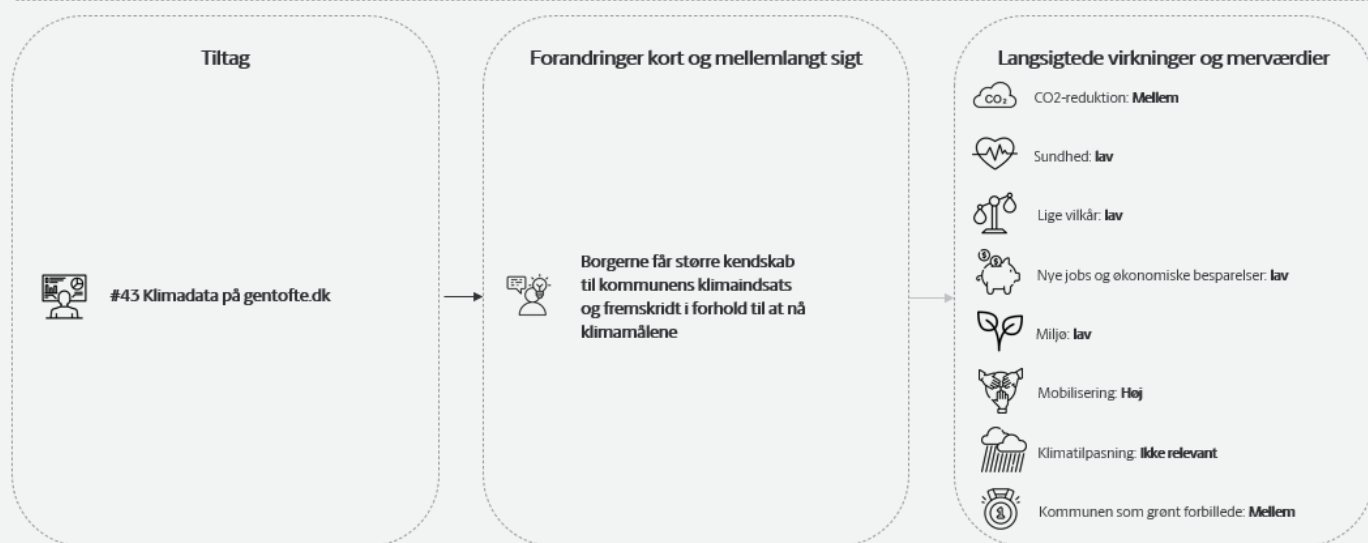
Ledelse og data bidrager til følgende mål:

Mål 28: I 2025 går Gentofte Kommune foran og synliggør, hvordan vi kan tage klimaansvar med konkrete og lokale bæredygtige handlinger (kommunen).

Mål 29: I 2025 har alle medarbejdere i Gentofte Kommune et godt billede af, hvordan de på deres arbejdsplads og i deres faglige praksis kan bidrage til en bæredygtig og klimaansvarlig udvikling (kommunen).

Forandringsmodel for indsatsområdet Ledelse og data

Målgruppe: Geografien

Mekanismer - Hvorfor fører tiltagene til de ønskede forandringer?

#43 Offentliggørelsen af klimadataene på gentofte.dk gør kommunens klimaindsats mere gennemsigtig og let tilgængelig for borgerne. På hjemmesiden vil borgerne få løbende adgang til opdaterede data om mål og fremdrift, hvilket styrker deres forståelse af indsatsen og skaber større engagement i klimadagsordenen.

Tiltag #43

Klimadata på gentofte.dk

Opfølgning på klimaplanens mål og tiltag er et centralt styringsredskab i kommunens klimaindsats. Samtidig stiller CCTF krav om, at kommunen har "et system til monitorering, evaluering, rapportering og læring," samt "regelmæssig offentlig kommunikation og rapportering af status for implementering af klimatiltag og fremdrift." Desuden var øget kommunikation af klimadata en af anbefalingerne fra Gentoftes Klimaborgersamling 2023.

Dette tiltag vil undersøge mulighederne for at udvikle og offentliggøre et "klimaoverblik" på gentofte.dk. Klimaoverblikket skal indeholde data om kommunens klimaindsats og være målrettet borgerne. I perioden 2025-2026 vil der blive udarbejdet en projektorganisation, som sikrer forankring og ejerskab til projektet på tværs af organisationen. Klimaoverblikket vil tage udgangspunkt i den eksisterende "Klimastatus 2024" og tilpasses til borgerne som primær målgruppe.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: Borgerne får øget kendskab til kommunens klimaindsats og større indsigt i kommunens fremskridt mod at nå sine klimamål. Dette styrker gennemsigtigheden og engagementet i den lokale klimadagsorden.

Målt ved:

- Afklaring af muligheder for at gøre klimadata offentlig tilgængelig på gentofte.dk

Langsigtede virkninger og merværdier for tiltagene

Mobilisering: Høj

Ved at give borgerne øget kendskab til kommunens klimaindsats og større indsigt i kommunens fremskridt mod at nå sine klimamål, kan borgerne mobiliseres i de mål og tiltag der kræver deres engagement. En brændende platform skaber handling. Dette styrker gennemsigtheden og engagementet i den lokale klimadagsorden.

Forandringsmodel for indsatsområdet Ledelse og data

Målgruppe: Kommunen

Mekanismer - Hvorfor fører tiltagene til de ønskede forandringer?

#44 Pilotprojektet er en øvebane for at arbejde med en mere datadreven klimaindsats. Ved at afprøve klimadashboardet på tre forskellige typer institutioner får opnået konkrete erfaringer med at arbejde med klimadata på ledelsesniveau i forskellige kommunale kontekster.

#45 I 2025 genbesøges Klimaplan 2050's analytiske grundlag herunder den beregnede reduktionssti, der viser vejen frem mod klimaneutralitet senest i 2050. I 2026 involveres den nylvalgte kommunalbestyrelse, borgere og andre interessenter i udvikling af den reviderede klimaplan.

Tiltag #44

Klimadashboard til lokale ledere

I Gentofte Kommune er klimaindsatsen en fælles opgave. En del af vejen til at kunne løfte denne opgave er, at de lokale ledere får viden om og overblik over, hvordan det går med den grønne omstilling i deres enheder eller institutioner.

Derfor gennemføres et pilotprojekt hvor ledere på udvalgte institutioner får et klimadashboard til rådighed, som kan give dem et datadrevet grundlag at lede den grønne omstilling ud fra. Klimadashboardet skal indeholde nøgletal for institutionernes klimabelastende aktiviteter, som fx energiforbrug, affald, indkøb o.lign. Pilotprojektet vil afslutningsvist blive evalueret og det besluttes om det skal udbredes til flere af kommunens institutioner.

I 2025-2026 gennemføres følgende handlinger:

- Pilotprojektet køres færdigt på tre forskellige pilotinstitutioner (daginstitution, skole og plejehjem)
- Evaluering af pilotprojektet herunder, hvilken værdi klimadashboardet har skabt for lederne og hvor stort et ressourcetræk det kræver at drifte klimadashboardet
- Beslutning om, hvorvidt projektet skal skaleres til andre institutioner i kommunen

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: Konkrete erfaringer med en mere data dreven tilgang til lokal klimahandling på kommunens institutioner.

Målt ved:

- Der er truffet en beslutning om, hvorvidt klimadashboardet kan skaleres til andre kommunale institutioner baseret på konkrete erfaringer fra pilotinstitutionerne

Tiltag #45

Recertificering af Klimaplan 2050

Alle kommuner med en C40 godkendt klimaplan er forpligtet til at recertificere deres klimaplan hvert 4.-5. år for at tage højde for ny viden og erfaring, og på den baggrund eventuelt revidere mål og definere nye klimatiltag. I 2025 genbesøges Klimaplan 2050's analytiske grundlag herunder den beregnede reduktionssti, der viser vejen frem mod klimaneutralitet senest i 2050. I 2026 involveres den nyvalgte kommunalbestyrelse, borgere og andre interessenter i udvikling af den reviderede klimaplan.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: Borgerne får større kendskab til kommunens klimaindsats

Målt ved:

- Antal der har besøgt klimaoverblikket på gentofte.dk (både borgere og kommunale medarbejdere)

Langsigtede virkninger og merværdier for tiltagene

Mobilisering: Høj

Klimaplanen er en forudsætning for det kollektive klimaarbejde i kommunen og involvere derfor en lang række medarbejdere og borgere. Klimaplanen synliggør kommunens indsats og sammen med et offentligt dashboard med klimadata skaber tiltagene bevæggrund, handling og mobilisering i kommunen.

Kommunen som grønt forbillede: Høj

Med recertificeringen af Klimaplanen og et offentligt dashboard med klimadata går kommunen foran og formidler kommunens egen klimaindsats for geografien og kommunen som organisation. Dette kan inspirere borgere og aktører i kommunen til at øge indsatsen for klima og bæredygtighed.

Vi skaber sammen

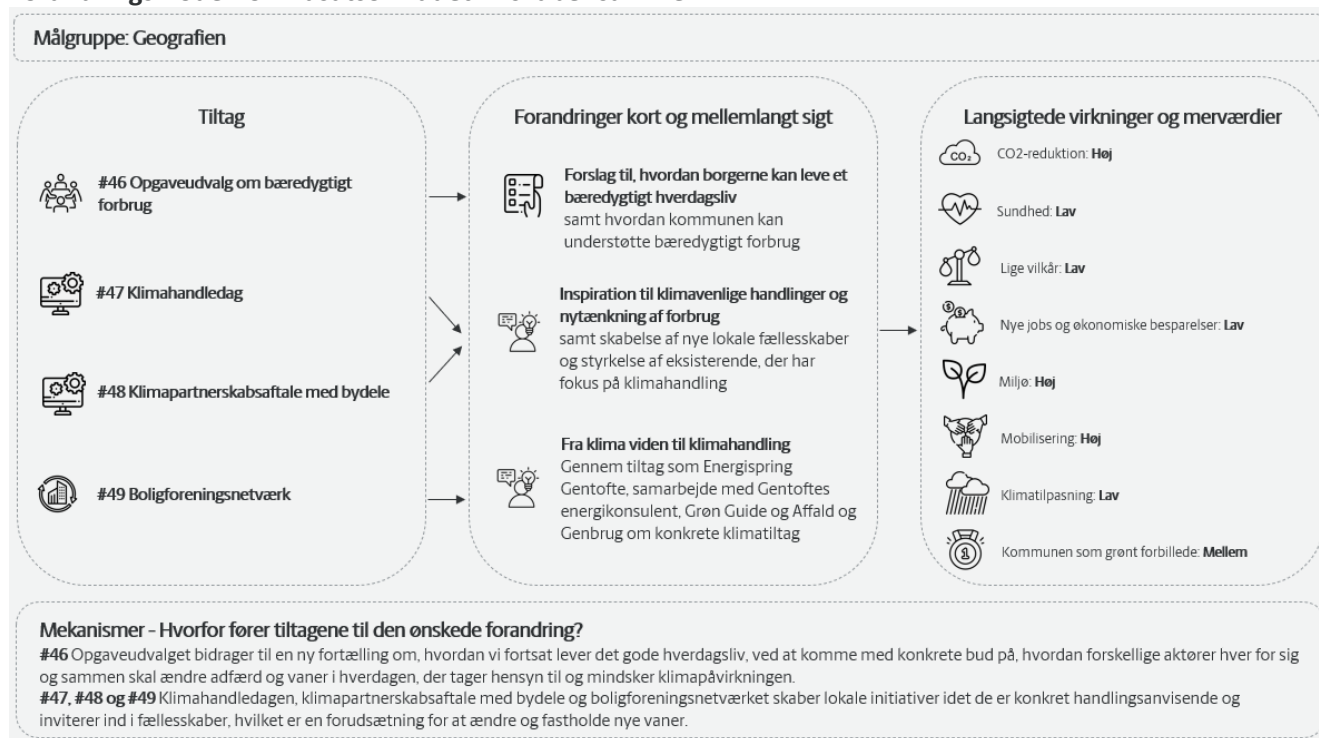
I Gentofte bor og lever ca. 75 tusind borgere. Vi skaber sammen handler om samarbejde mellem lokale aktører i kommunen, Klimapartnerskaber, opgaveudvalg om bæredygtigt forbrug og det bæredygtige hverdagsliv m.m. Alt sammen er med til at skabe den fremtid vi ønsker sammen i Gentofte Kommune.

Vision: Gentofte skal være et godt sted at bo, leve og arbejde – og det sker ved, at vi tager et fælles ansvar for, at det lykkes. Det gælder også for klimaindsatsen og for den bæredygtige udvikling af kommunen. Borgere, virksomheder og foreninger skal opfordres til at træffe klimaansvarlige valg, det vil sige at forbruge mere klogt, når der skal handles fødevarer, vælges transportmiddel og huset skal opvarmes. Indsatserne beskrevet herunder skal understøtte borgere, foreninger og erhvervsliv i en adfærd, der fører til et bæredygtigt forbrug uden, at det opleves som at give køb på det gode hverdagsliv i kommunen. Sammen skal vi skabe en ny fortælling om, hvordan vi fortsat lever det gode hverdagsliv ved at træffe kloge, bæredygtige valg, der tager hensyn til og mindsker klimapåvirkningen.

Udfordring:

Målene i Klimaplan 2050 kan ikke indfries af kommunen alene. Det er en forudsætning at kommunen samarbejder med borgerne om at skabe effektfulde løsninger og lokal klimahandling. I kraft af deres brede kontaktflade til borgerne har Børn- og Skoleområdet et ansvar for at bidrage til refleksion, oplysning og handlekraft ift. klimaforandringerne og den grønne omstilling.

Forandringsmodel for indsatsområdet Vi skaber sammen

Tiltag #46

Opgaveudvalg om bæredygtigt forbrug

Opgaveudvalget Bæredygtigt forbrug, der består af 10 borgere og 5 kommunalpolitikere, arbejder med følgende:

- At skabe fælles forståelse for, hvad der kendetegner og er potentialerne i bæredygtigt forbrug og adfærd, og hvilken social, kulturel og strukturel forandring, der kan fremme bæredygtigt forbrug
- At formulere en bredt appellerende fortælling om, hvordan det gode, meningsfulde og bæredygtige liv ser ud i Gentofte
- At udvikle et idékatalog til, hvordan vi som kommune, borgere, erhvervsdrivende og foreninger kan fremme bæredygtigt forbrug og adfærd

Opgaveudvalget afsluttes i 2025.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: Forslag til hvordan borgerne kan leve et bæredygtigt hverdagsliv samt, hvordan kommunen kan understøtte bæredygtigt forbrug

Målt ved:

- Opgaveudvalget overdrager fortælling og idékatalog til kommunalbestyrelsen inden udgangen af 2. kvartal 2025
- Opgaveudvalgets fortælling anvendes løbende i kommunens relevante strategier og politikker som fx den årlige Gentoftesplan og i revisionen af Klimaplanen 2050
- Opgaveudvalgets idékatalog formidles løbende på kommunens platforme, på biblioteker, i foreningslivet og i øvrige relevante sammenhænge som fx Gentoftes Mødes 2025 og Klimahandledagen 2026

Tiltag #47

Klimahandledag

I et samarbejde mellem lokale aktører i kommunen fx biblioteker og foreninger tilrettelægges og gennemføres den nationale klimahandledag. I 2025 lægges vægt på at understøtte initiativer, der lokalt kan

inspirere borgere til at træffe klimarigtige valg. Tiltaget understøttes økonomisk af Klima- og Bæredygtighedspuljen, som frivillige foreninger kan søge til fx oplæg og andre tiltag.

Tiltag #48

Klimapartnerskabsaftale med bydele

Et klimapartnerskab gennemføres som en prøvehandling i en af Gentoftes bydele. Klimapartnerskabet skal samle nye aktører, styrke den sociale bæredygtighed i lokalområdet og inspirere den enkelte borger, forening og virksomhed til lokal klimahandling i hverdagen og understøtte muligheden for, at nye lokale klimasamarbejder, kan opstå.

Det kan fx være i form af at de erhvervsdrivende sammen med en gruppe borgere gør det lettere at handle grønt; at biblioteket og skolen samarbejder om at gøre bydelen plasticposefrit ved at sy indkøbsposer af overskudsstof eller ved at en sportsforening og en gruppe borgere etablerer et tøjbyttemarked for sportstøj.

Partnerskabet gennemføres i samarbejde med bydelsbibliotek, kirke og foreninger og virksomheder. Partnerskabet evalueres efterfølgende herunder muligheden for at opskalere til de resterende bydele i Gentofte Kommune. Kommunen skaber sammen med udvalgte nøglepersoner i bydel rammerne for partnerskabet og faciliterer, at aktører mødes. Nøglepersonerne klædes på til at kunne drive processen lokalt.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: Inspiration til klimavenlige handlinger og nytænkning af forbrug samt skabelse af nye lokale fællesskaber og styrkelse af eksisterende, der har fokus på klimahandling

Målt ved:

- Der er kommunikeret om Klimahandledagen på flere relevante kommunale platforme og lokale medier både før, under og efter Klimahandledagen 2025
- Der er gennemført mindst en lokalt arrangeret aktivitet i hver bydel i forbindelse med Klimahandledagen 2025.
- Antal nye fællesskaber og samarbejder, der er opstået blandt kommunale institutioner og frivillige foreninger som følge af deres deltagelse i Klimahandledagen. Kortlægges på baggrund af evaluering af Klimahandledagen blandt deltagerne.
- Gennem Klimapartnerskabsaftaler er der etableret kontakter og samarbejder på tværs af aktører, der ikke før har samarbejdet om klima og bæredygtighed.
- Opfølgning på de mål der formuleres ved indgåelse af klimapartnerskabsaftalen.

Tiltag #49

Boligforeningsnetværk

Der er et stort potentiale for at boligforeninger kan spille en aktiv rolle i den grønne omstilling og bidrage til at mindske den samlede klimabelastning. Boligforeninger repræsenterer og har tæt kontakt til mange af deres medlemmer og dermed mange af kommunens borgere, og råder samtidig over en stor andel af bygningsmassen i kommunen.

En analyse (Transition 2023) af boligmassens energimærker og tal fra Danmarksstatistik 2024 viser at:

- Etageboliger står for 30% af den samlede boligmasses energiforbrug indenfor kommunens geografi.
- I Gentofte Kommune findes 36.209 boligenheder (Danmarksstatistik 2024), hvor af etageboliger udgør største delen på 62,7% af boligmassen med 22.687 etageboligenheder.
- Etageboligenhederne har forskellige ejerforhold, 46,8% er eget af privatpersoner, 18% er andelsboliger, 15,3% er ejet af selskaber og 5,7% er almene resten er kommunalt eller uoplyst.
- Blandt kommunens næsten 75.000 borgere bor 49% af borgerne i etageboliger, hvor 61% bor til leje og 37% ejer og bor i egen etagebolig, resten er uoplyst.

På denne baggrund blev der opstartet et boligforeningsnetværk om klima og bæredygtighed i foråret 2023 for alle interesserede boligforeninger i Gentofte Kommune på tværs af ejer-, andels- og almene

boligforeninger. Netværkets formål er at inspirere og engagere boligforeninger til klima- og bæredygtighedshandling gennem vidensoplæg fra fagfolk samt erfaringsudveksling mellem boligforeningerne.

- Der vil fortsat være fokus på at skabe relevante netværksmøder i løbet af de næste år, som boligforeningerne finder relevante, både i forhold til tematikker og i forhold til at kunne netværke med andre boligforeninger.
- I 2025 vil der som en del af boligforeningsnetværket blive arbejdet på at udvalgte boligforeninger indgår i opstarten projektet Energispring Gentofte, som skal have særlig fokus på energiforbedringer i etageejendomme. Energispring Gentofte skal bl.a. udvikle et benchmarkværktøj og energihandleplaner, som de deltagende ejendomme kan benytte sig af og på den måde få et større incitament og blive motiveret for at energioptimere deres bygninger.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: fra klimaviden til klimahandling

Målt ved:

- Udvikling i antal boligforeninger, der er medlem og deltager aktivt i netværket.
- Antal boligforeninger, der har iværksat konkrete bæredygtighedstiltag i deres boligforening.
- De boligforeninger der deltager i Energispring Gentofte, anvender projektets værktøjer

Langsigtede virkninger og merværdier

CO2-reduktion: Høj

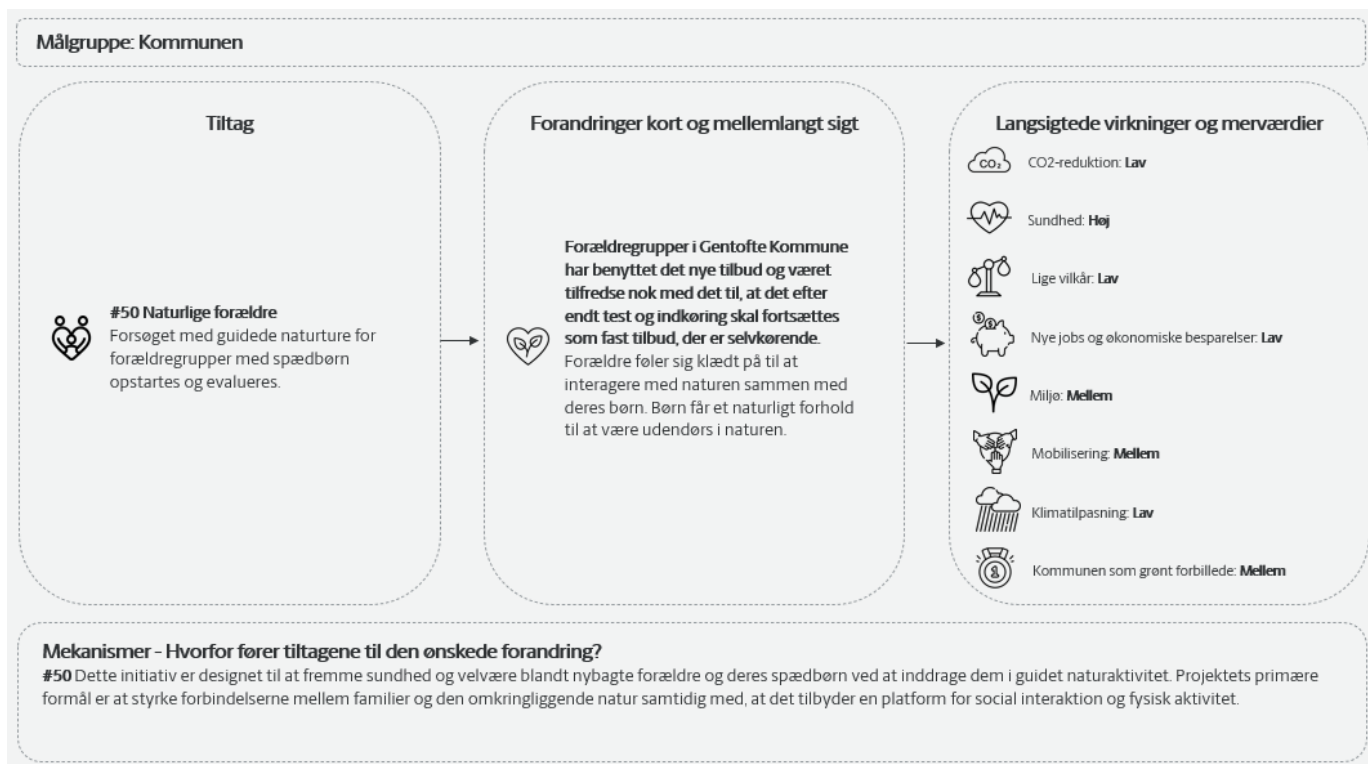
Der er et stort potentiale for at boligforeninger kan spille en aktiv rolle i den grønne omstilling og bidrage til at mindske den samlede klimabelastning.

Miljø: Høj

Opgaveudvalgets idékatalog skal skabe en fælles forståelse for, hvad der kendetegner og er potentialerne i bæredygtigt forbrug og adfærd, og hvilken social, kulturel og strukturel forandring, der kan fremme bæredygtigt forbrug. Dette kan have en positiv påvirkning på vores miljø, hvis nok borgere mobiliseres.

Mobilisering: Høj

Opgaveudvalgets idékatalog har potentiale for at skabe nye mobiliseringer om bæredygtigt forbrug. Klimahandledagen skabes i samarbejde mellem lokale aktører i kommunen fx biblioteker og foreninger som tilrettelægger og gennemføre dagen i fællesskab. Via nye lokale Klimapartnerskabsaftale med bydele, etableres fællesskaber og samarbejde mellem de erhvervsdrivende, biblioteker, skoler og borgere.

Tiltag #50

Naturlige forældre

Forsøget med guidede naturture for forældregrupper med spædbørn opstartes og evalueres.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: Forældregrupper i Gentofte Kommune har benyttet det nye tilbud og været tilfredse nok med det til, at det efter endt test og indkøring skal fortsættes som fast tilbud, der er selvkørende. Forældre føler sig klædt på til at interagere med naturen sammen med deres børn. Børn får et naturligt forhold til at være udendørs i naturen.

Målt ved:

- Vi følger hvor mange forældregrupper, der kunne tage imod tilbuddet, og hvor mange der tilmelder sig.
- Der gennemføres en surveymåling af forældrenes tilfredshed med forsøget.
- Vi følger, at der bliver søgt midler gennem den eksterne klimapulje.

Langsigtede virkninger og merværdier

Sundhed: Høj

Sundhed og velvære fremmes blandt nybagte forældre og deres spædbørn ved at inddrage dem i guidet naturaktivitet.

Mobilisering: Mellem

Forbindelserne mellem familier og den omkringliggende natur styrkes samtidig med, at det tilbyder en platform for social interaktion og fysisk aktivitet. Tiltaget mobiliserer forældregrupper og deres børn for at skabe mere interaktion mellem dem og naturen.

Overblik over tiltag om Bæredygtig dannelse

Tiltag i geografien

Indsatsområde	Titel	Videreført fra 2022-2024	Projektleder og projektdeltagere
Kultur, unge og fritid	#36 Ungeklimanetværk	Nyt tiltag	Klimaenheden (PL) og Byens Hus (PD)
	#37 Ung i Byens Hus: Aktiviteter for og med unge, der skaber refleksion, debat og handlekraft ift. klimaforandringerne og den grønne omstilling	Nyt tiltag	Kultur og Unge
	#38 Refleksion, debat og handlekraft ift. klimaforandringerne og den grønne omstilling gennem litteratur og kulturformidlende aktiviteter og materiale udlånt på bibliotekerne	Nyt tiltag	Kultur og Unge
	#39 Klimasamarbejde med idræts- og spejderforeninger	Nyt tiltag	Klimaenheden (PL) og Kultur & Fritid (PD)
	#40 Bæredygtigt foreningsliv i Gentofte	Ja	Fritid
Ledelse og data	#43 Klimadata på gentofte.dk	Nyt tiltag	Klimaenheden
Vi skaber sammen	#46 Opgaveudvalg om bæredygtigt forbrug	Nyt tiltag	Klimaenheden (PL), Fællessekretariatet og Kommunikation (PD)
	#47 Klimahandledag	Nyt tiltag	Klimaenheden (PL) og bibliotekerne (PD)
	#48 Klimapartnerskabsaftaler med bydele	Nyt tiltag	Klimaenheden
	#49 Boligforeningsnetværk	Ja	Klimaenheden (PL) og KMT-afdelinger efter behov (PD)

Tiltag i organisationen

Indsatsområde	Titel	Videreført fra 2022-2024	Projektleder og projektdeltagere
Børn og skole	#34 Affaldssortering i den pædagogiske praksis	Nyt tiltag	Dagtilbud Affald og Genbrug
	#35 Udbredelse af sunde og klimavenlige madvare	Nyt tiltag	Dagtilbud
Kultur, unge og fritid	#41 Bæredygtige puljer på kultur unge og fritidsområdet	Ja	Kultur, Unge og Fritid
	#42 anbefalinger til bæredygtig eventafvikling	Nyt tiltag	Kultur, Unge og Fritid
Ledelse og data	#44 Klimadashboard til lokale ledere	Nyt tiltag	Klimaenheden (PL), GE, SOSU, BSKUF og Kommunikation (PD)
	#45 Recertificering af Klimaplan 2050	Nyt tiltag	Klimaenheden (PL), GE, P&V, N&M, A&G, SOSU, BSKUF, Økonomi og Kommunikation (PD)
Vi skaber sammen	#50 Naturlige forældre	Nyt tiltag	Familie & Sundhed (PL), Staben Familie & Sundhed, Sundhedsplejen

Klimatilpasning og natur

De nuværende og fremtidige klimaforandringer betyder, at der er løbende behov for at tilpasse kommunen til at kunne modstå øgede regnmængder, stigende hav- og grundvandsstand samt ændringer i temperaturer. Der er også behov for at skabe robuste og diverse naturområder, der kan modstå variationerne i vandtilførsel og temperaturer. I første omgang er den væsentligste klimarisiko for Gentofte Kommune håndtering af de øgede regnmængder. Hen mod midten af århundredet kommer stigninger i havvandsstanden og det terrænnære grundvand også til at udgøre en væsentlig klimarisiko, der skal håndteres.

Temaet består af tre indsatsområder og 13 tiltag:

Regnvand og skybrud

- #51 Planlægning af separat afløbssystem (geografien)
- #52 Beredskabsplan for skybrud opdateres (geografien)
- #53 Svanemøllens Skybrudstunnel (geografien)
- #54 Reduktion af miljøpåvirkning ved overløb (geografien)
- #55 Overvågning af terrænnære grundvand (geografien)
- #56 Klimatilpasningsplan med underliggende delplaner (geografien)

Havvand og stormflod

- #57 Løbende tilpasning af den nuværende kystbeskyttelse (geografien)
- #58 Langsigtet plan for kystbeskyttelse (geografien)

Natur

- #59 Styrkelse af naturkvalitet (geografien)
- #60 Genåbning af rørlagte vandløb som blå korridorer i kommunen (geografien)
- #61 Vild Med Vilje og vilde haver (geografien)
- #62 Etablering af stenrev (geografien)
- #63 Ny kvalitetshåndbog for drift af Gentofte Kommunes grønne arealer (kommunen)

Regnvand og skybrud

Både nuværende og fremtidige klimaforandringer betyder, at Gentofte Kommune bliver ramt af øgede regnmængder og hyppigere og kraftigere skybrudshændelser. Det skaber problemer med oversvømmelse i bebygget miljø og udfordringer med overløb af regnvandsopblandet spildevand til terræn og til søer, vandløb og hav.

Derfor er det i 2022 blevet besluttet, at afløbssystemet i Gentofte skal anlægges som et fuldt separat system, hvor spildevand og regnvand bliver håndteret i to adskilte ledninger. Hermed øges den samlede kapacitet i systemet og samtidig fjernes det nuværende problem med overløb og oversvømmelser med regnvandsopblandet spildevand. Med det nye afløbssystem får vi skabt et solidt grundlag for en klimarobust kommune.

Separeringen af afløbssystemet udgør grundstenen i kommunens klimatilpasningsindsats, og der arbejdes ud fra et mål om, at hele kommunen er fuldt separeret i 2050. Klimatilpasningen vil ske oplandsbaseret i takt med udrulning af separeringen, hvor muligheder for lokal klimatilpasning vil blive undersøgt og gennemført samtidig med separeringen af den nuværende fælleskloak. Adskillelsen af regn- og spildevand spiller hermed en nøglerolle i det samlede klimatilpasningsarbejde, da det åbner for muligheden af at udnytte regnvandet på overfladen. Her vil vandet dels kunne understøtte rekreative og naturbaserede løsninger, dels indgå som element i håndtering af fremtidig tørke og overophedning i tætbebygget miljø.

Gennemførelsen af klimatilpasning kræver et tæt samarbejde med Novafos og afdelinger på tværs af forvaltningerne i Gentofte Kommune. Herudover skal klimatilpasningen ske i tæt dialog med berørte grundejere og interessenter.

Vision: Gentofte Kommune skal sikres mod de fremtidige nedbørsmængder og skybrudshændelser for at reducere oversvømmelser og eliminere de nuværende problemer med overløb af regnvandsopblandet spildevand. Derfor skal kommunens afløbssystem tilpasses og separeres, så det bliver robust overfor de nye forhold.

Med adskillelsen af regn- og spildevand bliver det muligt at udnytte regnvandet på overfladen. Her vil vandet kunne indgå som en vigtig ressource i forhold til håndtering af øvrige klimarelaterede forandringer og samtidigt understøtte ønsket om et grønt, smukt og rekreativt Gentofte.

Udfordring: Da Gentofte Kommune er en fuldt udbygget kommune, er der knaphed på arealer, som kan anvendes i forbindelse med regnvandshåndteringen. Det er derfor afgørende, at klimatilpasning samtænkes med den øvrige byudvikling og planlægning og indgår som parameter ved omdannelse af bebyggelse og byområder.

Regnvand og skybrud bidrager til følgende mål:

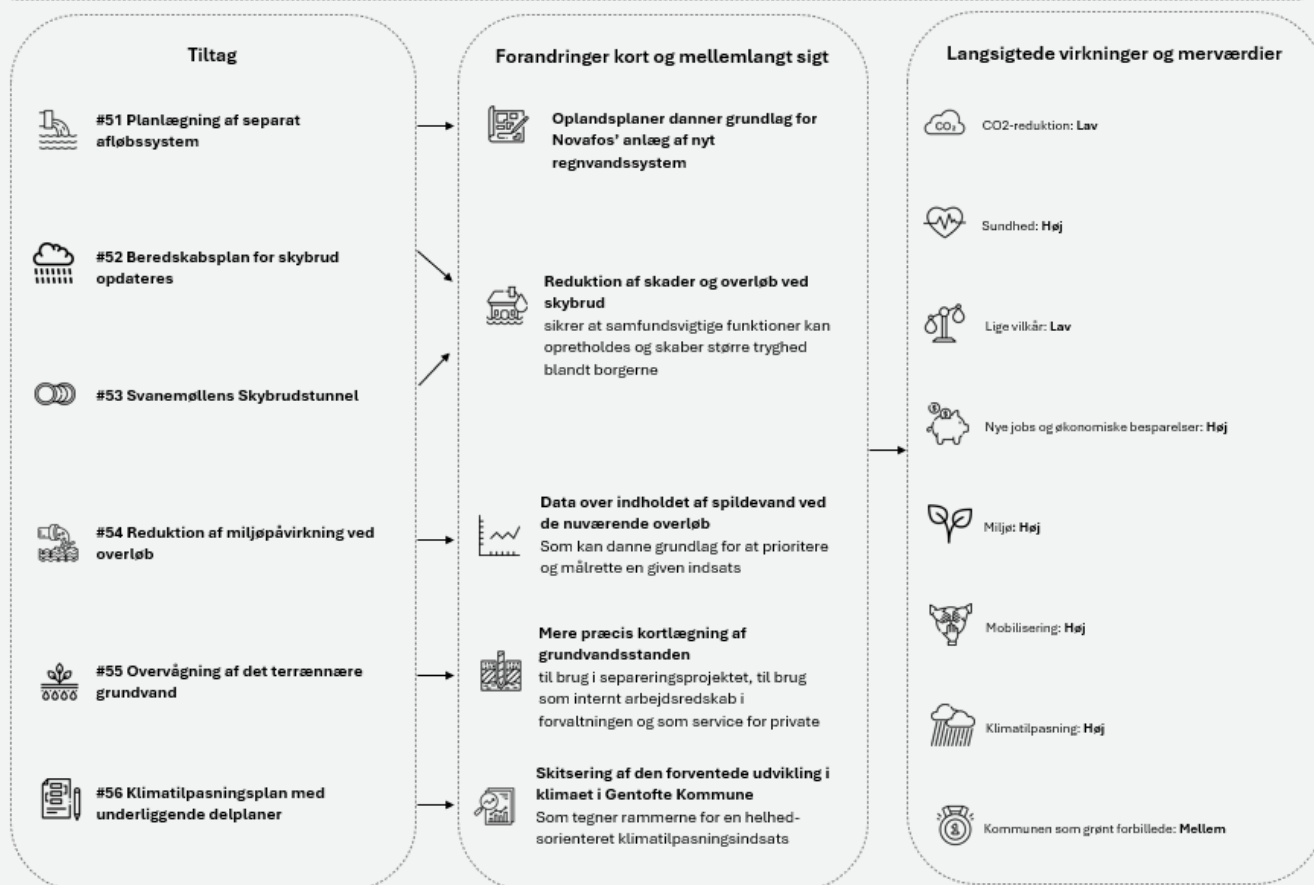
Mål 30: I 2030 er 20% af kommunen separeret og klimatilpasset til et samfundsøkonomisk hensigtsmæssigt niveau (geografien).

Mål 31: I 2030 er der ved gennemførelse af klimatilpasningsprojekter muligheder for grønne og rekreative løsninger samt potentialer for at styrke natur og biodiversitet realiseret (geografien).

Mål 32: I 2050 er hele kommunen klimatilpasset, og der forekommer ikke længere overløb af regnvandsopblandet spildevand til Øresund og øvrige vandmiljøer (geografien).

Forandringsmodel for indsatsområdet Regnvand og skybrud

Målgruppe: Geografien

Mekanismer - Hvorfor fører tiltagene til de ønskede forandringer?

- #51 De overordnede oplandsplaner fastlægger den overordnede struktur for afløbskapaciteten, herunder styring og rensning af regnvandet inden udledning.
- #52 Beredskabsplanen for skybrud reducerer skader ved skybrud ved at skabe øget klarhed omkring koordinering og samarbejde mellem centrale aktører i forvaltningen, Novafos, DMI og Beredskab Øst.
- #53 Svanemøllens Skybrudstunnel vil i fremtiden fungere som et stort underjordisk bassin, hvor vandet kan tilbageholdes midlertidigt, og dermed reducere overløb.
- #54 Miljøpåvirkningen ved overløb skal undersøges ved Øresund og de øvrige vandområder, hvilket giver et datagrundlag at målrette indsatser ud fra.
- #55 Overvågning af det terrænnære grundvand øges ved at lave flere grundvandsboringer med dataloggere. Det giver en mere finmasket kortlægning af grundvandsstanden til brug for fremtidig håndtering i forhold til fremtidig skadesreduktion og -forebyggelse.
- #56 Klimatilpasningsplanen udformes som en dynamisk plan, der løbende afspejler det aktuelle risikobillede og de handlemuligheder, som den nyeste lovgivning sætter rammen for. Hermed bevarer planen sin aktualitet og relevans som arbejdsredskab for klimatilpasningsindsatsen i kommunen.

Tiltag #51

Planlægning af separat afløbssystem

Gennemførelsen af separatkloakering sker i prioriteret rækkefølge, opland for opland, og er endnu i planlægningsfasen. Der arbejdes med overordnede oplandsplaner og mere detaljeret på deloplandsniveau med deloplandsplaner. Formålet med denne planlægning er at fastlægge den overordnede struktur for afløbskapaciteten, herunder styring og rensning af regnvandet inden udledning. Oplandsplanerne udarbejdes løbende efter den rækkefølge, som er fastlagt i spildevandsplanen. Hellerup 3 og Kildeskovsrendens opland er de første oplande, der planlægges med fuld separering.

Med afsæt i oplandsplanerne skal der udarbejdes deloplandsplaner, som beskriver konkrete løsninger og fastlægger beliggenhed og størrelse af ledninger til separering. I denne proces foretages ligeledes en screening af behov og muligheder for at udføre yderligere lokale klimatilpasningstiltag til håndtering af skybrud, såkaldte lokale klimaløft. På den måde øges sikringsniveauet lokalt til et hensigtsmæssigt niveau, hvor det samfundsøkonomisk kan betale sig.

I planlægningen belyses og prioriteres muligheder og potentialer for realisering af kommunens øvrige planer og strategier, så der sikres en helhedsorienteret planlægning inden anlægsfasen. Der er her stort fokus på at indtænke grønne og rekreative løsninger i arbejdet.

Undervejs i deloplandsplanlægningen vil borgere og interessenter blive inddraget.

I 2025-2026 gennemføres følgende handlinger:

- Fortsat oplandsplanlægning og deloplandsplanlægning af Hellerup.
- Fortsat oplandsplanlægning og deloplandsplanlægning af Kildeskovsrendens opland.
- Opstart af oplandsplanlægning af Enghaverendens opland.

Når planlægningen af det enkelte delopland er afsluttet (efter 2026), påbegyndes Novafos' arbejde med anlæg af regnvandsledninger i vejene, hvorefter grundejerne får pligt til at separere på egen grund og tilslutte regnvandet til det separate regnvandssystem.

Projekterne vil, når anlægsarbejderne er afsluttede, afhjælpe problemer med oversvømmelser på terræn samt løse udfordringerne med overløb af regnvandsopblandet spildevand til Øresund fra de to oplande.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: Oplandsplaner danner grundlag for Novafos' anlæg af nyt regnvandssystem

Målt ved:

- Fælles evaluering med Novafos om indfrielse af vision og mål for deloplandsplanlægningen, hvad angår fremdrift, ambitionsniveau, organisering og tid/ressourcer (mål 30)

Tiltag #52

Beredskabsplan for skybrud opdateres

Allerede i dag oplever vi konsekvenserne af klimaforandringerne i form af hyppigere og kraftigere skybrud. Afløbssystemet kan ikke håndtere de store, pludselige vandmængder, og derfor opstår der oversvømmelser. Oversvømmelserne giver udfordringer dels i natur- og vandområder, dels i forhold til fremkommelighed på veje, hos private borgere, i spildevandstekniske anlæg samt ved bygninger af særlig vigtighed eller værdi.

I takt med at afløbssystemet separeres, vil risikoen for oversvømmelse med regnvandsopblandet spildevand blive fjernet. Ved fremtidige skybrudshændelser vil oversvømmelserne med regnvand blive reduceret markant, dog uden helt at kunne elimineres.

Der er behov for en løbende opdatering af beredskabsplanen for skybrud, så planen til enhver tid afspejler de aktuelle forhold og det aktuelle risikobillede. Derved sikres en hurtig og effektiv håndtering og reducere af en given oversvømmelse, så den medfører mindst mulig skade for borgere og kritiske anlæg.

Tiltag #53

Svanemøllens Skybrudstunnel

Svanemøllen Skybrudstunnel anlægges som en ny hovedvandvej, der leder vand fra tunnelens opland til Øresund med udløbspunkt ved Fiskerihavnen (Nordhavn). Tunnelen har til formål at håndtere regnvand og skybrud i det sydlige Gentofte, Gladsaxe og det nordlige København. Den vil fremadrettet udgøre ryggraden for en lang række af projekter, som vil bidrage til at mindske overløb og håndtere skybrud. Skybrudstunnelen vil i forbindelse med kraftig regn fungere som et stort underjordisk bassin, hvor vandet kan tilbageholdes midlertidigt, indtil det kan ledes til renseanlæg. Efterhånden som der foretages separatkloakering i oplandet, vil det fraseparerede regnvand blive ledt til tunnelen.

Skybrudstunnelen skal efter planen være færdig og i drift i 2032.

I perioden 2025-2026 gennemføres følgende handlinger:

- Forudsat at projektet får en VVM-tilladelse fra Miljøstyrelsen, forventes de forberedende anlægsarbejder (byggepladsforberedende arbejder, landindvinding, ledningsomlægninger mv.) at opstarte ultimo 2025.
- Opstart af anlæg af skakte og tunnelering forventes ultimo 2026.

Novafos står sammen med forsyningsselskabet HOFOR for selve anlægsarbejdet.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: Reduktion af skader og overløb ved skybrud

Målt ved:

- Der gennemføres beredskabsøvelse, hvor skybrudsplanens actioncards afprøves i praksis – med efterfølgende evaluering og tilpasning af planen.
- Løbende evaluering af effekten af forebyggende og afhjælpende foranstaltninger under skybrudshændelser samt evaluering af samarbejdet herom.
- De forberedende anlægsarbejder ved Svanemøllen Skybrudstunnel er opstartet

Tiltag #54

Reduktion af miljøpåvirkning ved overløb

Kommunen ønsker at begrænse og med tiden helt fjerne overløb til Øresund og øvrige vandområder. Dette vil ske, når separeringen af regn- og spildevand er gennemført i hele kommunen. Det tager dog mange år at gennemføre. Det skal derfor undersøges, om der findes yderligere eller midlertidige løsninger og tiltag, som kan bidrage til at fremskynde reduktion af overløbene i de kommende år og frem mod tidspunktet, hvor kommunen er fuldt separeret.

I arbejdet vil der være særligt fokus på at afdække mulighed for reduktion af overløbsmængden eller renseløsninger ved Skovshoved, som led i at finde en holdbar løsning på de opståede udfordringer med den ældre, utætte udløbsledning, som bl.a. forringer badevandskvaliteten ved Skovshoved Havbad. Herudover vil der være fokus på afdækning af mulighed for mindselse af overløb til bl.a. søer og moser i Enghaverendens Opland.

I perioden 2025-2026 gennemføres følgende handlinger:

- Det skal undersøges, om det er muligt at fremskynde reduktion af overløb yderligere i forhold til den planlagte reduktion som led i separatloakering, jf. spildevandsplanens rækkefølgeplan.
- Det skal i den forbindelse undersøges, hvor meget Øresund og de øvrige vandområder forurenes af spildevand fra de nuværende overløb.

Novafos står for arbejdet i tæt samarbejde med kommunen.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: Data over indholdet af spildevand ved de nuværende overløb kan danne grundlag for at prioritere og målrette en given indsats

Målt ved:

- Det er afklaret, hvilke eventuelle tiltag til reduktion af overløb, der med fordel kan iværksættes parallelt med rækkefølgeplanen for afløbssepareringen.

Tiltag #55

Overvågning af det terrænnære grundvand

Det terrænnære grundvand forventes at stige i kommunen. Det sker primært som følge af de øgede nedbørsmængder, der følger med klimaforandringerne. Der kan dog yderligere forventes at ske lokale stigninger i grundvandsstanden, når afløbssystemet renoveres og tættes i forbindelse med separatloakeringen. Årsagen er, at de gamle, utætte rør hidtil har fungeret som dræn for indsvivende grundvand. Det stigende grundvand skaber en lang række udfordringer, bl.a. med indsvivning af vand i kældre, vand på terræn og vandmættet jord.

En øget overvågning med flere målestationer sikrer en mere fintmasket kortlægning af grundvandsstanden. Det skaber mulighed for i højere grad at kunne kvalificere nedsvivningspotentialer og udpege risikoområder. Begge dele har stor betydning for planlægningen af afløbssepareringen, men kan også have interesse for

private, som overvejer nedsivning af regnvand som alternativ til separering på egen grund, ligesom det kan få betydning for arealanvendelsen, muligheder for begrønning samt evt. krav i lokalplaner.

Forsyningsselskaberne har efter gældende lovgivning kun få muligheder for at håndtere højtstående grundvand. I dag er det grundejernes ansvar at håndtere grundvandet. Et nyt lovforslag forventes fremsat i 2025, der med kommunerne som myndighed vil gøre det muligt for forsyningsselskaberne at gennemføre løsninger i områder med højtstående grundvand. Hvis lovgivningen på området ændres, vil der blive set på de muligheder, det skaber. Også her vil en øget grad af overvågning være et vigtigt værktøj.

I perioden 2025-2026 gennemføres følgende handlinger:

- Der opsættes flere målestationer i form af grundvandsboringer med såkaldte dataloggere.
- Data herfra gøres tilgængelige på kommunens hjemmeside.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: Mere præcis kortlægning af grundvandsstanden

Målt ved:

- Der er modtaget datasæt, der har gjort monitorering, analysering og håndtering af forhøjet grundvandsstand mere effektivt.

Tiltag #56

Klimatilpasningsplan med underliggende delplaner

Klimaprognoserne ændrer sig hele tiden. Der er ny lovgivning på vej indenfor klimatilpasningsområdet; der kommer løbende ny viden og værktøjer til, ligesom der løbende udvikles nye løsninger og muligheder for håndtering. Klimatilpasning er med andre ord ikke en fast størrelse, men et arbejdsområde i stadig forandring. Derfor skal klimatilpasningsplanen også udformes som en dynamisk plan, der løbende afspejler det aktuelle risikobillede og de handlemuligheder, som den nyeste lovgivning sætter rammen for. Hermed bevarer planen sin aktualitet og relevans som arbejdsredskab for klimatilpasningsindsatsen i kommunen.

I den overordnede klimatilpasningsplan fremlægges retningslinjer og principper for en samlet klimatilpasningsindsats i Gentofte Kommune. Der er fokus på kortlægning og beskrivelser af de forskellige klimarisici og deres indvirkning på kommunen som helhed. Planen vil desuden lægge vægt på en borgerrettet indsats omkring klimatilpasning og beskyttelse af egne værdier.

I 2025 igangsættes arbejdet med en mere langsigtet plan for kystbeskyttelse. Undersøgelser og delresultater herfra vil blive inddraget som delplaner i 2026. Tilsvarende er der varslet ny lovgivning om håndtering af terrænnært grundvand. En beskrivelse af den nye lovgivning og de rammer, denne skaber for klimatilpasning på grundvandsområdet, vil ligeledes blive inddraget som delplan.

I perioden 2025-2026 gennemføres følgende handlinger:

- En overordnet klimatilpasningsplan præsenteres i 2025.
- Planen vil i løbet af 2026 blive suppleret med underliggende delplaner eller tekniske rapporter i takt med, at ny viden kommer til, fx plan for langsigtet sikring af kysten samt plan for håndtering af højtstående grundvand.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: Klimatilpasningsplanen vil sammen med delplanerne skitsere den forventede udvikling i klimaet i Gentofte Kommune og tegne rammerne for en helhedsorienteret klimaindsats

Målt ved:

- Planen er indarbejdet i kommende kommuneplan og danner rammen for, at klimatilpasning indarbejdes i fremtidig byplanlægning.
- Der er udarbejdet materiale omkring klimatilpasning til brug for private borgere. Fokus er på, hvilke muligheder der er for at beskytte egne værdier mod klimaforandringerne.

Langsigtede virkninger og merværdier for tiltagene

Sundhed: Høj

Oversvømmelse i forbindelse med skybrud kan udgøre en sundhedsfare, hvis vandet blandes med kloakvand. Derudover kan indendørs fugtskader fra oversvømmelse være sundhedsskadelige.

Nye jobs og økonomiske besparelser: Høj

Tiltagene bidrager til at forhindre store ødelæggelser og derved store økonomiske udgifter i fremtiden. Arbejdet med kloaksepareringen og skybrudstunnelen betyder flere arbejdsopgaver i kommunen.

Miljø: Høj

I takt med at afløbssystemet separeres, vil risikoen for oversvømmelse med regnvandsopblandet spildevand blive fjernet. Ved fremtidige skybrudshændelser vil oversvømmelserne med regnvand blive reduceret markant, dog uden helt at kunne elimineres. Dette er positivt for havmiljøet og øvrige vådområder.

Mobilisering: Høj

Den kommende separering af kloakeringen i kommunen betyder, at grundejerne på sigt får pligt til at separere på egen grund og tilslutte regnvandet til det separate regnvandssystem. Dette kræver en stor mobilisering af borgerne, særligt boligejere.

Klimatilpasning: Høj

I fremtiden forventes vådere og vildere vejr. Tiltagene understøtter fremtidige udfordringer med massive vandmængder og håndteringen heraf.

Havvand og stormflod

Klimaprognoserne peger på, at voldsommere og hyppigere stormfloder bliver en af de helt store klimaudfordringer i fremtiden. Efter oversvømmelserne i forbindelse med Bodil-stormen i 2013 blev det besluttet, at kysten løbende skulle sikres til at kunne modstå en tilsvarende hændelse tilpasset havvandsstigningerne. Bodil-stormen svarede dengang til en såkaldt 200-årshændelse, dvs. en hændelse, som statistisk set sker én gang hvert 200. år. Denne strategi er videreført med vedtagelsen af Klimaplanen i 2022.

En 200-årshændelse vil i fremtiden nå et højere punkt i terrænet og altså have en højere såkaldt stormflodskote end i 2013, fordi havets vandspejl i mellemtiden er steget som følge af klimaforandringerne. En 200-årshændelse i 2050 forventes således at have en stormflodskote på 190 cm, mens den i 2013 lå på 168 cm.

Vision: En løbende og rettidig indsats så kommunen også i fremtiden er beskyttet mod en 200-årshændelse.

Udfordring: En voldsom stormflod kan risikere at ramme store arealer langs kommunens kyst. Det vil særligt gå ud over et betydeligt antal private grundejere. Det nuværende risikobillede viser, at Gentofte kommunes kyststrækning kan holde sikringsniveauet op til en 200-årshændelse frem til 2040, hvis der igangsættes forhøjning af eksisterende kystbeskyttelse på både kommunale og private matrikler. På længere sigt er det nødvendigt med mere omfattende tiltag over en større del af kyststrækningen.

Havvand og stormflod bidrager til følgende mål:

Mål 33: I perioden 2022-2050 stormflodssikres kyststrækningen løbende, så kysten til en hver tid er sikret mod en 200-årshændelse tilpasset havvandsstigninger (Bodilniveau) (geografien).

Forandringsmodel for indsatsområdet Havvand og stormflod

Målgruppe: Geografien

Mekanismer - Hvorfor fører tiltagene til de ønskede forandringer?

#57 Såfremt der løbende sker en forhøjelse af de lavest beliggende kystanlæg, vil kommunen frem mod 2040 være beskyttet mod en 200-årshændelse.

#58 Erfaringer fra andre kommuner viser, at det er vigtigt at handle rettidigt og i god tid inddrage borgere og interessenter i processen med en langsigtet plan for kystbeskyttelse, for at modne projektet og indkredse de gode løsninger.

Tiltag #57

Løbende tilpasning af den nuværende kystbeskyttelse

Den nuværende beskyttelse af kysten er hidtil blevet varetaget af de enkelte kystgrundejere med individuelle anlæg, som løbende er blevet hævet efter vejledning fra kommunen. Tilsvarende er kommunen ansvarlig for at sikre egne arealer. Ved stormflodsvarsel aktiveres ligeledes kommunens beredskabsplan for stormflod og højvande for at beskytte kystens sårbare områder ved brug af mobile løsninger som watertubes og skotter.

Dialogen med de private kystgrundejere om kystbeskyttelsesplaner tager udgangspunkt i kommunens administrationsgrundlag for kystbeskyttelse. For at sikre at grundejerne har tilstrækkelig tid til planlægning og etablering, skal dialogen opstartes allerede 5 år før grundejerne reelt skal have udført den nødvendige beskyttelse. Tilsvarende gælder for kommunens arealer, hvor der i god tid skal indledes interne drøftelser om beskyttelsesløsninger på konkrete strækninger. Kystdirektoratet vil blive hørt om og inddraget i processen i forhold til valg af løsninger.

Efter gældende lovgivning skal kystbeskyttelsen som udgangspunkt finansieres af de grundejere, som får gavn af beskyttelsen, både private og offentligt ejede arealer. I dialogen med grundejerne har kommunen vejledningspligt i forhold til at oplyse om muligheden for at opstarte en proces, hvor flere grundejere går sammen om kystbeskyttelse samt mulighederne for økonomisk bidragsfordeling mellem de grundejere, der vil få nytte af beskyttelsen

I perioden 2025-2026 gennemføres følgende handlinger:

- Indledning af dialog med 3 kystgrundejere, hvis ejendomme indenfor 5 år vil ligge under det ønskede beskyttelsesniveau.
- Opstart af proces om at hæve beskyttelsesniveauet ved Hellerup Havn.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: At kommunen er beskyttet til at modstå vandstande svarerne til en 200-års hændelse

Målt ved:

- Der sker opfølgning af, om kystbeskyttelsesplaner etableres (mål 33)
- Der udføres løbende droneoverflyvning af kysten og kystbeskyttelsesplaner, og udføres modelsimuleringer af oversvømmelsesrisiko og sårbare områder (mål 33)

Tiltag #58

Langsigtet plan for kystbeskyttelse

Alle klimaprognoaserne peger på, at voldsommere og hyppigere stormfloder som følge af det stigende havvandsniveau bliver en af de helt store klimaudfordringer i Danmark i fremtiden. Havvandsstigningerne sker ikke lineært over tid, men følger en eksponentiel udvikling, og allerede fra midten af dette århundrede forventes stigningen at være markant. En forundersøgelse i 2024 har peget på, at den nuværende sikringsstrategi med løbende forhøjelse af enkeltanlæg kan være sårbar på længere sigt. Anbefalingen er overordnet, at der er behov for en mere helhedsorienteret sikring af kommunens kyst.

Målet er at få skitseret konkrete muligheder for mere langsigtede kystsikringsløsninger på delstrækningsniveau, med afsæt i kystens udformning, beskyttelse og anvendelse. Forslag herfra vil kunne indgå i en videre interessent- og borgerinddragelsesproces.

Tiltaget skal ses i sammenhæng med vores nabokommuner, hvor man i både Lyngby-Taarbæk og København er i gang med planlægning af langsigtet kystbeskyttelse.

Erfaringerne fra de andre kommuner viser, at afklaring af løsningsmodeller, planlægning og projektering af større kystbeskyttelsesplaner er en langstrakt og kompliceret proces. Det er derfor vigtigt at handle rettidigt og i god tid at inddrage borgere og interessenter i processen, for at modne projektet og indkredse de gode løsninger.

Et væsentligt element heri er, at den gældende lovgivning tilsiger, at kystbeskyttelsestiltag finansieres af de grundejere, både offentlige og private, der får gavn af beskyttelsen.

Der skal i projektet lægges vægt på information om risikobilledet for oversvømmelser, potentielle skadesomkostninger samt muligheden for adaptiv planlægning af kystsikring over tid i takt med at oversvømmelsesrisikoen øges.

Det igangværende arbejde med modernisering af Charlottenlund Strandpark inddrages i processen som pilotområde. Ønsket er at sikre sammenhæng og helhedsorientering i løsning og udtryk.

I perioden 2025-2026 gennemføres følgende handlinger:

- Der foretages en kystmorfologisk analyse og kortlægning af kysten med henblik på indkredsning af mulige løsninger for langsigtet kystbeskyttelse.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: Skitsering af muligheder for mere langsigtede kystsikringsløsninger på delstrækningsniveau

Målt ved:

- Der er udarbejdet et løsningskatalog for de forskellige delstrækninger med skitsering af mulig adaptiv planlægning af kystbeskyttelsestiltag over tid, som danner basis for videre beslutninger (mål 33)

Langsigtede virkninger og merværdier for tiltagene

Nye jobs og økonomiske besparelser: Høj

Analyse og kortlægning af kysten samt kystsikring af kommunen og forhindre så vidt muligt, store skader grundet stormflod og vildt vejr. Kystsikring er en økonomisk udgift der minimerer store fremtidige økonomiske skader på ejendomme og infrastruktur.

Miljø: Høj

Ved en oversvømmelse fra stormflod, så trækker havet materiale fra land med ud i havet igen. Det kan være skadeligt for havmiljøet.

Klimatilpasning: Høj

Via tiltagene om kystsikring klimatilpasses kommunen fremtidens udfordringer i forbindelse med klimaforandringer og forandringer at vejr.

Natur og biodiversitet

Gentofte Kommune er en grøn kommune. Den kystnære beliggenhed mellem storbyen København og kommuner med mere åbent land mod nord giver Gentofte et stort potentiale for at fastholde natur og artsrigdom i et samtidigt urbant miljø.

Vision: Gentofte Kommune har et stort potentiale for at fastholde natur og artsrigdom i et samtidigt urbant miljø. Selvom kommunen er tæt bebygget, findes der både beskyttede naturtyper og rekreative, grønne og kystnære områder, som rummer flere sjældne dyr og planter. Alle kommunens grønne og blå områder – fra parker, søer, moser og hav, til vejkanter, byrum og de mange villahaver – spiller en rolle for biodiversiteten i kommunen. Den ønsker vi at værne om ud fra devisen: beskyt, bevar og udvikl.

Ved i højere grad at indtænke biodiversiteten i vores planlægning, drift og prioriteringer samt ved at inddrage borgere og virksomheder i udviklingen af private arealer, kan vi understøtte og styrke artsrigdommen i kommunen. Det er yderligere et ønske, at naturen og de grønne elementer inddrages som en central medspiller i kommunens arbejde med klimatilpasning.

Udfordring: For at fastholde og udvikle Gentofte som en naturrig kommune, er der behov for at styrke sammenhængen mellem de grønne områder. Mange af kommunens naturværdier ligger nemlig spredt i landskabet som små oaser i det bebyggede miljø. Det betyder, at dyr og planter har svært ved at bevæge sig mellem de enkelte naturområder; de isoleres, og dermed bliver bestandene sårbare. Den centrale opgave består derfor i at bevare og beskytte den natur, vi allerede har, og samtidig udvikle grønne korridorer og forbindelseslinjer i kommunen, så der skabes bedre spredningsmuligheder for de forskellige arter.

Vand er et væsentligt parameter for liv, og der vil derfor være fokus på også at styrke og udvikle den blå marine biodiversitet i Øresund og øvrige ferske vandområder i kommunen.

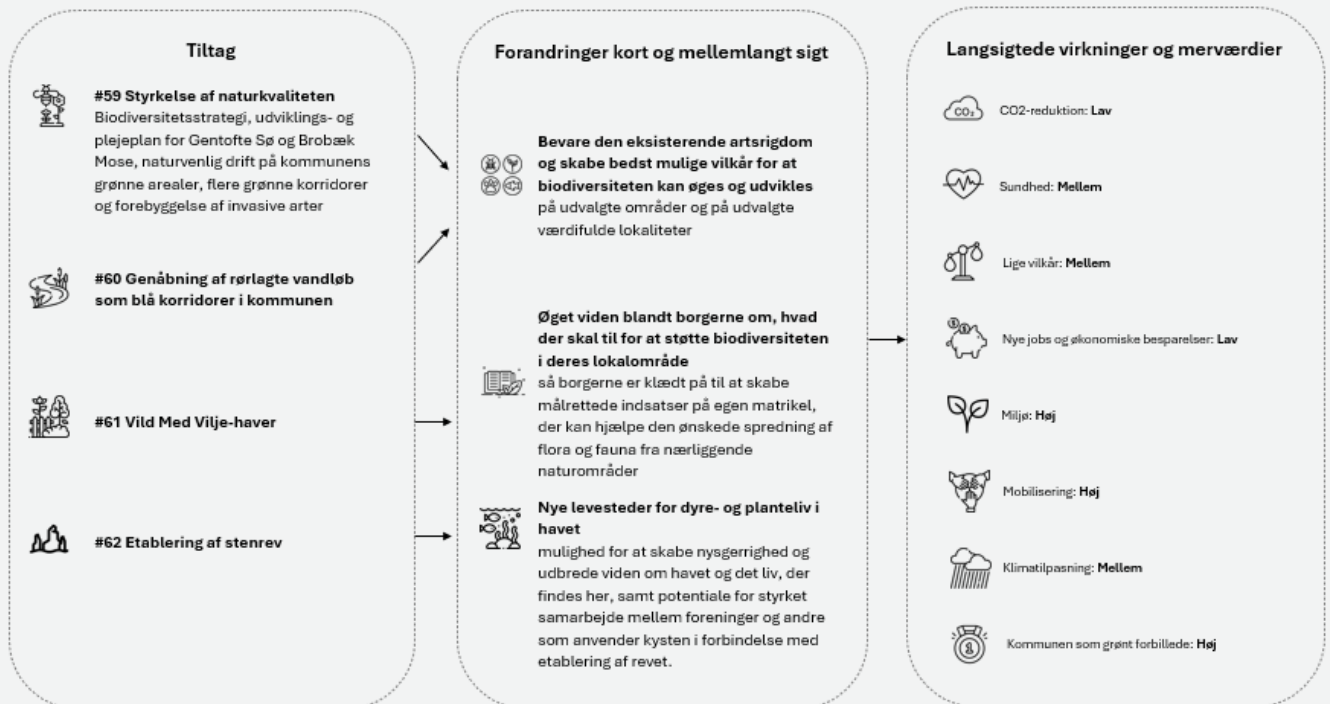
Natur og biodiversitet bidrager til følgende mål:

Mål 34: I 2025 er 20 inspirerende naturprojekter, der er forankret hos borgere, virksomheder eller kommunen, formidlet, for at beskytte de truede arter og styrke den biologiske mangfoldighed (geografien)

Mål 35: I 2025 er 5 naturforbedrende projekter, der viser potentialer for biodiversitet på kommunens grønne arealer, igangsat, for at skabe flere levesteder for den hjemmehørende flora og fauna (geografien og kommunen)

Forandringsmodel for indsatsområdet Natur og biodiversitet

Målgruppe: Geografien

Mekanismer - Hvorfor fører tiltagene til den ønskede forandring?

#59 Planerne for at styrke naturkvaliteten udgør et grundlaget for at prioritere på et helhedsorienteret og oplyst grundlag. Centralt i arbejdet med planerne er en løbende vidensopbygning i form af et omfattende datamateriale.

#60 Biodiversitetsstrategien sikrer, at vi skaber holdbare, naturforbedrende og klimabeskyttende projekter, der går hånd i hånd med klimaforandringerne. Man kan dog ikke arbejde med biodiversitet, uden samtidig at skulle sætte fokus på vand. Vandet er en helt afgørende katalysator for liv, og derfor er kommunens mange søer, moser og vandløb af stor betydning for at styrke og udvikle biodiversiteten. Vådområderne udgør tilsammen nogle af de vigtigste trædesten, vi har i landskabet i forhold til udvikling af korridorer for artsspredning.

#61 Villahaverne udgør vigtige bindeled mellem de grønne områder i kommunen. Det er derfor afgørende, at de private boligejere engageres i biodiversitetsdagsordenen og forstår vigtigheden af tiltag på egen matrikel. Ved samtidig at formidle de tiltag, der også sker så på kommunale arealer – i form af bl.a. skiltning og fortællinger om hvad kommunen afprøver – er vi samtidig med til at synliggøre kommunens strategi og ønske om øget fokus på biodiversitet.

#62 Et stenrevsprojekt er et første konkret tiltag og ligger indenfor den blå del af biodiversitetsstrategien

Tiltag #59

Styrkelse af naturkvaliteten

- Der udarbejdes en biodiversitetsstrategi med særligt fokus på at øge naturkvaliteten i Gentofte Kommune
- Der udarbejdes ny revideret udviklings- og plejeplan for Gentofte Sø og Brobæk Mose. Udviklingsplanen og indsatserne i plejeplanen skal have fokus på at bevare og forbedre naturkvaliteten i det EU-prioriterede Natura 2000-naturområde.
- Der arbejdes målrettet med at sikre og forbedre eksisterende naturværdier gennem naturvenlig drift af træer og græsarealer på kommunale grønne arealer.
- Der etableres flere sammenhængende grønne korridorer for flora og fauna. Der arbejdes med flere blomstrende vejkanter og ekstensiv pleje. Kvas, grene og stammer efterlades, hvor det er muligt. Driftsmetoder har fokus på at understøtte variation og øge udbuddet af levesteder for arter og skabe sammenhæng mellem eksisterende grønne arealer.
- Der arbejdes med forebyggelse og tidlig kontrol af invasive arter. Der gennemføres en målrettet indsats mod invasive arter som i Gentofte udgør en trussel mod den eksisterende natur. Indsatsen prioriteres indenfor beskyttede naturområder

Handlingerne er med til at realisere visionen omkring at sikre og forbedre nogle af de vigtigste naturområder i kommunen og at bidrage til at grønne og mere artsrigt Gentofte.

Tiltag #60

Genåbning af rørlagte vandløb som blå korridorer i kommunen

Der laves en overordnet analyse af potentialerne for genåbning af rørlagt vandløb for at afsøge muligheder for at få genskabt tidligere åbne vandveje og styrke den historiske naturlige hydrologi.

Åbne vandløb kan bidrage væsentligt til udvikling af naturkvalitet og biodiversitet og kan udgøre blå forbindelseskorridorer for artsprædning i kommunen.

Det undersøges samtidig, hvordan åbne strækninger kan medvirke til at tilbageholde regnvand i perioder med megen nedbør, ligesom rekreative muligheder vil indgå i analysen.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: Bevare den eksisterende artsrigdom og skabe bedst mulige vilkår for at biodiversiteten kan øges og udvikles på udvalgte områder og i vådmiljøet

Målt ved:

- Der er sikret eller genoprettet gunstig bevaringsstatus for de naturtyper, der begrundes udpegningen af Natura 2000-området Gentoft Sø og Brobæk Mose (mål 34 og mål 35)
- Der kan registreres bevaret eller øget artsrigdom på grønne arealer med naturvenlig drift (mål 34 og mål 35)
- Bekæmpelsen af invasive arter er skiftet fra ad hoc bekæmpelse til planlagte målrettede indsatser for at forebygge spredning og sikre tidlig kontrol af udvalgte arter (mål 34)
- Potentielle vandløbsprojekter om naturlig hydrologi og forbedret vandkvalitet er blevet kortlagt og prioriteret med kort og lang sigt (mål 35)
- Når vandløbsprojekter gennemføres, udføres indledningsvist vandanalyser og baselineregistreringer, som efter en årrække gentages for at afdække effekter af genåbning på vandkvalitet, dyre- og plantelivet (mål 35)

Tiltag #61

Vild med Vilje og vilde haver

Der laves formidlingstiltag målrettet villahaveejere, der bor i nærheden af følgende områder:

- Gentoft Sø og Brobæk Mose. Området repræsenterer særlig værdifuld natur.
- Ermelunden, som grænser op til Dyrehaven. Der er her tale om et vigtigt naturområde med et stort spredningspotentiale for arter.
- Området omkring Gentofterenden, Søborghusrenden og Nymosen. Der er behov for en øget indsats for at skabe trædesten mellem naturområder i et mere bebyggelsestæt område.

Udvalgte haveejere/boligforeninger får tilbudt mulighed for at deltage i et forløb med særlig vejledning i at skabe en vild have og værktøjer til selv at følge forandringen og effekter. Disse cases skal bruges til formidling til inspiration for andre haveejere.

Med biodiversitetsstrategien og Vild Med Vilje-partnerskabet forpligter vi os til at gøre en ekstra indsats for at styrke biodiversiteten i kommunen. Gennem mere viden om, hvad der naturmæssigt kendetegner det sted man bor, kan vi nå de borgere, der gerne vil være med til at hjælpe naturen på vej til at målrette deres indsats, så den reelt gør en forskel for trængte planter og dyr. På den måde binder vi kommunens værdifulde, men isolerede naturområder sammen og skaber bedre mulighed for spredningskorridorer på tværs af kommunen.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: Øget viden blandt borgerne om, hvad der skal til for at støtte biodiversiteten i deres lokalområde

Målt ved:

- Gennem formidling og aktiv dialog får vi engageret de borgere og andre interessenter, der gerne vil bidrage til mere biodiversitet (mål 34)
- Der er fokus på evaluering og formidling af erfaringer fra de udvalgte haveejere, der særlig supporteres/vejledes, til inspiration for andre (mål 34)

Tiltag #62

Eablering af stenrev

Kommunen har i 2024 fået kortlagt, at Gentoftes del af Øresund er presset af flere faktorer og at der er behov for at arbejde for at forbedre både vandkvalitet og biodiversitet. Et stenrev kan bidrage til lokalt at øge biodiversiteten og skabe et rigere dyre- og planteliv.

Kystnatur og badevand er et stort aktiv for borgerne i Gentofte. Kyst- og vandmiljøet rummer muligheder for, at flere kan få naturoplevelser tæt på, hvor de bor.

I perioden 2025-2026 gennemføres følgende handlinger:

- Etablering af et stenrev på et udvalgt område ud for Gentoftes kyst i 2026.
- Forundersøgelser af hensigtsmæssig placering samt myndighedsbehandling
- Formidling af viden og mulighed for oplevelser omkring stenrevet. Eksempelvis tilhørende snorkelsti.
- Etablering af en baseline for området, hvor stenrevet forventes at skulle ligge.
- Undersøgelse af muligheder for samtænkning med fremtidig kystbeskyttelse.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: Nye levesteder for dyre- og planteliv i havet

Målt ved:

- Udføre opfølgende målinger af biodiversitet efter en årrække for at se, hvordan stenrevet har ændret dyre- og plantelivet (mål 34)
- Fotos og film optages før, under og efter etablering af stenrevet (mål 34)

Langsigtede virkninger og merværdier for tiltagene

Miljø: Høj

Styrkelse af naturkvaliteten, genåbning af rørlagte vandløb som blå korridorer i kommunen og Vild Med Vilje-haver giver plads til naturen og mulighed for spredning af flora og fauna. Særligt kan åbne vandløb bidrage væsentligt til udvikling af naturkvalitet og biodiversitet og kan udgøre blå forbindelseskorridorer for artsudbredning i kommunen.

Mobilisering: Høj

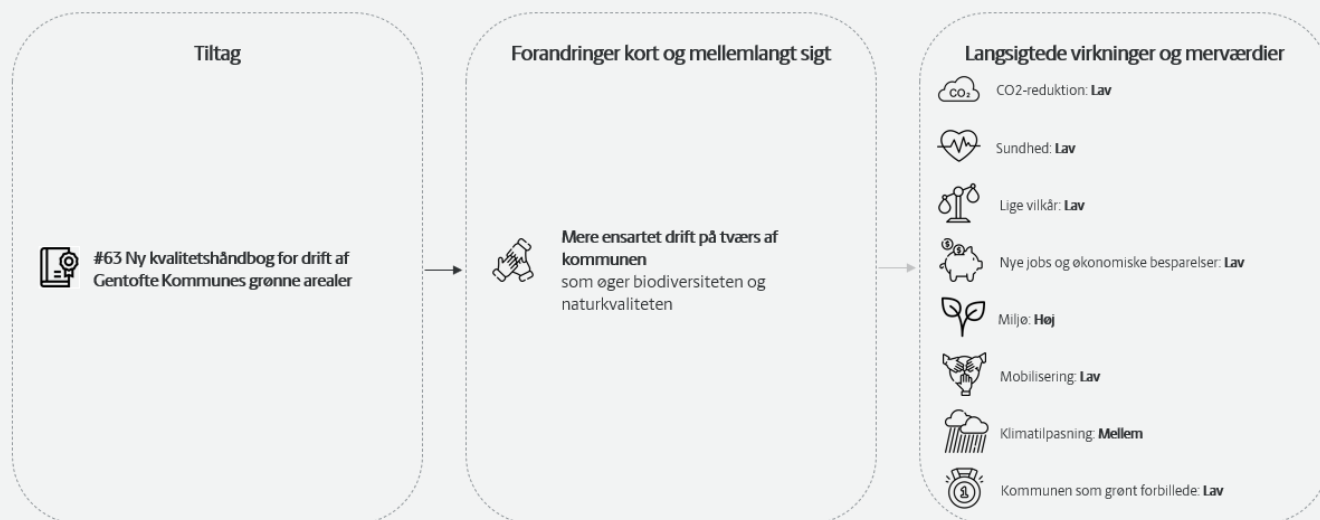
Udvalgte haveejere og boligforeninger får mulighed for at deltage i et forløb med særlig vejledning i at skabe en vild have og værktøjer til selv at følge forandringen og effekter. Disse cases skal bruges til formidling til inspiration for andre haveejere. Gennem formidling og aktiv dialog engageres de borgere og andre interessenter, der gerne vil bidrage til mere biodiversitet

Kommunen som grønt forbillede: Høj

Kommunens arbejde med en ambitiøs biodiversitetsstrategi, driftsomlægninger og at kommunen er blevet Vild Med Vilje-kommune, bidrager alt sammen til at kommunen til et grønt forbillede.

Forandringsmodel for indsatsområdet Natur og biodiversitet

Målgruppe: Kommunen

Mekanismer - Hvorfor fører tiltagene til den ønskede forandring?

#63 Den nye kvalitetshåndbog er skabelonen for, hvordan de registrerede arealer driftes. Sigtet er at lave en mere bæredygtig og grøn Kvalitetshåndbog, hvor krav om gødsning udfases, beskrivelsen for bekæmpelse af invasive arter ændres, der tilføjes en "bio-faktor" til hver elementbeskrivelse og antallet af elementbeskrivelser udvides med elementer, der fremmer biodiversiteten fx kvashegn, liggende og stående dødt ved, bladsøjler, veteraniserede træer, træruiner, mv.,

Tiltag #63

Ny kvalitetshåndbog for drift af Gentofte Kommunes grønne arealer

Der skal udarbejdes en ny og fælles Kvalitetshåndbog for drift og pleje af grønne områder i Gentofte Kommune for både Gentofte Ejendommens (GE) og Park og Vejs (P&V) arealer.

Forandringer på kort og mellemlangt sigt: Mere ensartet drift på tværs af kommunen som øger biodiversiteten og naturkvaliteten

Målt ved:

- Der udkommer en ny fælles kvalitetshåndbog.
- At følge biodiversiteten gennem udtræk fra GIS (mål 34 og mål 35)

Langsigtede virkninger og merværdier for tiltagene

Miljø: Høj

Kommunale arealer kan understøtte geografiens samlede indflydelse naturen og biodiversitetens trivsel. Flere tiltag i kvalitetshåndbogen for drift af grønne arealer understøtter dette.

Klimatilpasning: Mellem

Ved at give naturen mere plads til at vokse, kan planter være en del af et naturligt LAR-system.

Overblik over tiltag om Klimatilpasning og natur

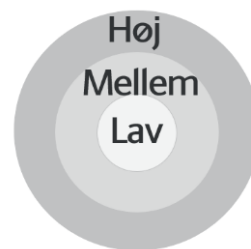
Tiltag i geografien

Indsatsområde	Titel	Videreført fra 2022-2024	Projektleder og projektdeltagere
Regnvand og skybrud	#51 Planlægning af separat afløbssystem	Ja	Novafos (PL) og N&M
	#52 Beredskabsplan for skybrud opdateres	Ja	N&M (PL), P&V, Novafos og Beredskab Øst (PD)
	#53 Svanemøllens Skybrudstunnel	Ja	Novafos og HOFOR (PL)
	#54 Reduktion af miljøpåvirkning ved overløb	Nyt tiltag	Novafos (PL) og N&M (PD)
	#55 Overvågning af det terrænnære grundvand	Nyt tiltag	N&M (PL) og Novafos (PD)
	#56 Klimatilpasningsplan med underliggende delplaner	Ja	N&M
Havvand og stormflod	#57 Løbende tilpasning af den nuværende kystbeskyttelse	Ja	N&M
	#58 Langsigtet plan for kystbeskyttelse	Nyt tiltag	N&M
Natur og biodiversitet	#59 Styrkelse af naturkvalitet	Nyt tiltag	P&V, N&M
	#60 Genåbning af rørlagte vandløb som blå korridorer i kommunen	Nyt tiltag	N&M (PL), P&V (PD)
	#61 Vild Med Vilje og vilde haver	Ja	N&M (PL), P&V og Klimaenheden (PD)
	#62 Etablering af stenrev	Nyt tiltag	N&M (PL), P&V

Tiltag i organisationen

Indsatsområde	Titel	Videreført fra 2022-2024	Projektleder og projektdeltagere
Natur og biodiversitet	#63 Ny kvalitetshåndbog for drift af Gentofte Kommunes grønne arealer	Nyt tiltag	GE (PL), P&V (PD)

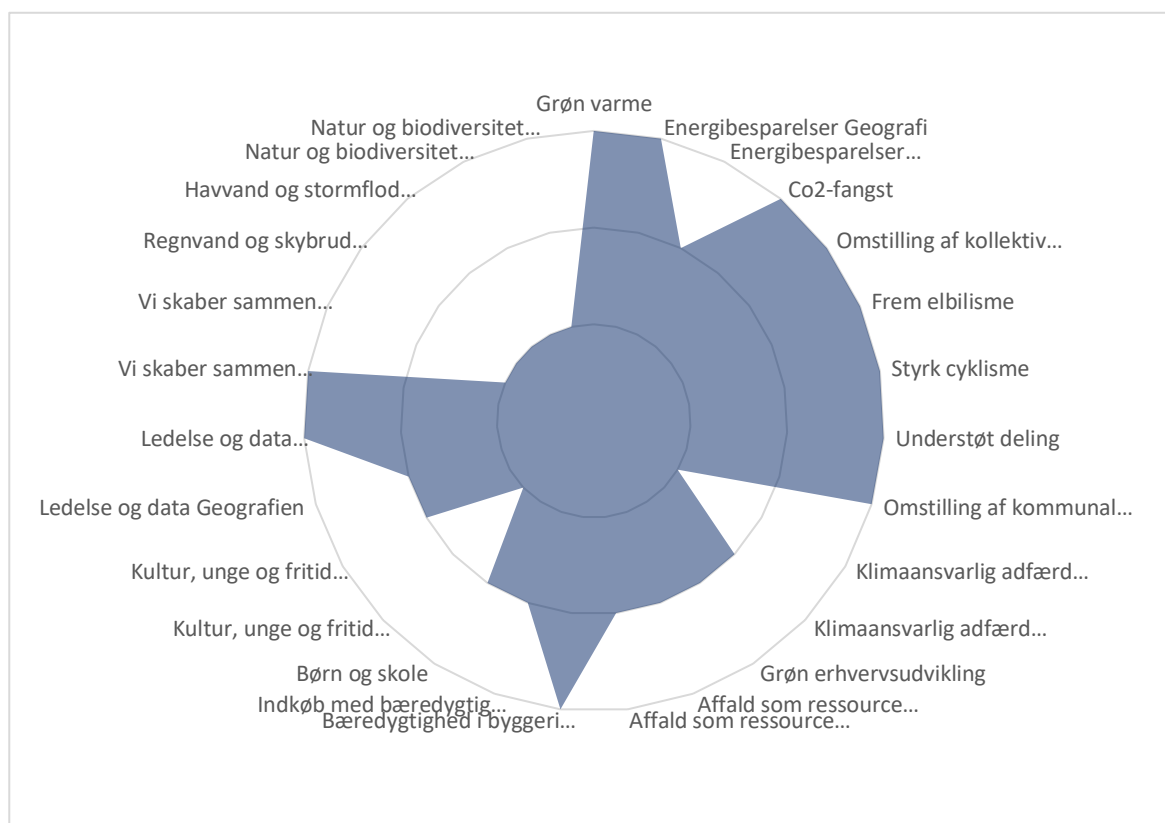
Klimahandleplanens langsigtede effekter og merværdier

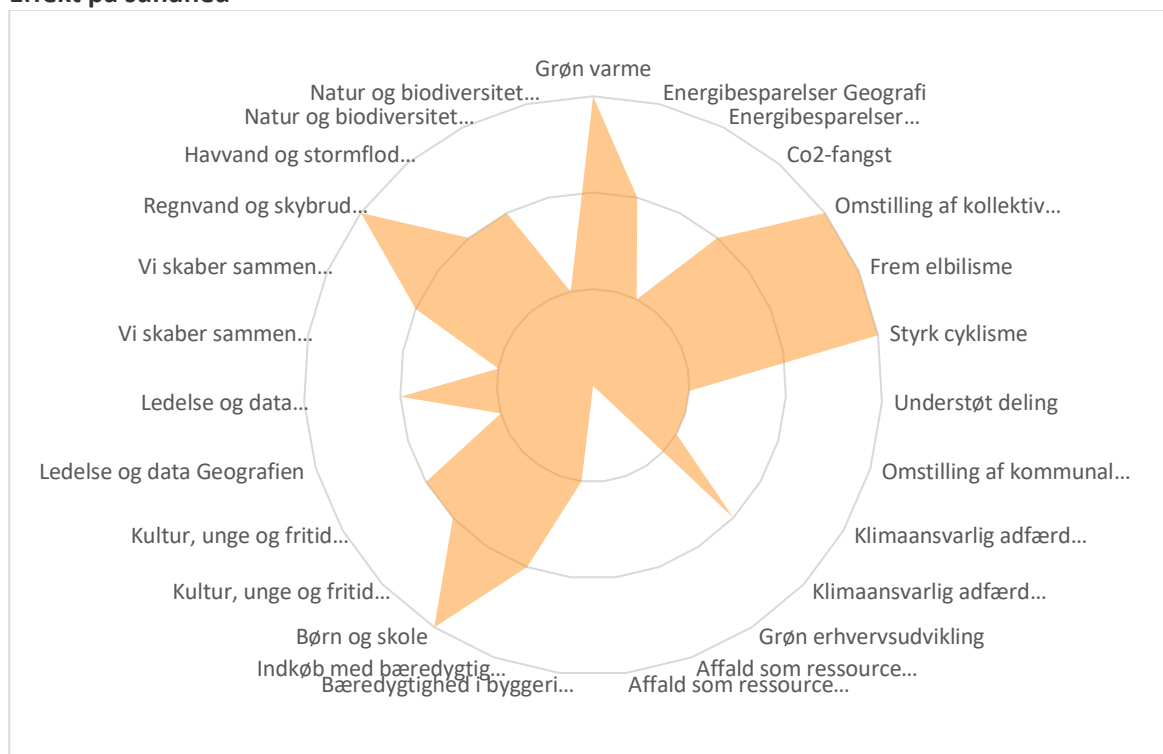
Figurforklaring

Klimaplanens 22 indsatsområder har forskellige langsigtede effekter og merværdier. Visualiseringerne nedenfor viser de enkelte indsatsområders effekt på klimaplanens langsigtede virkninger og merværdier.

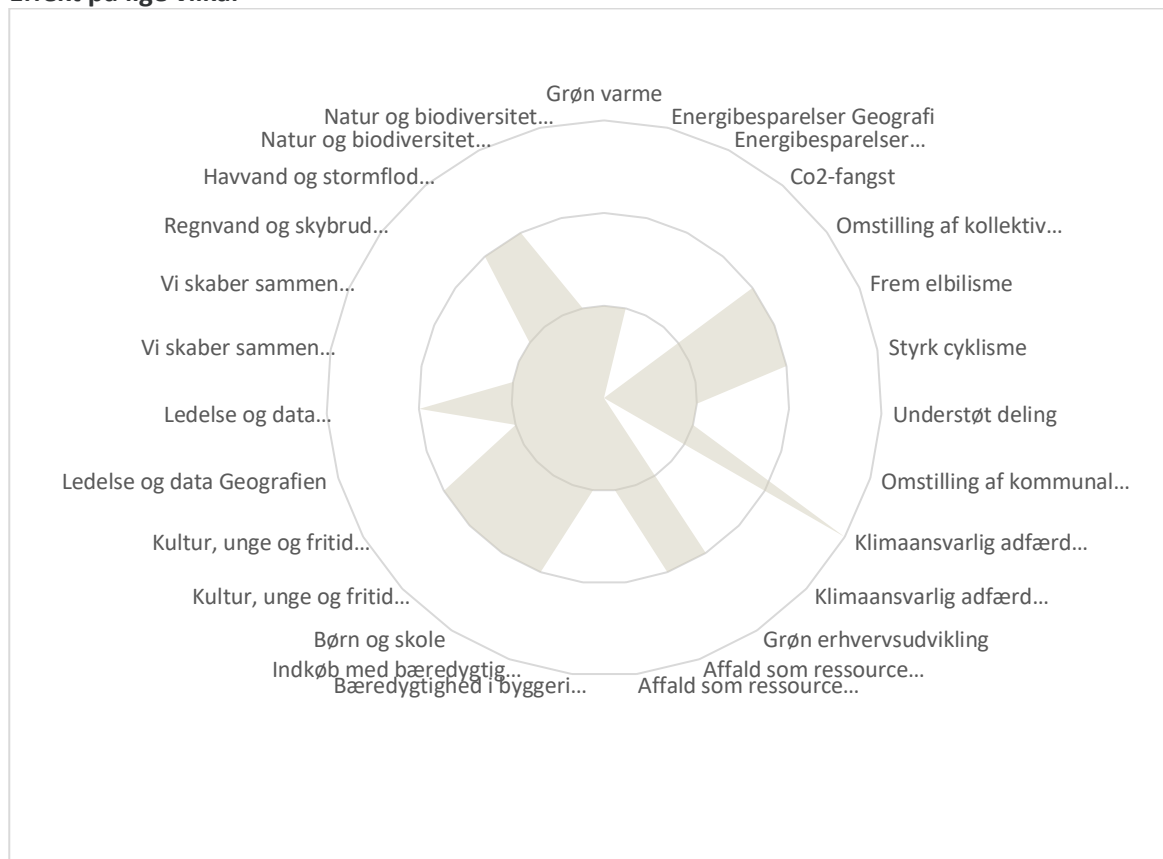
Effekt på CO2-reduktion

Effekt på sundhed

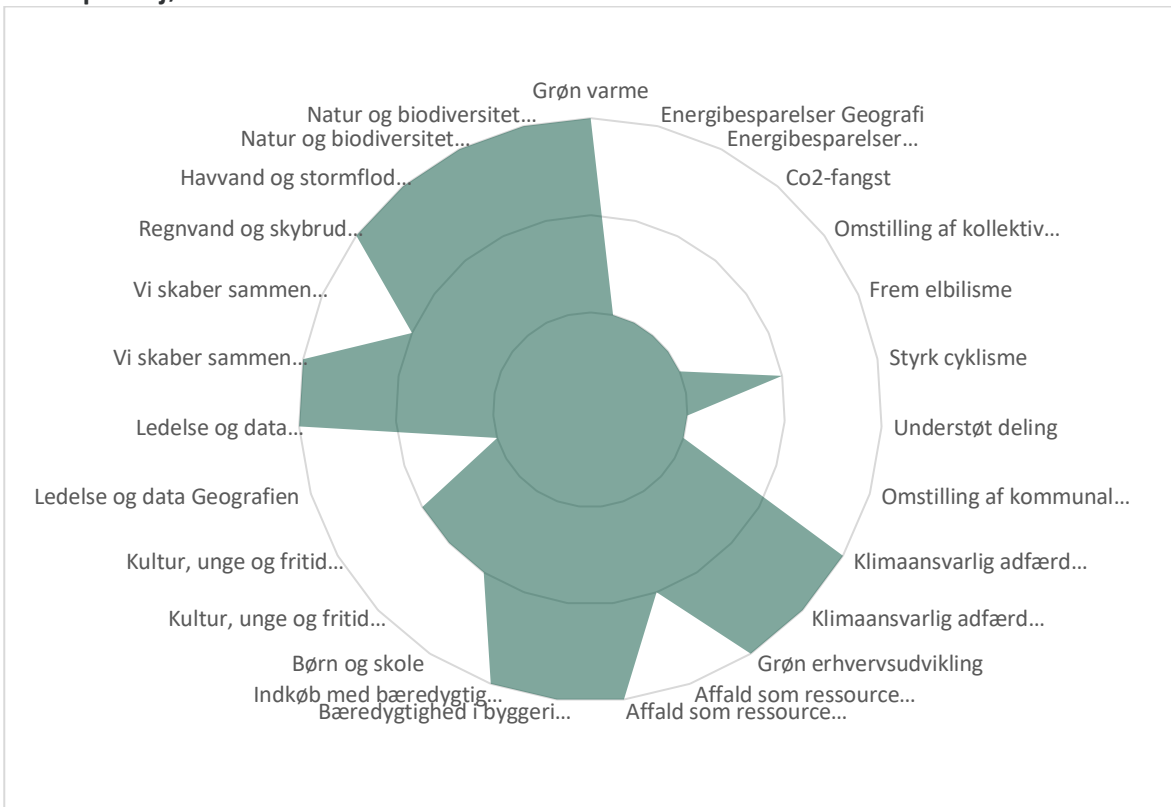
Effekt på lige vilkår

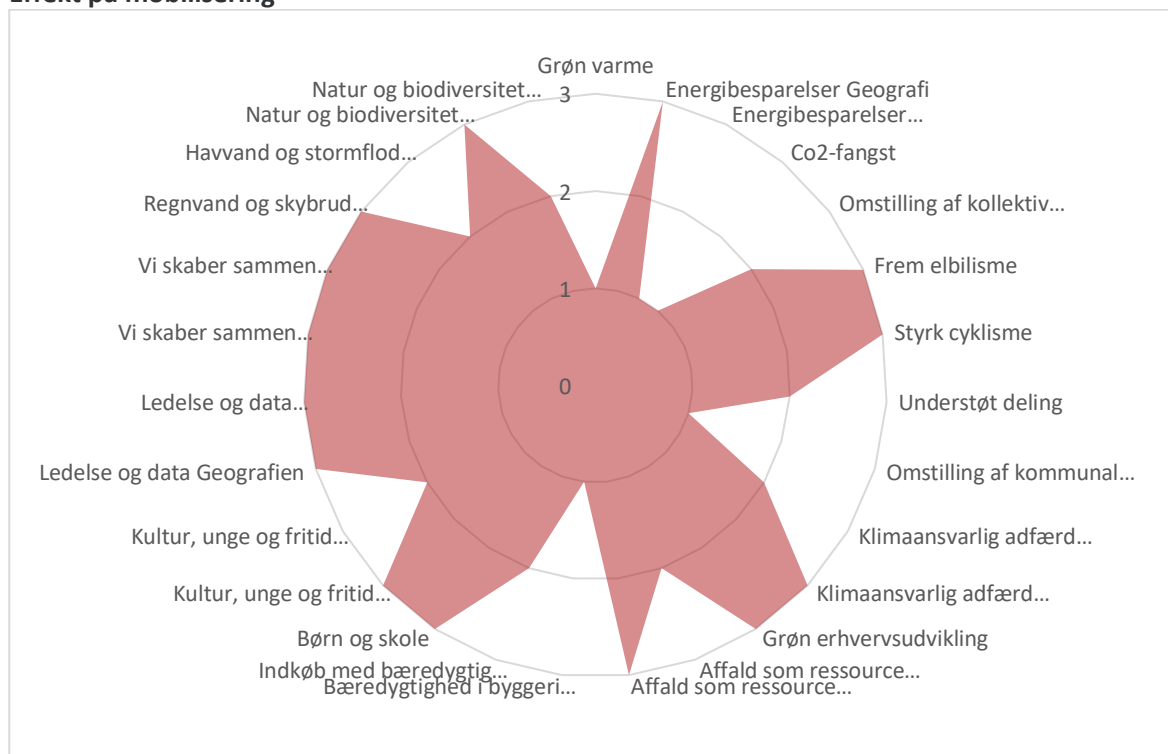
Nye jobs og økonomisk besparelse

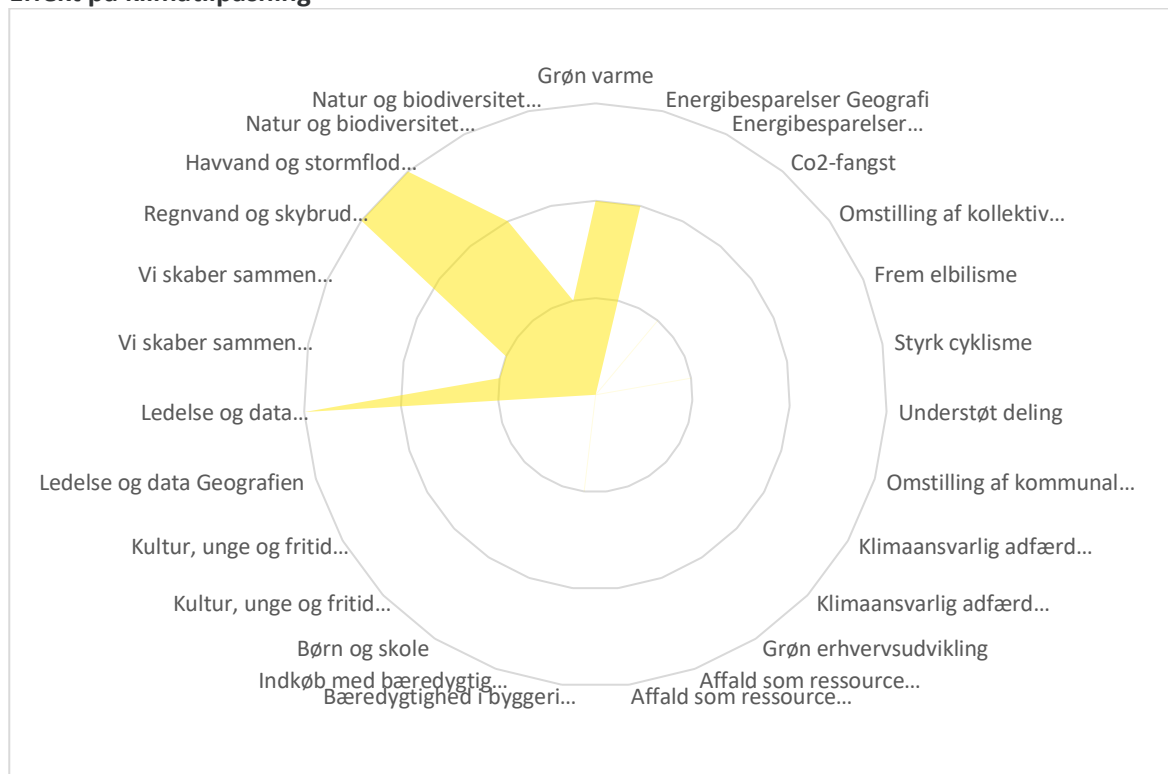
Effekt på Miljø

Effekt på mobilisering

Effekt på klimatilpasning

Effekt på kommunen som grønt forbillede

